

ในฝัน

กุลธิดา

มนุษย์สร้างคำพูดขึ้นมา ชีตเขียนถ้อยคำลงบนแผ่นดินเหนียว ผืนหนัง ไม้ไผ่ และ
กระดองเต่า

การค้นพบกระดาษและการพิมพ์ ทำให้หนังสือมีรูปลักษณะที่พกพาได้สะดวก
และเผยแพร่ไปในวงกว้างอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนในประวัติศาสตร์ การพิมพ์
ช่วยสถาปนาภาษาของแต่ละชาติให้มั่นคง ช่วยให้ภาษาของสามัญชนแพร่หลาย ทำให้
คนอ่านออกเขียนได้เพิ่มสูงขึ้น และขยายวงกว้างออกไปนอกวงผู้นำและนักบวช

และแท้จริงแล้ว การพิมพ์หนังสือคือการเปลี่ยนแปลงอย่างถึงรากถึงโคน ทั้ง
ทางความคิดและสังคม

พิ ม พิ ค า

สำนักพิมพ์

ก่อตั้ง ค.ศ. ๒๐๐๐

ลำดับที่ ๔๙๕

ในฝั่งฝัน

ผู้เขียน กุลธิดา

พิมพ์ครั้งแรก ธันวาคม ๒๕๕๕

พิมพ์โฆษณาครั้งนี้ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ตามกฎหมายแล้ว

© สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗

ไม่อนุญาตให้สแกนหนังสือหรือคัดลอกเนื้อหาส่วนหนึ่งส่วนใดเพื่อการสร้างฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากสำนักพิมพ์และเจ้าของลิขสิทธิ์แล้วเท่านั้น

ISBN 978-616-00-0560-4

ราคา ๒๙๐ บาท

หัวหน้ากองบรรณาธิการบันเทิงคดี : อุมาพร สกุลบัณฑิต
บรรณาธิการเล่ม : ปองวิทย์ คุภวงค์ พิสูจน์อักษร : ปริชาญ แสนทวีสุข
ออกแบบปก : วะชิ รูปเล่ม : ธีระวดี คณะเจริญ
พิมพ์ที่ : บริษัท ส. เอเชียเพรส จำกัด

เจ้าของ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา : บริษัทสถาพรบุ๊คส์ จำกัด

กรรมการผู้จัดการ/บรรณาธิการอำนวยการ : วรพันธ์ โลกิตสถาพร

รองกรรมการผู้จัดการ : สุวิศญา โลกิตสถาพร

บรรณาธิการบริหาร : ประวิทย์ สุวณิชย์

ผู้จัดการฝ่ายผลิต : ธัญภัทร พงษ์ไชย ผู้จัดการฝ่ายขาย : กิ่งแก้ว ลิกะไชย

ผู้จัดการฝ่ายสื่อสารองค์กรและกิจกรรมสัมพันธ์ : นฤยศ สมฤทธิ์

ผู้จัดการฝ่ายลิขสิทธิ์ต่างประเทศ : ลินธุ์ พรสวรรค์โรจน์ ที่ปรึกษาทางกฎหมาย : ธนกร กองเพ็ง

จัดจำหน่ายทั่วประเทศโดย : บริษัทสถาพรบุ๊คส์ จำกัด

๑๘ ซอยลาดปลาเค้า ๖๓ ถนนลาดปลาเค้า แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ ๑๐๒๒๐

โทรศัพท์ ๐-๒๕๔๐-๓๘๕๕-๖ โทรสาร ๐-๒๕๔๐-๓๘๗๐

กองบรรณาธิการ : stpbook@yahoo.com ฝ่ายสำนักงาน : info@satapombooks.com

www.satapombooks.com

หากท่านผู้อ่านพบหนังสือไม่ได้มาตรฐาน เช่น หน้ากระดาษสลับกัน หน้าขาดหาย การเข้าเล่มไม่สมบูรณ์

สำนักพิมพ์ยินดีรับผิดชอบเปลี่ยนหนังสือเล่มใหม่ให้ท่าน

โปรดติดต่อและส่งหนังสือคืนพร้อมรายละเอียดการชำรุด

ไปตามที่อยู่ด้านบน หรือโทร. ๐-๒๕๔๐-๓๘๕๕-๖ ต่อ ๒๑, ๕๔

สำนักพิมพ์นี้เป็นสมาชิกสมาคมผู้จัดพิมพ์
และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย
และนิตยสารรางวัลหนังสือเล่มนี้ได้ที่

www.thaibookrecomm.com

พืชมพูน
กระดาษคุณภาพสูง
www.greenread.com

อ่านได้นาน

คำนำ

“เมื่อรักแล้วเราจะมองไม่เห็นคนอื่นอีก”

คือคำพูดบอกความในใจของชายหนุ่มที่ตกหลุมรักผู้หญิงคนหนึ่ง
ซึ่งมีฐานะและวัยสูงกว่าเขา เป็นความรู้สึกที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วก็ไม่อาจทรยศ
ได้ เขาจึงได้แต่เฝ้ามองและรอคอยอยู่เคียงข้าง...อย่างอดทนยาวนาน
จนกว่าจะถึงวันที่สุขสมในความรัก

ในฝั่งฝัน ผลงานนวนิยายของ กุลธิดา นำเสนอเรื่องราวชีวิตรัก
ต่างวัย ต่างฐานะ ในยุคสงครามมหาเอเชียบูรพา อันเป็นยุคที่คนไทยยัง
ดำเนินชีวิตอยู่ในกรอบประเพณีเคร่งครัด และยังหวุ่นไหวไปกับเสียงตึ๊ง
นินทาของคนรอบข้าง ความรักของ ไอริน กับ กริช จึงทำหายน้อยมีใช้น้อย
ด้วยฝ่ายหญิงนั้นเป็นคุณหญิงที่เจ้าคุณผู้สามีมาจากไปในขณะที่เธอยังเป็น
สาวและงามสะพรั่ง ส่วนฝ่ายชายก็เป็นเด็กในบ้านที่ท่านเจ้าคุณชอบเลี้ยงมา
แม้นิสัยรักดีจะพาตัวเองให้มีหน้าที่การงานดีเป็นที่หมายเอาแต่ยัง
หนุ่ม แต่ชาติกำเนิดอันต่ำต้อยก็กดขี่เขาไว้ตลอดมาไม่ให้เผยอหน้าไป
คู่เคียงกับผู้หญิงที่เขาหลงรักและเทิดทูนได้

พลานภาพแห่งรักที่เจ้านายหญิงผู้สูงศักดิ์แหวกมานประเพณี ฝ่าฝืน
คำครหาในหน้า โนม้ตัวลงมาหาชายหนุ่มผู้พร้อมมอบให้ทั้งความรักความ
ภักดีได้หรือไม่...ขอเชิญร่วมกันติดตาม

พิมพ์คำสำนักพิมพ์

บทนำ

หญิงสาวในชุดสีดำเสื้อแขนกระบอกสีเดียวกันยังคงบอบบาง ไม่ต่างจากวันแรกที่เห็น...เมื่อสิบเก้าปีมาแล้ว เธอนั่งพับเพียบอยู่หน้าหีบไม้สักทาสีขาว จำหลักลวดลายลงรักงดงาม ลายนั้นเน้นความหนักแน่น มั่นคงตามบุคลิกของผู้นอนสงบอยู่ภายใน ตรงหน้าร่างน้อยเป็นกระถางรูปคว้นจากฐูปซึ่งยังมอดไม่หมดลอยอ้อยอิ่ง แสงสีเหลืองนวลไม่จัดจ้านักจากโคมไฟติดเพดานให้ภาพที่ชวนอ้างว้างเหงาหงอย คงไม่ต่างอะไรกับความรู้สึกของเธอในเวลานี้

ชายหนุ่มร่างสูงลำสันหยุดยืนอยู่เพียงประตุ ตัดสินใจไม่ถูกว่าควรเข้าไปทักทายในขณะนี้หรือจะคอยอีกครู่ เมื่อพิจารณาคุณหญิงนั่งสงบนิ่งโดดเดี่ยว ก็บอกได้ถึงความโศกเศร้าจากการสูญเสียอย่างใหญ่หลวงในครั้งนี่ จึงยังไม่อยากเข้าไปขัดจังหวะในทันที

ข่าวการเสียชีวิตอย่างกะทันหัน และชนิดที่คาดไม่ถึงของสามีเธอ ทำเอาเธอเองก็แทบไม่อยากเชื่อ ครั้งสุดท้ายที่มาราบ 'เจ้าคุณ' ก่อนท่านเดินทางไกลไปอังกฤษพร้อมภรรยา ท่านยังแข็งแรงดีอยู่ ไม่มีที่ท่าว่าจะ

ล้มป่วยรุนแรงขนาดนี้ แล้วนี่เกิดอะไรขึ้น

แขกซึ่งมาฟังสวดพระอภิธรรมเพิ่งกลับกันหมด เขาสวนกับรถยนต์ของแขกคนสุดท้ายที่ประตูบ้านเมื่อครู่นี้เอง แม่จะมาถึงช้าไปนิดสำหรับวันนี้ หากก็ไม่ช้าจนเกินไป ในเมื่อรู้อย่างมีสวดอีกหกวัน

พอเห็นร่างบอบบางนั้นขยับตัว เขาจึงตัดสินใจจดผีเข้าเจียบกริบเข้าไปภายใน วางกระเป๋าเสื้อผ้าใบเล็กที่หิ้วมาด้วยแอบไว้ข้างประตู

เสียงผีเข้าแม่เพียงแผ่วเบา หากเพราะความเจียบส่งตภายในห้องโถง คนซึ่งนั่งอยู่ก่อนจึงได้ยิน ใบหน้างามกระจ่างเหลือวามอง รอยยิ้มน้อยๆ ผุดขึ้นที่มุมปากเมื่อเห็นว่าเป็นใคร แม่ดวงหน้าवलละมุนนั้นจะเศร้าสร้อยเพียงไร หากทว่ายิ้มแม่เพียงแผ่วจางนั้นก็ยิ่งทำให้แจ่มใสขึ้นมากทีเดียว

“กรีซ...” เสียงระฆังเงินเอ่ยทักทาย

ชายหนุ่มประนมมือไหว้อย่างนอบน้อม ค้อมตัวเข้ามาทูลลงนั่งพับเพียบ ทั้งระยะห่างตามที่เห็นสมควร

“...มาถึงนานแล้วหรือจ๊ะ”

“เพิ่งถึงขอรับ กระผมเพิ่งได้รับโทรเลขจากพี่สมบุญ พอรู้เรื่องท่านก็จับรถไฟเที่ยวแรกมาเลยขอรับ”

หญิงสาวผงกศีรษะรับรู้

“คงต้องทำงานมาใช้ไหม งานของกรีซยุ่ง ที่จริงไม่อยากให้ต้องลำบากมาเลย”

ชายหนุ่มตอบได้ทันควัน

“ท่านมีพระคุณต่อกระผมล้นเหลือขอรับ ถึงงานจะยุ่งเพียงไร กระผมก็ต้องมา”

ใช่เพียงเท่านั้นหรอก เมื่อรู้ว่าเธอสูญเสียผู้เป็นที่รักและเป็นหลักชัยในชีวิตไปเช่นนี้ มีหรือที่เขาจะไม่รีบเร่งมาอยู่เคียงข้าง...เพื่อเป็นกำลังใจเพื่อปลอบใจ เพื่อประคับประคอง เพื่อช่วยเหลือในทุกสิ่งเท่าที่เธอจะยอม

ให้ทำ

ยิ้มหม่นหมองกว้างขึ้นอีกนิดกับคำตอบนั้น พอจะหันมาหาทั้งตัวก็เห็นเขามองไปที่หีบศพ เข้าใจว่าคงต้องการเข้าไปกราบ จึงขยับหลีกเลี่ยงให้เมื่อเขากลับขึ้นคุกเข่า

กรีซคลานเข้าไปหน้าแท่นวางกระดูกและเชิงเทียน หยิบรูปจากกระดาษสานใบน้อยขึ้นมาจอกับเปลวไฟ ไม่รู้ตัวเลยว่าทางด้านหลังมีสายตาคู่อ่อนล้ากำลังเฝ้าดูทุกอิริยาบถอย่างชื่นชม

เด็กหนุ่มผู้ซึ่งเธอเห็นมาแต่เล็กแต่น้อย บัดนี้เติบโตเป็นหนุ่มใหญ่วัยสามสิบสอง เรือนร่างซึ่งเคยผอมแก้งก้าง ทุกวันนี้กลับสูงใหญ่ล่ำสันเหมาะกับหน้าที่การงานที่ต้องตรากตรำบุกป่าฝ่าดงไปตามจับโจรผู้ร้ายและดูแลความสงบสุขของราษฎรในพื้นที่

หลังสงคราม กรีซเข้ารับตำแหน่งปลัดอำเภอ นายางแทนตำแหน่งราชการอำเภอเมื่อตัวเขาเองรู้ว่าถนัดงานปกครองและปราบปรามมากกว่างานบริหาร ไม่นานหลังจากนั้น เมื่อนายอำเภออรุณผู้ดำรงตำแหน่งนั้นมานานหลายปีเกษียณจากราชการ กรีซก็เข้ารับตำแหน่งนั้นแทน

หญิงสาวพิจารณาไหล่กว้างบึกบึนที่กำลังเคลื่อนไหวภายใต้เสื้อเชิ้ตสีขาว ลำแขนแข็งแรงยื่นไปปักรูปลงในกระดาษ แล้วก้มกราบศพผู้มีพระคุณได้อย่างนุ่มนวลชวนมอง คุณธรรมก็อายุไม่มากไม่น้อยไปกว่านี้สักเท่าไรเมื่อครั้งที่รู้จักกันใหม่ๆ รูปร่างก็ไม่ต่างจากที่เห็นนี่เลย

“คุณนวลพรรณไม่มาด้วยหรือหรือ”

เธอเอ่ยปากถามเมื่อเขากลับลงนั่งพับเพียบสงบเสถียรเช่นเดิม มองผ่านเขาไปทางประตู แต่ก็ไม่เห็นใครอื่นอีก

ชายหนุ่มหันหน้าเสียไปนิดเมื่อได้ยินชื่อนั้น

“ไม่ได้มาขอรับ” กระบอกกระอักคำตอบแล้วรีบเปลี่ยนเรื่อง “สุขชัยกับอำไพคงมาถึงกันพรุ่งนี้ขอรับ”

“อำไพ...”

ริมฝีปากอวบอ้อมคล้ำยิ้มสดใส เอ็นดูหญิงสาวซึ่งแต่งงานกับชายหนุ่ม
ที่ตัวรับมาอุปการะแต่เล็กแต่น้อย

“...กำลังท้องใช่ไหม ก็เดือนแล้วละนี่”

นายอำเภอหนุ่มยิ้มตอบเมื่อเห็นใบหน้างดงามแจ่มใสยิ่งขึ้นอีก

“เห็นว่าสี่ห้าเดือนแล้วขอรับ”

“ต้องเดือนร็อนกันไปหมด อำไพก็กำลังท้อง”

“ไม่เลยขอรับ งานท่าน อย่างไม่ไรกระทบกับสุขุขก็ต้อมมา” เขามอง
กลับไปท่หีบศพ “คุณท่านคงป่วยอยู่ไม่นาน...ใช่ไหมขอรับ”

เธอเหลียวมองตาม

“ไม่นานเลย กริช...” นางจางๆ หล่อรี้นในดวงตาสีน้ำตาลพรราวแสง
ระยับ สีหน้าซึ่งเมื่อครู่ดีขึ้นบ้างแล้ว กลับสลดลงอีกครั้ง “ไม่นานเลย...”
น้ำเสียงเลื่อนลอยละม้ายคล้ายรำพึงกับตัวเอง

“ตอนที่ท่านหนีจากเกาะตะรุเตา ท่านว่ายน้ำไปขึ้นฝั่งที่ลังกาวิ ระยะเวลา
ทางเหมือนใกล้กัน แต่ถ้าว่ายน้ำแบบนั้น มันไกลนะกริช เห็นเขาว่ามี
จระเข้ชุกด้วยใช่ไหม”

“ขอรับ”

“ปอดท่านเสียไปข้างหนึ่ง ฉันไม่รู้เลยนะกริช ท่านไม่เคยบอกเลย
ท่านแข็งแรงมาตลอดหลังจากนั้น ฉันยังไม่เฉลียวใจ จนไปอังกฤษ ไปเจอ
อากาศชื้นที่โน่นเข้า กลับมาท่านก็มีอาการปอดบวม หมอว่าปอดของท่าน
ทำงานอยู่ข้างเดียว...”

เธอเล่าได้เพียงเท่านั้นก็ต้องถอนสะอื้น

“ขอรับ คุณหญิง”

ชายหนุ่มเข้าใจ รับรู้แผนวมา อยากพูดอะไรมากกว่านี้ อยากให้
กำลังใจมากกว่านี้ หากก็ไม่กล้า ถึงกล้าก็รู้ว่าไม่สมควร คุณหญิงและ
เจ้าคุณของท่านมีพระคุณต่อชีวิตเขามากเพียงไร เขาไม่เคยลืม เส้นแบ่งนี้
ยังคงหนาแน่นนัก

ใบหน้าอ่อนละมุน...บอบบางไปเสียทุกองค์ประกอบ...หันกลับไป
ทางหีบศพของผู้เป็นสามีอีกครั้ง แว่วละห้อยหาฉายชัดในดวงตา

“มีคนบอกมาให้เอาท่านไปไว้วัด เขาว่าทุกวันนี้ใครๆ ก็ทำอย่างนั้น
กันทั้งนั้น แต่ฉันจะทำอย่างนั้นได้อย่างไรกันเล่า”

เธอหันกลับมาทางเขาราวขอเสียงสนับสนุน

“จะเอาท่านไปทิ้งไว้คนเดียวได้อย่างไร อย่างน้อยตอนนี้ฉันก็ยัง
รู้สึกที่ท่านอยู่ที่นี้ คุณรามยังอยู่ที่นี้ใช่ไหม”

เสียงพูดประโยคสุดท้ายสิ้นเครือ เอ่ยถึงผู้เป็นสามีด้วยชื่อจริงของ
เขา...ชื่อซึ่งจำหลักแน่นแนบแน่นอยู่ในหัวใจมานานหลายปีทีเดียว

ชายหนุ่มรีบสนองตอบความคิดนั้น

“ขอรับ คุณท่านยังอยู่ที่นี้กับคุณหญิงขอรับ”

ยิ้มน้อยๆ ผุดขึ้นที่มุมปากอวบอ้อมอีกครั้ง ป้ายน้ำตาด้วยข้อนิ้วชี้
พอเป็นพิธิ คิดได้ว่าตัวเป็นเจ้าของบ้าน อย่างไรก็ไม่ควรละเลยหน้าที่นั้น
เสีย...แม้ในเวลาเช่นนี้ก็ตาม

“กริชเพิ่งมาถึง ไปอาบน้ำผลัดเสื้อผ้าเสียก่อนดิใหม่ หวังว่าคงตั้งใจ
จะค้างที่นี่...ใช่ไหม” ที่ได้ถามก็เพราะรู้ว่าอยู่ในเวลานี้ชายหนุ่มมีที่มอด
หมายอยู่อีกแห่ง

เขารีบตอบแทบไม่ทัน ทั้งเพื่อต้องการลบล้างความคิดนั้นของเธอ
และเพื่อยืนยันความตั้งใจที่แท้จริงของตัวเอง

“ขอกระผมค้างที่นี่เถอะขอรับ ถ้าคุณหญิงไม่รังเกียจ กระผมตั้งใจ
มาช่วยงานท่านขอรับ”

ยิ้มอ่อนโยนกว้างขึ้น

“รังเกียจอะไรกันเล่า บ้านนี้ถึงอย่างไรก็ยังเป็นบ้านของกริช อย่า
คิดเป็นอย่างอื่นเลยจ๊ะ”

ร่างน้อยยับยั้งจะลุก ชายหนุ่มขยับลุกตาม ไหวววบเมื่อได้ยินเสียง
ใส่ๆ ถามอีก

“กรีซนอนที่เรือนหลังเล็กดีใหม่ จะให้นอนชั้นบนของหลังนี้ก็...”

เขาเข้าใจดี เขาเป็นผู้ชาย เธอเป็นผู้หญิง และบ้านหลังนี้ก็เคยมีเพียงสามีภรรยาผู้เป็นเจ้าของอาศัยอยู่ บ่าวไพร่และคนรับใช้อยู่เรือนอีกหลัง เมื่อเหลือแต่เธอคนเดียว เขาจะมาพักอยู่ร่วมบ้านได้อย่างไร

“ขอรับ”

ถึงรู้ว่าเข้าใจกัน หากหญิงสาวก็ยังอดอธิบายไม่ได้ กรีซมิใช่เด็กในบ้านอย่างเมื่อก่อนอีกแล้ว ในเวลานี้เขามีตำแหน่งหน้าที่การงานทรงเกียรติอายุก็ใช้น้อยแล้ว

“ฉันเองก็ลงมาอนข้างล่าง เกรงใจท่าน”

กรีซจำได้ดี นานมาแล้ว เมื่อครั้งที่คุณหญิงละออ...มารดาของเจ้าคุณ...เสียชีวิต คุณหญิงย้ายไปนอนที่เรือนไม้หลังเล็กริมคลองเพราะตะขิดตะขวงใจที่จะนอนอยู่ชั้นบน ในเมื่อหีบศพของมารดาสามีตั้งอยู่ชั้นล่าง

“ขอรับ”

ชายหนุ่มรับคำอีกครั้ง ขยับลุกก่อนแล้วก้าวยาวๆ กลับไปหยิบกระบี่เดินทางบาย้อมมาจากข้างประตู ได้ยินเสียงใส่ไฟระรือเรียกใครคนหนึ่ง

“สมบุญ...จะกลับหรือ”

หลังจากรีรออยู่ที่บันได ร่างลั่นหัด ค่อนไปทางผอม ก้าวเข้ามาภายใน เรือนครึ่งตึกครึ่งไม้หลังนี้สร้างขึ้นแทนตึกหลังเก่าซึ่งทุบทิ้งไปเมื่อเจ้าคุณและคุณหญิงกลับมาอยู่อาศัยอีกครั้ง แม้จะสร้างขึ้นใหม่หมด หากความเคยชินที่ตึกหลังเก่ามีทางขึ้นทั้งด้านหน้าและหลัง บ้านนี้จึงมีทางขึ้นทั้งสองด้านเช่นกัน

“ขอรับคุณหญิง พຽງนี้กระผมกับเอิบจะมากันแต่เช้า”

‘คุณหญิง’ ยิ้มอย่างจะบอกขอบใจ

“ไม่ต้องเข้ามามาก็ได้จ้ะ สมบุญ เช้าๆ คงไม่มีอะไรต้องทำ คง

ใส่บาตรอย่างเดียว ทำกับข้าวใส่บาตร ก็ทำกันเองได้”

“ขอรับ แล้วกรีซจะนอนที่นี่หรือ” ประโยคหลังมองผ่านไปทางชายหนุ่มซึ่งหยุดยืนอยู่ข้างหลังหญิงสาว ออกปากชวนอย่างเต็มอกเต็มใจ “ไปนอนที่บ้านก็ได้จ้ะ”

“ไม่เป็นไรหรอกพี่บุญ คุณหญิงให้นอนที่เรือนไม้”

สมบุญรับรู้ ไหว้ลาผู้เคยเป็นนายต่างๆ ที่เธออ่อนวัยกว่า

“ถ้าอย่างนั้นกระผมกับเอิบจะมากันสายหน่อยขอรับ”

หญิงสาวพยักหน้ารับรู้ มองตามคนเคยเป็นบ่าวในบ้านลงบันได กลับออกไป

“กินอะไรมาหรือยังจ๊ะ กรีซ” หันกลับมาทางคนเพิ่งมาถึงอีกครั้ง “บ้านยายยังอยู่ในครัว จะให้แก่อุ่นข้าวต้มให้” เธอหมายถึงแม่ครัวซึ่งอาศัยอยู่ที่นั่นมานานหลายสิบปี

“กระผมรับข้าวเย็นมาแล้วขอรับคุณหญิง” เขาจำต้องพูดปิด ไม่อยาก让她ต้องวุ่นวายไปมากกว่านี้ เธอควรพักผ่อน งานศพอย่างนี้เจ้าภาพมักเห็นดเหน็ดเหนื่อยเสมอ

“ถ้าอย่างนั้นก็แล้วไป แต่ถ้าหิว กรีซผ่านครัวแล้วแวะบอกป้าแกนะจ๊ะ แกทำข้าวต้มเลี้ยงแขกไว้หม้อใหญ่เลยจ๊ะ”

ชายหนุ่มใช้ยิ้มเป็นคำตอบ

เธอปล่อยให้เขาเดินไปทางด้านหลังซึ่งเป็นที่ตั้งของเรือนไม้เพียงคนเดียว กรีซเคยอาศัยอยู่ที่นั่นมาตั้งแต่เล็กๆ รู้จักทุกซอกทุกมุมของบ้านหลังนี้ดี จึงบอกแต่เพียงว่าให้นอนในห้องนอนห้องใหญ่เพราะมีที่นอนหมอนมุ้งจัดไว้เรียบร้อยแล้ว

ทางเดินไปเรือนไม้สลัวราง มีเพียงแสงจันทร์สีเงินดวงส่องนำทางทางแคบๆ ลาดปูนขาโพลนอยู่ในความมืดเมื่อเขาก็ล้มลงดู ฝั่งขวามือเป็นเรือนครัวซึ่งสร้างขึ้นใหม่พร้อมบ้านหลังใหญ่ เรือนหลังเก่าถูกระเบิดทำลายไปตั้งแต่เมื่อครั้งสงคราม มีแสงสว่างส่องลอดออกมาจากที่นั่น

กรีชมองเข้าไปเห็นผู้หญิงต่างวัยสองคนกำลังทำอะไรกันให้วุ่นวาย จึงไม่คิดจะเข้าไปทักทายในฐานะคนรู้จัก นางนาบนั้นอาศัยอยู่ที่นั่นมาก่อน ใครๆ แหวน...หลานสาววัยรุ่นของแก...เขาก็เคยเห็น อย่างไรก็ตามสิ่งประหลาดนี้เข้า ก็ยังมีโอกาสได้พูดคุยถามไถ่ทุกข์สุขกัน

ชายหนุ่มอดเหลียวกลับไปข้างหลังไม่ได้ ไฟในห้องโถงซึ่งเป็นที่ตั้ง หีบศพดับมืดไปแล้ว เหลือก็เพียงแสงริบหรี่ส่องลอดออกมาจากหน้าต่าง ห้องติดกัน ‘คุณหญิง’ คงย้ายลงมาอนที่ห้องนั่นเอง วาบหวามอยู่ในอก เมื่อใจประหวัดไปถึงเรือนว่างน้อยๆ นั้น หวามไหวจนต้องรีบเบือนหน้า หัน

รอบด้านเงียบสงบ สงัดเสียงจนได้ยินเสียงหรือตหิ่งเรไรกรีดปีกจาก ริมคลอง เรือไม่เห็นเป็นเงาตะคุ่มๆ อยู่ในความมืด พุ่มมะลิเรียงรายข้าง ทางส่งกลิ่นกรุ่นแข่งกับต้นราตรีข้างเรือนครัว ชายหนุ่มสุดลมหายใจยาว ...เขากลับมาบ้านอีกครั้ง บ้านซึ่งไม่เคยห่างหายไปจากตัวและหัวใจ

นายอำเภอหนุ่มทรุดนั่งลงบนชั้นบันไดระเบียงเรือนไม้ วางกระเป่า ลงข้างตัว ตาจ้องแน่วหนึ่งไปที่แสงเรืองรองอ่อนจาง ส่องผ่านม่านสีขาวออก มาจากห้องที่เรือนหลังใหญ่ ไม่นานเห็นเงาดำผ่านซ้าๆ ไปให้เห็น เหมือน เธอกำลังเดินกลับไปกลับมาทำอะไรบางอย่าง

ความรู้สึกในเวลานี้เหมือนกำลังตกอยู่ในห้วงฝัน ตระหนักเดี๋ยวนี้ เองว่าตัวเองมีชีวิตอยู่ได้ด้วยความฝันนี้มาเนิ่นนานเพียงไร

‘ฝากคุณหญิงของฉันด้วยนะ กรีช’

คำพูดประโยคนั้นของเจ้าคุณผู้เป็นสามีของคุณหญิงไม่เคยเลื่อน หายไปจากความทรงจำ ครั้งนั้นเขาไปลาท่านเพื่อเดินทางไปรับตำแหน่ง งานที่หัวเมือง และท่านก็กำลังจะถูกส่งตัวไปเกาะตะรุเตาในฐานะกบฏ

...ท่านจะรู้ไหม ว่าตลอดชีวิตของเขาไม่เคยมีความฝันใดที่หมดจด ดงงามเท่าคุณหญิงของท่าน และเวลานี้จะเป็นไปได้ไหมที่เขาจะขอกลับมา อยู่ในฝั่งของความฝันนี้อีกครั้ง

๑

พุทธศักราช ๒๔๘๔

อำเภอชะอำแต่ก่อนเคยเป็นหมู่บ้านขึ้นกับอำเภอนายาง ตำบลบ้าน ชะอำนั้นจริงๆ แล้วอยู่หลังสถานีรถไฟ ใกล้กับวัดเขาชะอำ มีที่ทำการ อำเภอตั้งอยู่ที่นั่นมาแต่แรกเพราะเป็นบริเวณที่อยู่ในเส้นทางรถไฟผ่าน

ตำบลบ้านชะอำเป็นชุมชนซึ่งอยู่กันอย่างกระจุกกระจาย ฝั่งหนึ่งเป็น ชายทะเล มีหมู่บ้านประมงเล็กๆ อยู่สองแห่ง สองหมู่บ้านนั้นตั้งอยู่ห่างกัน เรียกว่าบ้านปากคลองชะอำแห่งหนึ่ง และบ้านหนองแจงอีกแห่ง มีผู้คน อาศัยอยู่รวมกันทั้งหมดเพียงไม่กี่หลังคาเรือน

อีกฝั่งเป็นป่าสะแก ป่าเสลา และป่าตะแบก มีต้นไผ่ขึ้นหนาแน่นรวม อยู่ด้วย ไม่เพียงเท่านั้นชะอำยังมีสัตว์ป่าชุกชุมจนเป็นที่เลื่องลือ

กรีชมาเป็นกรรมการอำเภอคนแรกของที่นี้ ตำแหน่งนี้มีขึ้นเพราะ สมุหเทศาภิบาลมณฑลต้องการสร้างชะอำให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวสมบูรณ์ แบบอีกแห่ง เหมือนหัวหินซึ่งอยู่ห่างออกไปเพียงยี่สิบห้ากิโลเมตร พระเจ้า บรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ทรงมาบุกเบิกบริเวณนี้ไว้ก่อน

หน้า หลังจากนั้นก็มี การตัดถนนจากสถานีรถไฟมาชายทะเลและที่ทำการอำเภอ และตัดถนนเลียบชายทะเลในเวลาต่อมา ในช่วงปีหลังๆ เริ่มมีข้าราชการชั้นผู้ใหญ่มาสร้างบ้านพักร้อนกันบ้างแล้ว แต่ก็ยังไม่มากเท่าหัวหิน ชะอำจึงยังคงความสงบเงียบอยู่ได้โดยไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง

สมุหเทศาภิบาลท่านนี้เล็งเห็นว่าการสร้างความเจริญให้ชะอำนั้น ต้องควบคู่ไปกับการปรับปรุงระบบการศึกษาของที่นี่ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีฐานะเป็นอำเภอแล้วอย่างนี้ จึงเห็นความจำเป็นว่าควรมีกรรมการอำเภอเพื่อมาบริหารการศึกษา

เมื่อมารับตำแหน่งนี้เป็นคนแรก กริชจึงไม่มีใครช่วยชี้แนะว่าควรทำอะไรและอย่างไรในเมื่อไม่มีใครเคยทำหน้าที่นี้มาก่อนหน้า ยิ่งเมื่อเรียนมาทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์ซึ่งไม่เกี่ยวข้องใดๆ กับเรื่องของการศึกษา ก็ยิ่งให้หนักใจเมื่อมาเห็นสภาพของโรงเรียน

โรงเรียนบ้านชะอำเป็นเรือนแถวชำรุดทรุดโทรม มีชั้นเรียนรวมกันหมดนับตั้งแต่ประถมเรื่อยไปจนถึงมัธยม มีครูเพียงสองคน คนหนึ่งสอนชั้นประถมทั้งหมด อีกคนสอนชั้นมัธยมทั้งหมด ดังนั้นสิ่งแรกที่เขาต้องทำคือเข้ามาช่วยสอนด้วยอีกคน ต้อยู่หน้อยที่นักเรียนมีไม่มาก บางชั้นมีนักเรียนเพียงสองหรือสามคน จึงเอาไปเรียนรวมกับชั้นอื่นได้

นับแต่มาถึงและเห็นสภาพของระบบการศึกษาที่นี่ งานแรกที่กริชมอบหมายให้ตัวเองคือขยายตัวอาคารเรียนออกไปอีกเพื่อเพิ่มจำนวนห้องเรียน และหาครูมาเพิ่มอีกอย่างน้อยก็สองคน

เมื่อทุกส่วนของอาคารโรงเรียนนี้ใช้เป็นห้องเรียนทั้งหมด จึงไม่มีที่ว่างเหลือให้เป็นที่ทำงานของกรรมการอำเภอ นายอำเภออรุณจึงยกห้องว่างบนที่ทำการอำเภอให้ และเมื่อเห็นว่าเขาเป็นชายโสด เดินทางมารับงานพร้อมเด็กหนุ่มซึ่งเขาแนะนำว่าเป็นน้อง จึงบอกให้เข้าอยู่อาศัยในบ้านพักข้าราชการหลังติดชายป่าซึ่งในเวลานั้นมีสรรพากรอำเภออาศัยอยู่เพียงคนเดียว สรรพากรอุดมเป็นชายโสดด้วยเช่นกัน แต่ก็กำลังจะย้ายออกไปอยู่

กินกับแม่ค้าเจ้าของร้านขายของข้างสถานีรถไฟ

ที่ทำการอำเภอซึ่งกริชยึดเป็นที่ทำงานนั้นเป็นอาคารไม้สร้างแบบบังกะโล ยกพื้นไว้สูง หลังคามุงกระเบื้อง ฝากันไม้กระดาน มีมุขแคบๆ มีบันไดขึ้นทางเดียวคือด้านหน้า ชั้นล่างโล่งตลอด มีเพียงห้องเล็กๆ ห้องหนึ่งซึ่งกั้นไว้เป็นที่เก็บพัสดุ

ชั้นบนนอกจากโถงตอนหน้าแล้วยังแบ่งซอยเป็นห้องทำงานเล็กๆ อีกสามห้อง ห้องใหญ่ที่สุดเป็นห้องทำงานของนายอำเภออรุณและปลัดอำเภอ ทั้งคู่แทบอยู่ไม่ติดที่ จึงมักว่างอยู่เสมอ อีกห้องเป็นของสรรพากรอำเภอ กริชจึงยึดห้องในสุดเป็นห้องทำงานของตัวเอง

ด้านหน้าของที่ทำการอำเภอมีถนนดินสายเล็กๆ ตัดผ่าน ฝั่งตรงข้าม เยื้องไปจนสุดถนนเป็นเรือนพักข้าราชการสามหลังปลูกไว้ติดกัน หลังแรกซึ่งเป็นหลังใหญ่ที่สุดเป็นบ้านพักของนายอำเภออรุณและครอบครัวซึ่งประกอบด้วยภรรยาและลูกสาวสองคน คนโตนั้นออกเรือนไปแล้ว หลังกลางทิ้งไว้ว่างๆ ไม่เคยมีใครเข้าไปอยู่อาศัยนับแต่กริชมาถึง หลังสุดท้ายเป็นที่อยู่ของกริชและสุชัย ยิ่งเมื่อสรรพากรอุดมย้ายออกไปอยู่กับภรรยา จึงเหลือกันเพียงสองคน สุดถนนอีกด้านเป็นชายหาดซึ่งแทบไม่เคยมีผู้คนให้เห็น

ปกติที่ทำการอำเภอจะเจียบเหงาในเมื่อทั้งนายอำเภอและปลัดไม่ค่อยจะอยู่เป็นที่สักเท่าไรนัก ตัวนายอำเภออรุณเองนั้นบางวันก็นั่งทำงานอยู่กับบ้าน มีอะไรที่ต้องให้เซ็นชื่อก็เอาไปให้เซ็นกันที่นั่น ในเมื่อบ้านพักก็อยู่ตรงข้ามที่ทำการอำเภอนี้เอง

หากวันนี้ต่างจากทุกวันเมื่อมีข่าวว่าผู้เคยเป็นสมุหเทศาภิบาลของมณฑลนี้จะมาเยี่ยมเยียน การเตรียมการต้อนรับจึงเป็นไปอย่างโกลาหลอลหม่าน เหตุก็เพราะนานๆ จะมีคนใหญ่คนโตระดับนั้นมาถึงที่ทำการอำเภอนี้สักครั้ง แม้รัฐบาลจะยกเลิกระบบการปกครองแบบมณฑลไปแล้ว และตำแหน่งสมุหเทศาภิบาลก็ไม่มีอีกต่อไปแล้วก็ตาม แต่ใครๆ ก็ยังถือว่า

ท่านมีบุญคุณกับที่นี่ล้นเหลือ จึงจัดเตรียมการต้อนรับอย่างสมเกียรติ

นายอำเภออรุณนั้นมาทำงานแต่เช้าในชุดเสื้อผ้าป่านคอตั้ง กัดกระดูกมามาก นุ่งผ้าม่วงสีน้ำเงินซึ่งอัดกลีบเสียวัง ร่องเท้าหนังสือดำขัดจนขึ้นเงา แต่ไม่ได้สวมถุงเท้า

‘มันร้อน’ เกบอกริซว่าอย่างนั้น

นั่นเป็นลักษณะการแต่งตัวของนายอำเภอสูงวัยซึ่งกริซไม่ค่อยได้เห็นบ่อยนัก

ปลัดอำเภอเองก็สวมเสื้อกางเกงเครื่องแบบบริดเรียบกริบไม่ต่างกัน ส่วนกริซได้รับคำสั่งว่าควรอยู่พบสมุหเทศาด้วย ในเมื่อจะจะไปแล้ว ตำแหน่งของเขามีขึ้นได้ก็เพราะท่านนั้นแหละ เขาจึงไปไหนไม่ได้โดยเฉพาอย่างยิ่งไปช่วยสอนหนังสือที่โรงเรียนก็ไม่ได้

กริซยังไม่เคยเห็นผู้เคยเป็นสมุหเทศาภิบาลของมณฑลนี้มาก่อน แม้ทำงานที่นี่มาได้ร่วมสองปีแล้วก็ตาม ที่จริงเขาไม่เคยพบสมุหเทศาภิบาลคนไหนมาก่อนเลยสักคน เคยก็แต่พบเจ้าเมืองเมื่อครั้งไปรายงานตัวที่จังหวัดเพื่อเข้ารับตำแหน่งงาน ครั้งนั้นเป็นทางการเสียจนทำให้คิดว่าเมื่อสมุหเทศาภิบาลเป็นตำแหน่งที่ใหญ่กว่าเจ้าเมือง ในเมื่อเป็นผู้ปกครองทั้งมณฑล ทุกสิ่งทุกอย่างคงเป็นงานเป็นการเสียยิ่งกว่า

หากก็ผิดคาด พระยาพิชัยบุรีนั้นมิได้ถือยศถือศักดิ์อย่างเจ้าเมืองที่เขาแทบจะต้องคลานเข้าเข้าไปหาเมื่อวันไปรายงานตัวเลยแม้แต่น้อย ท่านเดินตึงๆ ขึ้นมาบนที่ทำการอำเภออย่างไม่มีพิธีรีตองใดๆ ทั้งสิ้น และที่สำคัญ โดยไม่รู้เนื้อรู้ตัวกันเสียอีกด้วย จึงไม่มีโอกาสได้ต้อนรับตามที่เตรียมการกันไว้ก่อนหน้า เท่าที่เข้าใจกัน ท่านจะมาถึงในเวลาบ่าย นี่ยังไม่เที่ยงเลยด้วยซ้ำ ท่านก็มาถึงแล้ว

ชายสูงวัยในชุดผ้าม่วง เสื้อราชปะแตน ร่องเท้าหนังสือดำขัดจนเงา ครบถ้วนนั้นมาถึงโดยไม่มีบริวารติดตามมาด้วยแม้แต่คนเดียว มีก็แต่ชายหนุ่มหญิงสาวคู่หนึ่งเดินตามหลังขึ้นมา ฝ่ายชายนั้นยังหนุ่มแน่น แต่งตัว

เรียบร้อยก่อนไปทางหภูมิที่ผิดทางด้วยกางเกงขายาวสีอ่อน เสื้อเชิ้ตสีขาว ผิวที่ลอดพื้นร่วมผ้าออกมาขาวจัดจนออกชมพูอ่อนจาง เหมือนคนเพิ่งผ่านประเทศหนาวมาไม่นาน

ฝ่ายผู้หญิงยังอยู่ในวัยแรกรุ่งน หล่อนแต่งตัวแบบสาวสมัยด้วยเสื้อปกบัวสีนวล แขนจับพอง กระโปรงปลายบานสีใกล้เคียงกัน ผมทรงซิงเกิลกระเพื่อมขึ้นลงตามจังหวะก้าวเดิน

กริซเห็นทั้งสามคนก่อนใครหมดเพราะกำลังจะลงบันไดเพื่อไปสถานีรถไฟ ที่ทำการไปรษณีย์ตั้งอยู่ในห้องทำงานนายสถานี โทรเลขและจดหมายทั้งหมดจึงถึงที่นั่นก่อน มีจดหมายสำคัญซึ่งนายกรรมการหนุ่มกำลังเฝ้ารออย่างใจจดใจจ่อ เฝ้ารอจนต้องไปดูทุกวันว่ามาถึงหรือยัง แม้แต่นั้นก็ตาม หลังจากที่ช่วยจัดสถานที่ต้อนรับคนใหญ่คนโตแล้วก็คิดว่าจะแหวกหายไปดูจดหมายเสียก่อน ยังมีเวลาอีกมาก กว่าสมุหเทศาภิบาลจะมาถึง

แต่แล้วก็จำต้องถอยหลังกลับขึ้นข้างบนเพื่อหลีกเลี่ยงให้เมื่อเห็นว่ใครกำลังขึ้นบันไดมา ร่างใหญ่อวบอ้วนนั้นแทบดับบันได พิจารณาดูทั้งรูปร่างหน้าตา การแต่งกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความมีสง่าราศีของชายสูงวัยซึ่งเดินนำหน้าก็แน่ใจว่าต้องไม่ใช่ชาวบ้านแถวนี้แน่นอน ทว่ายังคิดไปไม่ถึงในทันทีว่าเป็นคนสำคัญซึ่งทุกคนกำลังรอคอย ในเมื่อนายอำเภออรุณยืนยันขันแข็งว่ากว่าท่านจะมาถึงก็บ่ายไปแล้วเพราะท่านเดินทางมาจากพระนคร

“ขุนแม่่น้อยูรี”

นั่นเป็นราชทินนามของนายอำเภออรุณ...ขุนแม่่นรัตนบรรจง ชื่อนั้นฟังดูแปลกหูเพราะกริซไม่เคยได้ยินใครเรียกแก้วอย่างนั้น

“อยู่ครับ เชิญท่านนั่งก่อน ผมจะไปตาม”

คนอ่อนวัยกว่ายังคงสงวนท่าที ยังตัดสินใจไม่ได้ว่าควรแสดงความเคารพดีหรือไม่ หรือควรแสดงความเคารพอย่างไร ในเมื่อไม่รู้ว่าเป็นใคร

เหลือบตุรกอโเบิลเปิดประตูคนทรูซึ่งมาจอตเทียบจนเกือบถึงเชิงบันได ก็แน่ใจว่าทั้งสามคนมากับรถคันนั้น

ชั้นบนของอาคารที่ทำการอำเภอขึ้นปกติมีมายาวให้ราษฎรผู้มาติดต่องานได้นั่งอยู่เพียงตัวเดียว นายอำเภออรุณจึงไปขอยืมเก้าอี้บุ๋นวมจากเรือนพักร้อนของขุนนางชั้นผู้ใหญ่ท่านหนึ่งมาจัดเตรียมไว้ต้อนรับ

แต่แล้วการต้อนรับก็บกพร่องจนได้เมื่อคนอื่นหลบไปรับประทานอาหารกลางวันกันที่บ้านพักหมด ไม่ว่าจะป็นนายอำเภออรุณเอง หรือปลัดอำเภอ ส่วนสรรพากรอุตมบอกไว้ว่าจะกลับมาในเวลาบ่ายเพราะจริงๆ แล้วตัวเขาไม่มีหน้าที่ต้องคอยต้อนรับใดๆ เวลานี้ที่ทำการอำเภอจึงมีเหลืออยู่ก็แต่กริชและสุชัย

“กระผมจะไปตามขอรับ” ชายหนุ่มบอกย้ำอีกครั้ง ในเวลานี้เมื่อประมวลงทั้งหมดที่เห็นก็พอจะเดาได้บ้างแล้วว่าชายวัยปลายผู้นี้คือใคร

ท่านรีบโบกมือห้าม

“ไม่ต้อง ไม่ต้อง คงไปกินข้าวกลางวันละซี ช่างเถอะ ไม่ได้มาราชการดอก มาเรื่องส่วนตัว”

ประโยคหลังเป็นกันเองยิ่งนัก ลากคำสุดท้ายยาวเหยียดเป็นเชิงเน้น พร้อมกับตบไหล่ลำสันของคนอ่อนวัยกว่าอย่างกันเอง

“โง่...โรงเรียนเป็นไบบ้าง พอไหวไหม”

กรรมการหนุ่มงุนงงไปชั่วขณะ แต่ก็เพียงครู่เดียวเมื่อเดาได้ว่าคงบอกได้จากเครื่องแบบที่สวมอยู่นั่นเอง และตอนนี้ยังแน่ใจว่าผู้ชายคนนี้เป็นคนซึ่งทุกคนกำลังรอคอย

“ไหวขอรับ”

ร่างอวบท่วมก้าผ่านชายหนุ่มนำเข้าไปภายในแล้วหัวเราะร่วน

“ขุนแม่ันไปขอยืมเก้าอี้มาจากบ้านเจ้าคุณบุรีอีกแล้ววี”

กริชได้แต่อ้าๆ อึ้งๆ ตอบ ก็จริงนั่นแหละ ชุตเก้าอี้บุ๋นวมชุดนั้น นายอำเภออรุณขอยืมมาจากเรือนพักร้อนของพระยาบุรีฯ จริงๆ

“ขอรับ”

เสียงหัวเราะยังคงอยู่

“บอกก็หนแล้วว่าไม่ต้องต้อนรับกันให้เอิกเกริกแบบนี้”

ความเป็นกันเองนั้นช่วยให้นายกรรมการหนุ่มใจชื้นขึ้นมีใช้น้อยมองตามร่างท่วมที่เดินเอาสองมือโพล่หลังดูโน่นดูนี่ จนไปหยุดยืนหน้าแผนที่ของอำเภอซึ่งติดอยู่กับฝาผนัง

กริชฉวยโอกาสสบตาสุชัยซึ่งรีบลุกยืนเก้ๆ กังๆ แล้วประนมมือขึ้นไหว้อย่างนอบน้อม

“แล้วนี่ใครละ” อดีตผู้ใหญ่ในมณฑลยกมือโบกไปมาเพื่อรับไหว้

“น้องชายของกระผมขอรับ สุชัยหุหนวก เป็นไบบ่ กระผมให้มาช่วยงานที่นี้เพราะลายมือสวยขอรับ”

“อย่างนั้นรี” ชายสูงวัยมองดูเด็กหนุ่มอย่างเห็นอกเห็นใจ

สุชัยเป็นฝ่ายหลบสายตา เสไปมองหญิงสาวซึ่งตามเข้ามาด้วยแทนยิ้มอายๆ เมื่อหล่อนส่งยิ้มให้ก่อน

“อยากทำราชการไหมละ”

กริชตอบแทนน้องชายเมื่อเห็นว่าคนถามเจาะจงถามเขา

“ตอนนี้ยังไม่มีตำแหน่งเสมียนขอรับ”

“อย่างนั้นรี เออ...แล้วจะดูๆ ให้”

กริชแทบเข้าไปกราบทำนอกรอบเมื่อได้ยินเช่นนั้น ทุกวันนี้ไม่มีอะไรที่เขาอยากเห็นมากไปกว่าสุชัยมีงานทำเป็นหลักเป็นฐาน พักพเียดไปทางประตูเพื่อเป็นสัญญาณให้ไปตามนายอำเภออรุณที่บ้าน รู้ว่าตัวเองคงเลี้ยงไปไหนไม่ได้เพราะจะไม่มีใครอยู่รับข้าราชการบำนาญสูงทั้งวัยและยศศักดิ์ผู้นี้

เมื่อคนเป็นแขกไม่ยอมนั่ง นายกรรมการหนุ่มเองก็เลยเก้กั๊งไม่ต่างอะไรกัน ไม่แน่ใจว่าควรทำอย่างไรต่อไปดี ก็นายอำเภออรุณไม่ได้สั่งอะไร

ไว้เลย

ปราชดาตูดหญิงสาวก็เห็นว่าหล่อนกำลังมองเขาอยู่ก่อนแล้ว พอสบตากันหล่อนเป็นฝ่ายยิ้มให้ก่อน นัยน์ตากกลมโตหวานเชื่อมพรั่งพรูราวหยดน้ำสะท้อนกับแสงแดด มองหาผู้ชายแต่งตัวโก้คนนั้นก็เห็นยังคงยืนอยู่ที่หน้ามุข หลังพิงราวระเบียง ตามองไปทางชายทะเลซึ่งเห็นอยู่ลิบๆ

กรีซยิ้มซัดเขิน ไม่แน่ใจด้วยซ้ำว่ายิ้มให้ใคร โลงใจขึ้นนึกเมื่ออดีต สมุหเทศาภิบาลทรุดตัวลงนั่งบนเก้าอี้ตัวยาวในที่สุด ชูดโต๊ะเก้าอี้ที่ขอยืมมาดูหรรษาไม่เข้ากับสถานที่สักเท่าไรนัก

หญิงสาวซึ่งตามมาด้วยนั่งลงบนเก้าอี้ตัวข้างๆ

“ชื่ออะไรล่ะหนุ่ม”

นายกรรมการหนุ่มจำต้องค้อมตัวเข้าไปดิงเอาเก้าอี้ไม้หลังโต๊ะทำงานซึ่งถูกเลื่อนไปจนชิดฝาผนังลงนั่ง จะให้ยืนพูดกับผู้เคยเป็นใหญ่ที่สุดในมณฑลนี้ก็กระไรอยู่ จะลงนั่งพับเพียบพูดกับท่านบนพื้นก็ไม่เหมาะอีก สมัยนี้การปกครองก็เปลี่ยนไปแล้ว รัฐพยายามชี้ให้เห็นความเสมอภาคของผู้คนอยู่ทุกเมื่อเชียววัน

“กรีซขอรับ”

“กรีซ...บ้านอยู่ไหน”

“พระนครขอรับ”

“พ่อแม่ไม่ทวงรี มาอยู่เสียหัวเมืองอย่างนี้” คนมาเยือนชวนคุยอย่างผู้ใหญ่ใจดีมีเมตตาต่อเด็ก ดูท่าหนึ่งเรียบร้อย สองมือประสานกันบนตัก โนมตัวมาข้างหน้าน้อยๆ ก็รู้ว่าชายหนุ่มกำลังประหม่าเพียงไร

“กระผมไม่มีพ่อแม่ขอรับ” กรีซตอบราวเป็นเรื่องปกติธรรมดา

“อ้าว! แล้วอยู่กับใครกันล่ะ”

“เจ้าคุณพลศรีภูมิปริชากับคุณหญิงละออเอากะผมมาเลี้ยงตั้งแต่ยังเล็กขอรับ” เขาเล่าต่ออย่างไม่รู้ลึกลับอายแต่อย่างใด

ใบหน้าอวบอูมยิ้มกว้างขึ้น ทั้งเห็นใจ ทั้งเอ็นดู รูปร่างหน้าตาของ

ชายหนุ่มวัยลูกหลานผู้นี้ดูดีไม่น้อย กิริยามารยาทหรือก็สุภาพเรียบร้อย เพียงดูผ่านๆ ก็มองออกว่าได้รับการอบรมสั่งสอนมาเป็นอย่างดี ไม่น่าเชื่อว่าเป็นเด็กกำพร้า

“งั้นหอรอกี อยู่กับเจ้าคุณพลฯ หอรอกี”

“ใครคะคุณพ่อ”

กรีซคาดไม่ถึงเมื่อได้ยินเสียงใสๆ ตั้งคำถาม ทวดสายตาไปทางนั้นทันควัน ก็พอดีเห็นชายหนุ่มซึ่งยืนคอยอยู่ภายนอกเข้ามาทรุดลงนั่งข้างๆ หล่อน

“เจ้าคุณทหาร...พ่อเจ้าคุณสิทธิ์ฯ อย่างไรละ แม่นวล”

ถึงกระนั้นใบหน้าอ่อนเยาว์สดใสของ ‘แม่นวล’ ก็ยังไม่ส่อเค้าว่าเข้าใจแม้แต่น้อย

“เจ้าคุณสิทธิ์...คุณหญิงไอรินอย่างไรเล่า”

ชื่อหลังที่คนสูงวัยที่สุดในที่นั้นเอ่ยถึงทำเอากรีซร้อนวาบไปทั้งหน้า อบอุ่นไปถึงหัวใจ

‘แม่นวล’ ยิ้ม ยิ้มนั้นแจ่มกระจ่างราวจะทำให้ห้องสว่างไสวขึ้นอีกหลายเท่า สีหน้าบังซัดว่าชื่นชมคนซึ่งถูกเอ่ยถึงเพียงไร

“อย่างนั้นหรือคะ”

ประโยคต่อมาท่านกลับมาทางนายกรรมการหนุ่มอีกครั้ง

“คุณหญิงของเจ้าคุณสิทธิ์ฯ นะงามจนเลื่องลือไปถึงชายแดนโน้นเลยกระมัง ใครที่เคยเห็นก็เอาไปพูดถึงกันให้ชมร แม่่นวลไปเห็นแค่ครั้งเดียวยังติดใจ แล้วที่คุณหญิงเป็นอย่างไรบ้าง ตั้งแต่พิธีถือน้ำครั้งหลังสุดก็ไม่ได้เห็นกันอีกเลย”

“คุณหญิงสบายดีขอรับ”

กรีซจำต้องตอบไปอย่างนั้นเอง สองปีมาแล้วที่ไม่กล้ากลับไปเยี่ยมเยียน ด้วยคิดเสมอว่ายิ่งอยู่ห่างออกมาเท่าไรก็คงตัดอกตัดใจได้เร็วขึ้นเท่านั้น แต่มาบัดนี้ตระหนักแล้วว่าไม่่ง่ายอย่างที่คิดเลย ยิ่งไม่ได้เห็น

ใจยิ่งไฟถึง

เสียงผีเข้าหน้าๆ เดินเร็วรี่ขึ้นบันได นายอำเภออรุณโพล่พรรคเข้ามาด้วยสีหน้าตื่นๆ ไหว้ผู้เคยเป็นใหญ่ซึ่งนั่งเด่นเป็นสง่าอยู่บนเก้าอี้ยาวเพียงคนเดียวอย่างนอบน้อม มีสุชัชตามหลังมาติดๆ

“ตามสบายท่านขุน” เสียงหัวๆ ของเจ้าคุณสูงวัยนั้นเป็นกันเองราวทักทายเพื่อนสนิท เรียกนายอำเภออรุณตามบรรดาศักดิ์พระราชทาน “ไม่ได้มาราชการดอก” ประโยคหลังกลั้วหัวเราะ

เมื่อนายอำเภอผู้เรียกได้ว่าเป็นเจ้าของถิ่นมาถึงเพื่อต้อนรับผู้หลักผู้ใหญ่แทนแบบนี้ จิตใจของกริชจึงล่องลอยไปที่ห้องทำงานนายสถานีรถไฟอีกครั้ง เผื่อคิดอยู่แต่ว่าวันนี้จะมีจดหมายมาไหม จนแทบไม่ได้ยินเสียงพูดคุยของใครต่อใครอีกแล้ว ที่พอจับความได้บ้างก็เพียงเจ้าคุณสูงวัยมาที่นี้ในวันนั้นก็เพื่อดูสถานที่สร้างเรือนพักร้อนสักหลัง รู้ว่าลูกสาวหรือหญิงสาวคนที่มาด้วยนั้นแหละชอบชะอำมากกว่าหัวหิน และรู้ว่าชื่อจริงของหล่อนคือ นวลพรรณ เป็นลูกสาวคนเล็กซึ่งเกิดจากภรรยารองของท่าน รู้ต่อไปว่าชายหนุ่มผู้นั่งเฝ้ามองมาตลอดนั้นเป็นหลานคนหนึ่งซึ่งเพิ่งกลับจากต่างประเทศ หลังจากไปเรียนเสียหลายปี

หากแต่นั่งทนอยู่ไม่นานผู้มาเยือนก็สังเกตเห็นท่าทีลูกลี้ลูกลนของเขา

“คงหิวแล้วสินะ กริช คนอื่นไปกินข้าวกันหมด ปล่อยให้สองหนุ่มเฝ้าที่ทำงาน ไปเถอะ ไม่ต้องเฝ้าแทนกันให้มากคนดอก”

กริชยอมรับว่าขอบอดิตสมุหเทศาภิบาลผู้ขึ้นอีกหลายเท่า รีบบอกลาแล้วผลุนผลันลงบันไดไปสถานีรถไฟพร้อมสุชัช

นายสถานีส่งกระดาษแผ่นเล็กๆ สีนํ้าตาลอ่อนให้ทันทีที่เห็นกรรมการหนุ่มพึงจักรยานไว้ข้างประตูห้องทำงาน ปากก็บอก

“มาถึงแต่เช้าแล้วพ่อกริช”

กริชพลิกแผ่นกระดาษขึ้นอ่านเมื่อไม่สิ้น ยิ้มกับข้อความที่มีเพียงสั้นๆ

จะลงไปชะอำวันที่ ๖ เดือนหน้า แล้วจะต่อไปสตูลเลยทีเดียว ช่วยมารับที่สถานีรถไฟด้วย

ไอรีน

๒

สาวน้อยคนนั้นส่งยิ้มมาให้แต่ไกล แรกๆ กริซไม่แน่ใจว่าห่อถั่ว
ยิ้มให้ใคร จึงได้หลบเสีย แสร้งเหลียวหลังไปทางลูกสาวคนเล็กของ
นายอำเภออรุณซึ่งเดินตามมาพร้อมสุนัข ทั้งคู่กำลังคุยกันด้วยภาษามือ
เกี่ยวกับอะไรบางอย่างดูวุ่นวายไปหมด

“ฝึกเจ้านี่ที่ว่าสตินะอำไพ”

จริงๆ แล้วไม่รู้หรอกว่าฝึกสติหรือไม่สติเป็นอย่างไร ตอนนี้อย่าง
อยากกลบเกลื่อนความชัดเจนที่มีผู้หญิงยิ้มให้เท่านั้นเอง

อำไพเห็นด้วย ส่งสัญญาณมือกับชายหนุ่มซึ่งเดินมาข้างๆ เป็นเชิง
บอกว่าจะหยุดตรงนี้ก่อน แล้วห่อถั่วก็ลงนั่งยองๆ หยิบตำลึงซึ่งมัดไว้ใน
ห่อใบตองมาพิจารณา

สุนัขลงนั่งข้างๆ ในท่าเดียวกัน

กริซชายตากลับไปทางเดิม เห็นว่าห่อถั่วยังคงมองเขาอยู่ พอสบตา
กันก็ยิ้มให้อีก แถมคราวนี้ยังโบกมือทักทายร่วมด้วย เห็นห่อถั่วเข้าคว้า
แขนผู้หญิงวัยกลางคนซึ่งกำลังทำท่าจะทรุดลงนั่ง แล้วกระซิบกระซาบ

บอกอะไรบางอย่าง ผู้หญิงคนนั้นหันมาทางเขา กริซพนมมือไหว้ด้วย
แน่ใจว่าห่อถั่วคือภรรยาของเจ้าคุณพิชัยบุรี...อดีตสมุหเทศาภิบาลของ
มณฑลนี้ และคงเป็นมารดาของสาวน้อยผู้มีนามไพเราะว่านวลพรรณ
นั่นเอง ไม่แปลกใจสักเท่าไรนักที่เห็นแม่ลูกมาจ่ายตลาดกันตามลำพังเช่นนี้
ตลาดนัดวันเสาร์เป็นที่นิยมขนาดทุกคนที่มาพักแถวนี้จะพลาดไม่ได้

ว่าไปแล้วตลาดนัดวันเสาร์คือถนนหนทางเพียงอย่างเดียวของชะอำ
จึงเป็นที่รวมของครอบครัวขุนนางขุนนางซึ่งมาสร้างเรือนพักกร้ออันไว้ที่นี้
แม้แต่พระนางเธอลักขมีลาวัดและเจ้านายบางพระองค์ก็ยังคงเคยเสด็จ
ดำเนินตลาดนัดนี้พร้อมด้วยบรรดาข้าหลวงเป็นขบวนเลยทีเดียว ความ
นิยมของตลาดนัดชะอำแพร่กระจายไปถึงพระนคร ชาวกรุงซึ่งมาพักกร้อ
กันที่หัวหินทุกคนต้องมาตลาดนัดชะอำอย่างน้อยก็ครั้งหนึ่ง

เมื่อเห็นสาวน้อยคนนั้นครั้งแรกบนที่ว่าการอำเภอ กริซว่าห่อถั่ว
ล้ำยุคแล้ว มาเห็นคราวนี้ยิ่งแน่ใจ ก็จะมีผู้หญิงสาวๆ สักกี่คนกันที่กล้า
สวมกางเกงแพรสีน้ำเงินแบบที่ผู้ชายนิยมสวมใส่มาเดินตลาดอย่างนี้ อย่า
ว่าแต่หญิงสาวชาวบ้านแถวนี้เลย สาวๆ จากเมืองกรุงส่วนใหญ่ที่เขาคเคย
เห็นก็ยังไม่กล้า

แต่น่าแปลกที่ไม่ว่าจะดูอย่างไรก็ไม่ขัดตาแม้แต่หน่อย คงเป็นเพราะ
อาภัพกิริยารำเรียงและเชื่อมั่นในตัวเองนั้นอย่างแน่นอน

กริซยิ้มตอบทั้งแม่และลูกพร้อมกัน แต่คงเป็นยิ้มที่จิตใจเอนเต็มที
ความสนใจกลับไปที่ลูกสาวนายอำเภออรุณอีกครั้งเมื่อได้ยินเสียงแจ้วๆ
พูดกับใครเขาก็ไม่แน่ใจ

“แม่อยากกินแกงซี่เหล็กมาหลายวันแล้ว”

ชายหนุ่มลดสายตาลงดู เห็นห่อถั่วหยิบใบซี่เหล็กซึ่งห่อไว้กับ
ใบตองเป็นห่อใหญ่ขึ้นมาดู พอเงยหน้าขึ้นเห็นคนที่ก้มลงมองก็ชี้ไปที่
แตงโมผลใหญ่

“แตงนี่ก็สวย พี่กริซชอบแกงส้มเปลือกแตงโม ให้ชียกินแตงก็แล้ว

กัน เปลือกมันจะได้ทำแกงส้มให้พี่”

นายธรรมการหนุ่มจึงลงนั่งบ้าง ในช่วงเวลาสองปีที่กรีซและสุชัยย้ายมาอยู่ที่นี้ อำเภอสนิทสนมกับทั้งเขาและเด็กหนุ่มผู้ซึ่งเขาแนะนำกับใครๆ ว่าเป็นน้องชาย สนิทราวเป็นพี่น้องคลานตามกันออกมา หล่อนนับถือเขาอย่างพี่ชาย และนับเอาสุชัยเป็นเพื่อนเพียงคนเดียวที่มี เหตุก็เพราะอำเภอมีปัญหาทางสายตา มองอะไรแทบไม่เห็น ต้องพึ่งแว่นหนา เตอะ พ่อแม่จึงเป็นห่วงมากกว่าลูกสาวอีกคน

นับแต่เรียนจบมัธยมต้น อำเภอถูกเก็บตัวให้อยู่แต่ในบ้าน จึงคุ้นเคยกับชีวิตเช่นนั้น คู่กันเคยจนถึงขั้นไม่กล้าออกจากบ้านไปไหนมาไหน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้องไปคนเดียว เมื่อมีสุชัยมาอยู่บ้านหลังข้างเคียง ความพิการซึ่งเด็กหนุ่มมี ทำให้ทั้งคู่เข้ากันได้ดีในเมื่อเข้าใจและเห็นอกเห็นใจกันเช่นนี้

นายอำเภออรุณและคุณนายหนุ่มผู้ภรรยา นั้นไม่มีบุตรชาย เมื่อเห็น ว่ากรีซและสุชัยมีกิริยามารยาทเรียบร้อย มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่ก็ให้เอ็นดูและแทบจะรับเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวเลยทีเดียว ทั้งคู่ไม่กีดกันเมื่อสุชัยและอำเภอสนิทสนมกัน ด้วยเห็นว่าความใกล้ชิดนั้นอยู่ในสายตาผู้ใหญ่ แถมยังมีกรีซคอยควบคุมอยู่อีกคน ว่าไปแล้วทั้งคู่พอใจเสียด้วยซ้ำที่ลูกสาวมีเพื่อนผู้รู้ใจ

กรีซรวบรวมความสนใจทั้งหมดไปอยู่เสียที่ผักผลไม้ซึ่งวางกองอยู่ตรงหน้า ราวทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัวไม่สำคัญไปกว่านั้นอีกแล้ว

หากเพียงไม่นาน ก็เห็นอะไรบางอย่างกระจ่างตาเข้ามา จึงเหลียวหลังไปดู แล้วก็ต้องเงยหน้าขึ้นมอง

สาวน้อยในชุดกางเกงแพรเลี่ยน เสื้อสีนวล มีจีบระบายที่คอและปลายแขน กำลังยืนแกว่งตัวไปมาสองมือไขว่อยู่ข้างหลัง ริมฝีปากอ้มเต็มเหยียดยิ้มสดใส

ชายหนุ่มพรวดพราดลุกยืน พาเอาสุชัยและอำเภอลุกตาม ต่างคน

ต่างยืนเรียบริ้วรอย ตัวตรงแนว เหมือนกำลังรายงานตัวต่อหน้าคนใหญ่ คนโตอย่างไรก็อย่างนั้น

“คุณนวล...” กรีซกระอักกระอักชื่อสาวน้อยตามที่ได้ยินเมื่อวันก่อน ก็ในเมื่อนี้เป็นครั้งแรกที่เรียกชื่อนั้น “มาชื่อของหรือครับ”

ออกปากถามไปแล้วชายหนุ่มแทบอยากเตะตัวเอง ก็เห็นๆ อยู่ว่า หล่อนกับมารดา กำลังทำอะไร

นายธรรมการหนุ่มผงะถอยหลังไปก้าวหนึ่งเมื่อสาวน้อยยกมือไหว้อย่างนอบน้อม ตกใจด้วยคาดไม่ถึงที่ลูกสาวข้าราชการชั้นผู้ใหญ่จะแสดงความเคารพก่อนเช่นนี้ พอตั้งสติได้ก็รีบไหว้แทบไม่ทัน หันมองไปทางผู้หญิงกลางคนซึ่งพอเดาได้ว่าเป็นมารดาของหล่อน เห็นว่ากำลังส่งของให้ผู้หญิงสูงวัยนุ่งโจงกระเบน สวมเสื้อคอกลมแขนกระบอก ท่าทางเหมือนบ่าว แล้วกลับลงนั่งยองๆ เลือกพุดจากแม่ค้าคนเดิม

“แม่ให้มาชวนคุณธรรมการกับ...” นวลพรรณมองเลยมาทางสุชัยซึ่งยืนหน้าตาดีนอยู่ข้างหลัง

เพียงแค่นั้นกรีซก็เข้าใจ

“...คืนนี้เราจะเผาข้าวหลามกันที่ชายหาดหลังบ้านค่ะ”

หล่อนมองเลยไปทางอำเภอ ไม่แน่ใจว่าควรนับญาติอย่างไรดีเมื่อกะประมาณอายุดูก็รู้ว่าอยู่ในวัยเดียวกัน เด่าไม่ออกว่าใครแก่กว่ากันแน่ แต่ก็เอ่ยปากชวนอย่างอ่อนน้อมถ่อมตน

“พี่ด้วยนะคะ”

กรีซกลืนน้ำลายอย่างลำบากยากเย็น จำไม่ได้ว่าตกปากรับคำหรือไม่ก่อนที่หล่อนจะยิ้มอ่อนหวานให้อีกครั้งแล้วผลกลับไปหามารดา พอหันมาทางอำเภอ ก็เห็นยื่นอ้าปากค้าง นัยน์ตาลังแว่นสายตาหนาเตอะซึ่งปกติก็โตอยู่แล้ว คราวนี้ยิ่งเบิ่งกว้างขึ้นอีกสองเท่า ส่วนสุชัยนั้นไม่รู้เรื่องรู้ราวอะไรทั้งสิ้นเพราะไม่ได้ยินที่หญิงสาวพูดเมื่อครู่ จึงได้แต่มองหน้าคนโน้นทีคนนี่ที

การเผาข้าวหลามนั้นเป็นกิจกรรมยอดนิยมซึ่งชาวกรุงนำมาเผยแพร่ที่เมืองชายทะเลอย่างชะอำ บางบ้านถ้ามีแขกมาร่วมหลายคนก็ไม่เพียงแต่เผาข้าวหลามอย่างเดียว ยังมีการหันหมูหรือเผาไก่ปูลาร่วมด้วย

กรีซไม่เคยสนใจจะไปงานริมหาดลักษณะนั้นมาก่อน ไม่เพียงไม่สนใจ ยังไม่เคยคิดอยากไปร่วมด้วยสักครั้ง กิจกรรมที่เคยทำร่วมกับชาวบ้านอย่างมากที่สุดก็คือเอาอาหารซึ่งคุณนุ่ม...แม่ของอำไพเป็นคนทำให้ไปร่วมงานทำบุญบ้านโน้นบ้านนี้เท่านั้นเอง และที่ผ่านมาก็เป็นแบบรัฐฯ กันว่าวันไหนบ้านใครจะทำบุญ อยากไปร่วมด้วยก็ไปกันเอง ไม่ต้องคอยให้ใครเชิญ

เมื่อครั้งที่มารับงานที่นี้ใหม่ ๆ นายอำเภออรุณคะยันคะยอให้ไปร่วมงานกับชาวบ้านบ่อยๆ เพื่อทำความรู้จักคุ้นเคยกับผู้คนที่ทำงานที่ หากพอปีแรกผ่านไปก็ค่อยๆ ซาลงเรื่อยๆ จนในที่สุดก็ไม่ได้ไปงานบ้านใครอีกเลย เย็นลงพอเลิกงานก็กลับบ้านพักอ่านหนังสือจนมืดจนค่ำ รวมทั้งใช้เวลาอยู่ตามลำพังเพื่อฝันถึงใครคนหนึ่งซึ่งอยู่ไกลห่าง

ด้วยเหตุนั้นเมื่อถูกเชิญอย่างซึ่งๆ หน้าจึงตัดสินใจไม่ได้ว่าควรทำอย่างไรดี จนต้องมาปรึกษานายอำเภอผู้ซึ่งเขาเอาเป็นคนชี้แนะการใช้ชีวิตที่นี้ในทุกด้านมาแต่ต้น

“ไปเถอะพ่อกรีซ ท่านสมุฯ จะได้งานให้สุขสบายอย่างไรเล่า ถึงท่านจะเกษียณไปแล้ว แต่ท่านยังมีอิทธิพลอยู่มากน้า ก็ดูเอาเถอะแม่แต่เจ้าคุณสุรพันธ์ฯ ท่านยังเกรงใจ” แก่หมายถึงเจ้าของบ้านซึ่งครอบครัวนั้นมาใช้เป็นที่พักชั่วคราว

ประโยคที่สองเพียงประโยคเดียวเท่านั้นแหละที่ทำให้กรีซตัดสินใจได้

บ้านชายทะเลของเจ้าพระยาสุรพันธ์วงศ์ซึ่งอดีตสมุหเทศาภิบาลมณฑลและครอบครัวมาพักอยู่นั้นมีชื่อว่า ‘มณฑาธิป’ อยู่ติดชายหาดฝั่งตะวันตก

ของชะอำ มีถนนดินบดอัดแน่นผ่านทางด้านหน้า ด้านหลังทอดยาวไปถึงหาดทราย บริเวณบ้านกว้างขวาง มีรั้วไม้ระแนงเตี้ยๆ ทาสีขาวล้อมรอบพอเป็นพิธี มียี่โถและต้นรักปลูกไว้โดยรอบ ประตูรั้วด้านที่หันออกทะเลเปิดกว้างเมื่อกรีซ สุขชัย และอำไพมาถึง

ทั้งสามคนมาถึงเอาเมื่อโพล้เพล้ ใกล้เคียงเต็มที มองจากระยะไกลเห็นกองไฟส่องสีแดงสีส้มวับๆ แวมๆ อยู่ที่ริมหาด ยิ่งใกล้เข้าไปก็ยิ่งเห็นประกายไฟปะทุเป็นระยະ กลิ่นไม้ไฟไหม้ลอยมาตามลม รอบกองไฟมีผู้คนนั่งๆ ยืนๆ กันอยู่ไม่มากนัก

พอเห็นบางคนงยหน้าจากแถวข้าวหลามกลางกองไฟขึ้นมอง อำไพก็ชักงันเล ก้าวยาวๆ ขึ้นมาเดินเคียงคนสูงวัยที่สุดแล้วกระซิบกระซาบราวกลัวว่าใครจะแอบได้ยิน

“จะดีหรือพี่กรีซ เราไม่รู้จักใครเลยนะ”

“เอาเถอะ อำไพ เราอยู่กันคู่เดียวก็กลับ...”

กรีซเองก็ชักไม่แน่ใจเหมือนกัน ใจปรหวัดไปถึงหน้าใสๆ ของคนชวน จะว่ายังเด็กอยู่ก็ไม่ใช่ จะว่าเป็นผู้ใหญ่เต็มตัวแล้วก็ไม่เชิง

“...เขาอุตสาห์ชวน” ประโยคนั้นเบาหวิว

แต่เมื่อมาถึงบริเวณกองไฟกลับไม่เห็นแม่แต่เงาของ ‘เขา’ คนที่ ‘อุตสาห์ชวน’ หญิงชายที่นั่นๆ ยืนๆ กันอยู่รอบกองไฟก็เป็นคนแปลกหน้าทั้งหมด ที่น่าแปลกใจสำหรับเขาคือส่วนใหญ่เป็นคนสูงอายุ มีคนหนุ่มคนสาวก็เพียงคนสองคน หนึ่งในจำนวนนั้นเป็นคนซึ่งเขาเคยเห็นมาแล้วครั้งหนึ่งที่ทำการอำเภอ หลานชายของอดีตสมุหเทศาภิบาลผู้ซึ่งเพิ่งกลับจากยุโรป เท่านั้นเองที่กรีซรู้ เขากำลังใช้ไม้เขี่ยกองไฟเพื่อให้ติดได้ที่ กองไฟนั้นล้อมรอบกระบอไม้ไฟหลายกระบอซึ่งปักอยู่บนทราย

กรีซยิ้มตอบเมื่อฝ่ายนั้นส่งยิ้มมาให้ก่อนเป็นเชิงทักทาย พัก-พักกับสุขชัยว่าควรเข้าไปช่วย ดีกว่ายืนเก้อกันอยู่อย่างนี้ ยิ่งคนแก่ๆ บางคนหันมามองอย่างสงสัย ก็ยิ่งเก้อ อย่างน้อยก็เจอคนซึ่งพอจะรู้จักบ้าง

แล้วคนหนึ่ง

หากแต่เสียงไสยยังไวกเสียก่อน เมื่อหันไปมองก็เห็นร่างโปร่งในเครื่องแต่งกายซึ่งทำเอาเขาต้องตกตะลึงอีกครั้งด้วยไม่เชื่อสายตาตัวเอง

สาวน้อยสวมกางเกงขาสั้น กางเกงขาสั้นจริงๆ กางเกงตัวนั้นตัดด้วยผ้าเนื้อหนาสีน้ำตาลเข้ม ตัวกางเกงยาวลงมาถึงเข่า กริซไม่เคยเห็นผู้หญิงที่ใส่นวมใส่กางเกงขาสั้นมาก่อนเลย ที่เคยเห็นก็มีแต่เด็กชายและผู้ชายหนุ่มๆ เท่านั้น ในมือหล่อนมีถาดใบใหญ่ใส่อะไรบางอย่างมาจนเต็มเพียบ ดูท่าทางจะหนักเสียด้วยเพราะร่างโปร่งบางนั้นค่อนข้างจนตัวแอ่นทีเดียว จึงตรงรี่เข้าไปรับมาถือไว้แทน เห็นว่ามีทั้งจานแบนซ้อนกันหลายใบ และมีไม้ไผ่หลายกระบอกรอกข้าวเหนียวเรียบริ้วๆ มีกากมะพร้าวห่อด้วยใบตองเป็นจุกอุดไว้ทุกกระบอกรอก

“คุณธรรมการ มาถึงนานแล้วหรือคะ” นวลพรรณถามพลางสะบัดแขนไปมา ถาดที่แบกมาจากครัวหลังบ้านหนักทีเดียว หนักจนล้าไปทั้งสองแขน

“เพิ่งมาถึงครับคุณนวล มีอะไรจะให้ช่วยอีกไหมครับ”

“ไม่มีอะไรแล้วค่ะ มีแต่ยกน้ำออกมาเท่านั้นเอง ผাগคุณธรรมการ เอาข้าวเหนียวนี้ไปให้พี่ปรีทีนะค่ะ”

ชายหนุ่มรับคำ แล้วเสนาอึ้งขึ้น

“ให้อำไพช่วยไหมครับ”

นวลพรรณมองผ่านเขามาทางหญิงสาววัยใกล้เคียงกันซึ่งยืนกระมิดกระเมี้ยนอยู่ข้างหลัง ดูก็รู้ว่ากำลังประหม่าเต็มที่

“เอาสิคะ” หล่อนก้าวยาวๆ ผ่านเขามาคว้าข้าวมีคอนแก้วยกกว่าเพียงไม่กี่ปีอย่างสนิทสนม

“ไปค่ะพี่ ไปในครัวกันดีกว่า ตรงนี้มีแต่ผู้ชาย”

อำไพสปรากกริชอย่างจะขอความช่วยเหลือ ก่อนยอมตามคนจูงมือไปแต่โดยดี สีหน้าท่าทางเหมือนไม่ค่อยแน่ใจสักเท่าไรนัก หากเพียงไม่นาน

ก็กลับออกมาอีกครั้งด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส ในมือมีถาดใส่แก้วน้ำ และขวดน้ำมะเน็ดมาด้วย หล่อนเดินคุยมากับสาวน้อยคนที่ชวนเข้าครัวเมื่อครู่อย่างสนิทสนม ท่าทางเหมือนเพื่อนรักซึ่งรู้จักและสนิทสนมกันมานาน กริซเองเห็นแล้วก็ให้งุนงงว่าเป็นไปได้อย่างไรกัน อำไพนั้นสนิทกับใครยากมากทีเดียว

นายธรรมการหนุ่มช่วยหลานชายเจ้าคุณผู้เคยเป็นใหญ่ในมณฑลชุดหลุมทลายเป็นรางวัลเพื่อปิดกระบอกข้าวหลามที่เพิ่งได้มาใหม่ สุขขยนั้นถูกมอบหมายหน้าที่ให้เผ่ากระบอกข้าวหลามชุดแรกที่เริ่มสุกบ้างแล้ว ข้าวหลามซึ่งกำลังเผาต้องมีคนคอยหมุนเพื่อให้ร้อนทั่วถึงกันทุกด้าน

“อ้าว! พ่อกริช” เสียงท้าวๆ ตะโกนทักทายมาแต่ไกล พร้อมกับร่างอวบตัวมเดินอ้อยอัยมาหยุดยืนอยู่ที่เก้าอี้ผ้าใบซึ่งวางแอบอยู่ริมรั้วไม้

กริซวางมือจากงานที่กำลังทำ แล้วเดินเร่วรี่เข้าไปหา

“เห็นแม่หนูนี้เข้าไปในครัว ถึงได้รู้ว่ามากันแล้ว แม่ นวลคงเป็นคนชวนลิเนะ คงกลัวว่าจะไม่มีหนุ่มๆ สาวๆ เลย มีแต่คนแก่” ท่านเอ่ยทักอย่างคนอารมณ์ดีอยู่เป็นนิตย ตบไหล่ชายหนุ่มอย่างสนิทสนมทั้งๆ ที่เพิ่งเจอกันเพียงครั้งเดียว

กริซชายตาตุคนซึ่งถูกพูดถึง เห็นกำลังแจ่มน้ำคนโน้นคนนี้ มีอำไพตามติดไม่ยอมห่าง ตอนนี้อยู่เหมือนลูกสาวคนเล็กของนายอำเภออรุณจะได้เพื่อนใหม่อีกคน เป็นเพื่อนใหม่ซึ่งร่าเริงสดใส และที่สำคัญ ไม่ถือตัวเลยแม้แต่น้อยนิตยทั้งที่เป็นลูกสาวขุนนางชั้นผู้ใหญ่ อดไม่ได้ที่จะยิ้มอยู่ในหน้าเมื่อเห็นอย่างนั้น

“แม่นวลบ่นอยากคุยกับพ่อกริชมาสองวันแล้ว เมื่อเข้าตื่นตื่นเสียยกใหญ่พอได้เจอพ่อกริชที่ตลาด แม่นวลเขาเพิ่งจบแปด กำลังจะไปสอบเข้าอักษรศาสตร์ที่จุฬาลงกรณ์ พอรู้ว่าพ่อกริชเรียนจบจากที่นั่นก็ตื่นตื่นเสียใหญ่โต”

ชายหนุ่มปรายตาไปทางนั้นอีกแวบ ก็พอดีเห็นหล่อนกำลังเดินมา

ทางนี้ ในถาดมีน้ำมะเน็ดเหลืออยู่เพียงขวดเดียว ส่วนอำไพนั้นหายไปเสียแล้ว

ละสายตากลับมาทางพ่อของหญิงสาวทันทีที่ได้ยินคำพูดต่อมาจากของ ท่าน ด้วยคิดไม่ถึงว่าจะใช้คำแทนตัวเขาลักษณะนั้น

“มานี่เนาะแม่นวล พ่อบอกพี่เขาแล้ว มีอะไรอยากถามก็มาถามเอาเอง”

คราวนี้ ‘แม่นวล’ เป็นฝ่ายยิ้มขัดเขิน เสียงตอบฟังดูไม่หนักแน่น เหมือนเคย

“ค่ะ คุณพ่อ”

ผู้เป็นบิดายังไม่สังเกตเห็นอาการพิศพิพวนของลูกสาวคนเล็ก ยังอุตล่ำห์ตอกย้ำต่อไปอีก

“แม่นวลถามถึงพ่อกรีซไม่ยอมหยุดปาก พ่อขุนแม่ันบอกว่าพ่อกรีซเรียนจบจากจุฬาลงกรณ์”

พอหล่อนเข้ามาใกล้จนเห็นยิ้มเจื่อนๆ นั้นชัดเจน กรีซก็อดเอ็นดูเสียมิได้ สาวน้อยคนนั้นแม้จะดูภายนอกว่าทั้งเชื่อมั่นในตัวเอง ทั้งกล้าหน้ากล้าเกินผู้หญิงวัยเดียวกันเพียงไร หากแต่อีกด้านที่เขากำลังเห็น หล่อนก็ยังคงเป็นสาวน้อยที่รู้จักเอียงอายอยู่ดี ดูเอาเถอะ แม้อบตัวจะมีดสลัวลงมากแล้ว หากก็ยังไม่วายเห็นแก้มบางใส่นั้นขับสีเลือดขึ้นวูบหนึ่ง นัยน์ตากลมโตะหลบสายตาเขาเมื่อยื่นขวดน้ำมะนาวมาให้

“น้ำแดงหมดแล้วค่ะ คุณกรรมการ เหลือแต่น้ำมะเน็ด” เสียงพูดคราวนี้ไม่มั่นคงเหมือนเมื่อเข้าที่เจอกันที่ตลาด

กรีซรับขวดทรงสูง เปิดจุกเรียบร้อยแล้วมาถือไว้แล้วหมุนไปมา

“หรือคุณกรรมการอยากรับน้ำแดงคะ ดิฉันจะกลับไปเอาให้จากในครัว”

คราวนี้ชายหนุ่มยิ้มอย่างจริงใจ ชื่นชมเจ้าคุณและภรรยาของของท่านอยู่ในใจที่ให้ลูกสาวดูแลยกน้ำทำให้แขกโดยไม่ต้องอาศัยบ่าวไพร่

ทำให้ มีลูกสาวพระยาสักก็คนทำได้แบบนี้

“ไม่เป็นไรครับคุณนวล ผมรับน้ำมะเน็ดได้”

ไม่ได้สังเกตเห็นว่าฝ่ายคนเป็นพ่อของสาวน้อยเจ็บไปแล้ว พอกลับไปดูก็เห็นกำลังชะงัดชะงัดมองหาใครบางคน

“มีอะไรก็ถามพี่เขาเสียนะ ถามให้หมด พ่อไปคุยกับจาเพิ่มเขาน้อย”

ว่าแล้วก็ผละจากไปเสียเฉยๆ อย่างนั้นเอง ปล่อยให้ชายหนุ่มหญิงสาวเกือบจะไปแทบจะพร้อมกัน

“คุณท่านบอกผมว่าคุณนวลกำลังจะสอบเข้าจุฬาลงกรณ์หรือครับ”

เมื่ออีกฝ่ายเอาแต่ยืนบิดไปบิดมา มือซึ่งถือถาดไปพลอยู่ข้างหลัง กรีซจึงต้องเป็นฝ่ายเกริ่นนำ

“ค่ะ เตือนหน้าก็จะสอบแล้ว คุณกรรมการคิดว่า...”

‘กรรมการ’ หนุ่มค้ำขึ้นทันควัน

“เรียกผมว่ากรีซเถอะครับคุณนวล”

ยิ้มสติสกลับมามากครั้ง ใบหน้านวลผ่องเป็นยองโยอยู่ในความสลัวแจ่มกระจ่าง วูบหนึ่งของห้วงความคิด หัวใจของกรีซโลดแล่นไปหาผู้หญิงอีกคน ครั้งแรกที่เขาเห็นเธอ เธอคงอายุเท่าๆ นี้ เพิ่งเรียนจบชั้นมัธยมแปดเหมือนกัน เธอเคยบอกว่าอยากเรียนต่อในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเช่นกัน แต่ ‘คุณราม’ ขอเธอแต่งงานเสียก่อน เธอจึงพลาดโอกาสนั้น และไม่มีโอกาสได้เป็นครูสอนเด็กๆ อย่างที่ฝันว่าจะเป็นมาตั้งแต่เล็กๆ

“คุณนวลอยากเรียนจบออกมาเป็นครูหรือครับ”

นายกรรมการหนุ่มไม่รู้เลยว่าพลังคำถามนั้นออกมาได้อย่างไร รู้ตัวก็เมื่อใบหน้าอ่อนนุสสะทอนความกังขาให้เห็น

“เรียนอักษรศาสตร์จบแล้ว ต้องเป็นครูหรือคะ”

กรีซแก้ตัวพัลวัน ก็ดูเอาเถอะ ยืนคุยกับผู้หญิงคนหนึ่ง ใจกลับ

โพลไปหาผู้หญิงอีกคน

“เออ...ปละ...เปล่าครับ จบอักษรศาสตร์แล้วเป็นอะไรก็ได้ตั้งหลายอย่าง ตอนที่ยังเรียนอยู่ที่นั่น ผมเพียงแต่เห็นคนที่เรียนอักษรศาสตร์บอกว่าเรียนจบแล้วจะไปเป็นครูกันเท่านั้นเอง”

แอบถอนใจอย่างโล่งอกเมื่อคิ้วเรียวที่เริ่มขมวดมุ่นนั้นคลายลง

“เป็นครูก็ดีเหมือนกันค่ะ มีใครที่เคยเรียนกับพี่กรีชแล้วจบออกมาเป็นครูบ้างไหมคะ”

คำขึ้นต้นชื่อเขาเปลี่ยนไปแล้ว หล่อนเปลี่ยนได้อย่างแนบเนียน โดยที่เจ้าของชื่อเองก็แทบไม่รู้สึกรึ

“มีครับ แต่ไม่ได้เจอกันนานแล้ว พอเรียนจบ ต่างคนต่างก็ไปทำงานกันคนละจังหวัด”

“ผู้หญิงหรือคะ” คำถามนั้นตามมาเกือบจะทันทีทันควัน

กรีชตอบได้ทันทีเช่นกัน “ผู้ชายครับคุณนวล”

เขาเคยมีเพื่อนผู้หญิงที่เ็นกันเมื่อสมัยสมัยโตให้ผู้หญิงเพียงคนเดียว ไม่เคยเห็นใครอื่นเลย แม้แต่เวลานี้ก็ยังไม่เห็น ในเวลานี้ใจจดใจจ่ออยู่กับอีกไม่กี่วันซึ่ง ‘เธอ’ จะมาถึง

๓

เสียงรถไฟดังกึ่งกังว่วมาแต่ไกล ชายหนุ่มร่างสูงซึ่งกำลังเอนพิงเสาอาคารสถานีขยับยืนตรงทันควัน อุทานออกมาเบาๆ เพราะไม่ทันได้คิดว่าคนซึ่งนั่งอยู่บนม้านั่งใกล้ๆ นั้นไม่เคยได้ยินสรรพคำเนียงใดๆ

“รถไฟมาแล้ว สุขชัย” ที่จริงต้องการใช้เสียงข่มความตื่นเต้นของตัวเองเสียละมากกว่า

รอบบริเวณสถานีรถไฟค่อนข้างมืด มีก็เพียงโคมบิลเลียด^๑ แขนงอยู่กับชื่อคาเหนื่อศิระเท่านั้นเอง โคมดวงนั้นให้แสงสีนวลจางครอบคลุมไปจนถึงชานชาลา

ไฟฟ้ายังไม่ถึงชะอำ ตามบ้านเรือนหรือแม้แต่ที่ทำการอำเภอต้องอาศัยแสงจากตะเกียงเป็นหลัก มีบ้านพักข้าราชการชั้นผู้ใหญ่อยู่สองหลัง ซึ่งมีไฟฟ้าใช้ หากก็เป็นไฟฟ้าที่มาจากเครื่องปั่นไฟ

อาคารสถานีรถไฟนี้เปิดโล่ง มีเพียงรั้วโปร่งเตี้ยๆ กั้นแยกบริเวณ

^๑ โคมบิลเลียด เป็นโคมขนาดใหญ่ให้แสงขนาด ๒๐ แรงเทียนขึ้นไป

สำหรับพักผู้โดยสารออกจากซานซาลาเท่านั้นเอง

เสียงกุกกักดังมาจากอีกด้านของตัวอาคาร ด้านซึ่งกันเป็นห้องทำงานของนายสถานี แม้เสียงนั้นจะเบา แต่ความเงียบสงบรอบบริเวณช่วยให้พอได้ยิน ร่างผอมๆ ของนายสถานีเปิดประตูห้องออกมาพร้อมตะเกียงเจ้าพายุในมือหนึ่งและธงสำหรับให้สัญญาณรถไฟอีกมือ พอเห็นคนซึ่งลงมาอยู่บนเกล็ดหินสีขาวที่ซานซาลาก่อนหน้า มีเด็กหนุ่มรูปร่างเล็กกว่าลงมาขึ้นเตียงข้าง ก็ชูตะเกียงขึ้นสูง แล้วตะโกนบอกเพื่อเป็นการยืนยัน

“ขบวนนี้แหละพ่อกรีซ ขบวนสุดท้ายแล้ว”

แต่ละวันมีรถไฟสายใต้ผ่านชะอำเพียงไม่กี่ขบวน เทียวซึ่งมาถึงในเวลาทุ่มครึ่งนี้เป็นเที่ยวสุดท้ายสำหรับวัน รถขบวนนี้จะต่อไปสุดปลายทางที่หัวหิน ผู้โดยสารส่วนใหญ่จะไปลงกันที่นั่น ชะอำเป็นเพียงทางผ่าน ส่วนใหญ่จะไม่มีใครลงที่สถานีนี้ ดังนั้นรถไฟเที่ยวเย็นเช่นเที่ยวนี้จึงไม่จอดสนิท จะเพียงชะลอให้ผู้โดยสารได้ลงกันเท่านั้นเอง

พอขบวนรถไฟเริ่มชะลอเพื่อเข้าเทียบซานซาลา นายกรรมการหนุ่มออกวิ่งเหยาะๆ พลังชะเง้อมองขึ้นไปภายในแต่ละตู้ มีสุขุขัยก้าวยาวๆ ตามมาข้างหลัง เขย่งเท้ามองขึ้นไปบนตู้รถไฟด้วยเช่นกัน

เพียงไม่นานก็เห็นเงาของร่างน้อยที่บันไดรถ สองมือมีกระเป๋าใบไม้เล็กเลยเมื่อเทียบกับขนาดตัว แม้แสงจากบนรถจะมีเพียงสลัว แต่ไหนเลยเขาจะลืมเรือนร่างซึ่งคะเนหาทุกลมหายใจเข้าออกนั้นเสียได้ ร่างนั้นถอยกลับขึ้นข้างบนเมื่อชายหนุ่มวิ่งตามมาทันแล้วคว่ำราวที่ข้างกรอบประตู โหนตัวขึ้นอย่างคล่องแคล่ว ปากก็บอกไปด้วย

“รถไม่หยุดขอรับ คุณหญิงลงไปก่อน ไม่ต้องห่วงกระเป๋า กระผมเอาลงให้”

เขาว่าแล้วรับกระเป๋าทั้งสองใบมาเสีย วางลงข้างตัวเมื่อมองเลยไปทางหญิงชราแล้วเห็นว่ายื่นเกาะลูกกรงโลหะซึ่งใช้แบ่งกันประตูไว้แน่นเพื่อ

พยุงตัว จึงเข้าประคองไปที่บันได ก่อนส่งให้เด็กหนุ่มซึ่งคอยรับอยู่เบื้องล่าง

พอนางไฉลงจากรถได้เรียบร้อย กรีซหมุนตัวกลับมาข้างหลัง ทำท่าจะเข้าประคองอีกคน แต่แล้วก็คิดว่าไม่เหมาะสม จึงถอยกลับขึ้นมาเพื่อหลีกเลี่ยงให้ นัยน์ตาสีน้ำตาลแวววามในความสลัวแห่งนงเงยขึ้นสบตาเขาแวบหนึ่ง มีรอยยิ้มสนุกสนานฉายวาบ...ราวเด็กเล็กๆ ได้ของเล่นถูกใจ

กรีซเห็นชัดเจน จึงได้ยิ้มตอบ มองตามหญิงสาวก้าวลงบันไดตระหนกเมื่อเห็นว่าเข้าไปนิดหนึ่งตามการเคลื่อนตัวของรถ ผลุนผลันจะกลับลงบันไดเพื่อเข้าประคอง แต่พอเห็นว่าตั้งหลักได้แล้วก็วางใจ หันกลับมายกกระเป๋าทั้งสองใบแล้วก้าวตามลงไป

เมื่อการผจญภัยเล็กๆ ผ่านพ้นไป กรีซวางกระเป๋าข้างตัว ถามอีกครั้งเพื่อความแน่ใจก่อนที่รถจะเร่งความเร็วออกจากซานซาลา

“มีอะไรอีกไหมขอรับ”

“มีเท่านั้นแหละ กรีซ”

เสียงใสของคุณหญิงวัยสาวเจ็ดหัวเราะ ใบหน้าเรื่อสีชมพูอ่อนางด้วยความตื่นเต้นที่เพิ่งกระโดดลงจากรถไฟได้ทั้งๆ สวมรองเท้ามีส้นอยู่แบบนี้ หากแต่บริเวณนั้นค่อนข้างมืด ชายหนุ่มจึงมองเห็นได้ไม่ถนัดสักเท่าไรนัก เห็นก็เพียงผิวบางกระจ่างนวล นัยน์ตาใสแจ้ววาววับลือแสงไฟที่มีเพียงน้อยนิด

เธอมองเลยไปทางเด็กหนุ่มร่างสันทัดซึ่งตามมาสมทบพร้อมบ่าวสูงวัย เอ่ยทักอย่างปิติยินดี

“สุขุขัย...สบายดีหรือ”

รู้อยู่หรือว่าเด็กหนุ่มพิการซึ่งตัวให้ความอุปการะมาแต่เยาว์วัย ไม่มีวันจะได้ยินคำถามนั้น แต่เมื่อได้เห็นกันอีกครั้ง และดูๆ สุขุขัยมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงดี ก็ให้ตื่นตันใจ

ฝ่ายถูกทักได้แต่ยิ้มเก้อ รู้ว่า ‘คุณหญิง’ ทักทาย แต่อ่านปากได้ไม่

ชัดเจนเพราะความมืด

ไอรินเหลียวมองไปรอบซานซาลา เห็นนายสถานีโบกมือให้กลุ่มผู้มารับและผู้โดยสารซึ่งเพิ่งมาถึง ก่อนหายลับไปทางด้านข้างของตัวอาคาร

“ที่นี่มีคิณะจ๊ะ กริช” เสียงอ่อนหวานเอื่อยขึ้นเมื่อชายหนุ่มออกเดินนำ เขาเหลียวหลังมาตอบเพียงสั้นๆ

“ขอรับ”

รถคันเก่าคร่ำคร่าจอดตะคุ่มๆ โดดเดี่ยวอยู่ใต้ต้นหางนกยูง

“เอารถของใครมาหรือจ๊ะ” เธอถามเมื่อเห็นเขาตรงลี้วไปที่นั่น

“รถของนายอำเภอขอรับ”

กริชเปิดช่องเก็บของท้ายรถซึ่งมีรูปทรงเหมือนหีบใบใหญ่ ใส่กระเป๋าทิ้งสองใบลงไปแล้วอ้อมมาเปิดประตูตอนหลังให้

ลมเย็นพัดมาวูบหนึ่ง ทำเอาคนสูงวัยที่สุดไอน์ที่นั่นห่อตัว ร่างผอมเกร็งถึงกับสั่นสะท้าน

“อูย! ที่นี้หนาวนะพ่อกริช”

“เดือนสิบสองอย่างนี้ ที่นี้เย็นกว่าพระนครครึ่งย่าย” ชายหนุ่มตอบสุภาพ มือขวาเกาะบานประตูเพื่อเปิดให้กว้างขึ้น

กริชสุภาพเสมอกับผู้ใหญ่และผู้คนที่เขาให้ความเคารพนับถือ ก็ใครเสียอีกเล่าที่ถ่ายทอดบุคลิกนี้ให้ ถ้ามิใช่คนที่กำลังตะแคงเขนเหยียวย่นของบ่าวเก่าแก่ แล้วบอกให้ขึ้นไปบนรถก่อน

กริชจำได้ว่าเมื่อครั้งยังเล็ก ตัวเป็นเด็กก้าวร้าวเพียงไร เมื่อก่อนนี้มีเพียงผู้ใหญ่สองคนเท่านั้นที่ยอมลงให้ คนหนึ่งคือคุณหญิงละออผู้เอาเขามาเลี้ยงตั้งแต่ยังจำความไม่ได้ อีกคนก็ลูกชายของท่าน... ‘คุณราม’ ... ‘เจ้าคุณ’ ผู้เป็นสามีของคุณหญิงคนซึ่งกำลังขยับมายืนตรงหน้าเขาเพื่อประคับประคองให้นางไวยขึ้นไปนั่ง พลางก็บอกให้เขา

“ยายไม่ค่อยสบายจ๊ะ กริช”

คนไม่ค่อยสบายแย่งทันควัน “บ่าวไม่เป็นอะไรหรอกเจ้าคะคุณ”

ร่างผ่ายผอมก้าวขึ้นรถอย่างทุลักทุเล แม้จะมีสองมือเล็กๆ ของผู้เป็นนายช่วยประคับประคองแล้วก็ตาม

บางครั้งบางครา เมื่อมีเวลาคิดทบทวนย้อนกลับไปในอดีต ภาพเด็กชายตัวน้อยที่สร้างปัญหาให้ผู้มีพระคุณได้ไม่รู้จักหยุดหย่อนมักจะกลับมาหลอกหลอนอยู่ได้รำไป กริชเคยสงสัยว่าทำไมตัวจึงเคยเป็นเด็กหัวแข็งได้ถึงขนาดนั้น

คำพูดของคุณหญิงละออซึ่งครั้งหนึ่งเคยบอกเพื่อตักเตือนเป็นคำตอบได้ดี

“พ่อแม่เขาไม่เอาเรา เราก็อยาไปรู้เลยว่าเขาเป็นใคร อยาไปรู้จักเขาเลยนะ กริช อยู่ที่นี่ไปอย่างนี้แหละดีแล้ว ไม่มีใครยอมรับเป็นแม่เรา ฉันรับเองได้”

นั่นแหละ อาการตื่นทรมนทรมายอากรู้ว่าใครคือผู้ให้กำเนิดจึงค่อยๆ ลดความรุนแรงลง หากแต่ความดี้อริ้นไม่เคยลดตาม ความคับข้องในใจที่รู้มาตลอดชีวิตว่าถูกพ่อแม่ทิ้งขว้างยังต้องหาทางระบายออกเสียบ้าง จนเมื่อ ‘คุณท่าน’ พาสาวน้อยผู้งดงามผุดผาดไปทั้งตัวเข้ามาอยู่ในบ้าน... ในฐานะภรรยาแต่

กริชเฝ้าแอบมองไปหน้าหมดจดและเรือนร่างออร์ชรอันอ่อนแออย่างประทับใจ ไม่เพียงแต่ความงามหาใครเทียบยากเท่านั้นหรือที่ตริ่งตาเขาแต่แรก ถึงอย่างไรเขาก็ไม่โง่เกินกว่าจะไม่ว่ามันมีวันลบลือน หากแต่นิสัยใจคอของเธอต่างหากที่ตริ่งใจเขามาตลอด

และโดยไม่รู้ตัว กริชซึมซับเอาบุคลิกนุ่มนวลและอ่อนโยนนั่นมาเป็นของตัวเอง จนในที่สุดก็ไม่เคยสร้างปัญหาใดๆ ให้คุณหญิงละออต้องปวดหัวหรือเรียกหายามอีก เขากลายเป็นเด็กที่ใครเห็นใครก็ออกปากชม

...แต่ไม่มีใครล่วงรู้หรือว่าเพราะเหตุใดเขาจึงชื่นชมคุณหญิงของคุณรามเสียนัก มีเพียงหัวใจเขาเท่านั้นที่รู้และเข้าใจ

“จะให้กระผมพาไปสุขศาลาก่อนไหมขอรับ”

กรีซก็มลงทรา้งน้อยตรงหน้าจนใกล้ สุขศาลาอยู่ไม่ไกลจากสถานีรถไฟเท่าไรนัก

“คำแล้วสุขศาลายังไม่ปิดอีกหรือ”

ใจเต้นแทบไม่เป็นจังหวะเมื่อเธอขยับถอยหลังมาอีกจนเกือบชนหน้าอกเขา ร่างบอบบางน่าทะนุถนอมนี้สูงเพียงบ่าเขาแค่นั้นเอง และในเวลานี้เข้ามาใกล้เสียจนแทบจะเหมือนอยู่ในอ้อมแขนแล้ว ในเมื่อมือขวาของเขายังคงจับบานประตูอยู่เช่นนี้

“ปิดแล้วขอรับ แต่หมอนอนมายกอยู่ที่นั่น ใครเป็นอะไรฉุกเฉินก็ไปเรียกแก้ได้ทุกเวลาขอรับ” ได้แต่หวังว่าเธอจะไม่รู้สึกกลัวเสียงพูดซักจะสั้นขึ้นทุกที

เสียงตอบนั้นใกล้นิดเดียว ใกล้จนคนถามระแวง ต้องเหลียวหลังมาดู พอเห็นแผ่นอกกว้างอยู่ห่างเพียงแค่มือ ก็รีบหันกลับไปทางบ่าวซึ่งขึ้นไปนั่งได้เรียบร้อยและกำลังขยับที่ให้

“ไม่เป็นไรหรอกจ๊ะ กรีซ ให้อายแก้ได้นอนพัก พรุ่งนี้ก็คงดีขึ้น”

คำตอบนั้นฟังดูเครียดเคร่งไปนิดหนึ่ง หากทว่าน้ำเสียงก็ยังคงอ่อนโยนไม่เปลี่ยนแปลง

หากนั้นก็เพียงพอแล้วที่จะทำเอาคนฟังซึ้งใจไม่ดี

“หรือถ้าพรุ่งนี้ไม่ดีขึ้น ก็ค่อยพาไปหาหมอดีกว่านะ”

ชายหนุ่มรู้สึกตัว ปล่อยมือจากรถแล้วถอยออกห่าง จนเมื่อเธอขึ้นนั่งเรียบร้อย จึงปิดประตูให้อย่างเบามือ

บ้านพักข้าราชการมีตสนิท กรีซชะลอรถยนต์เข้าจอดริมรั้วไปแล้วหันมาทางผู้โดยสารสองคนซึ่งนั่งอยู่ทางตอนหลัง

“กระผมต้องลงไปจุดตะเกียงก่อนขอรับ คุณหญิงจะได้มองเห็นทาง”

บอกแล้วเปิดประตูก้าวลง แสงจันทร์ครึ่งค่อนดวงช่วยยให้พอเห็นประตูรั้วและทางเดินดินทูปซึ่งทอดยาวไปถึงบันไดขึ้นเรือน

ไอรีนเปิดประตูตามลงมา แต่ไปไหนไม่ได้ไกลเพราะความมืดและไม่คุ้นเคยกับสถานที่ทำให้ได้แต่ยืนมองร่างสูงผลึกประตูรั้วเข้าไปภายในแล้วฝาคความมืดไปที่บันไดขึ้นเรือนซึ่งเห็นอยู่เพียงรางๆ

ได้ยินเสียงเปิดและปิดประตูรถทางด้านหลัง เมื่อหันไปดูก็เห็นสุนัขพุงนางไวลงมาจากรถยนต์เรียบร้อยแล้ว

เพียงไม่นานเห็นแสงชมพูขมัวตติขึ้นที่ชั้นบนของตัวเรือน มีจุดสว่างกลีบออกมาภายนอก ร่างสูงเห็นเป็นเงาวังลงบันไดกลับมาพร้อมด้วยแสงไฟวูบวับตามจังหวะก้าวเดิน

“มืดหน่อยขอรับ” เขาบอกเมื่อกลับมาถึงประตูรั้ว

“ให้ฉันถือให้เถอะ กรีซ”

เธอยื่นมือมาทางตะเกียงเมื่อคิดได้ว่าเขาจะต้องยกกระเป๋าขึ้นเรือนและสุนัขกำลังช่วยพุงนางไว เด็กหนุ่มคงรู้แล้วว่าแกไม่สบาย

กรีซส่งตะเกียงลานดวงนั้นให้แล้วก้าวยวาวๆ ไปเปิดท้ายรถ ดึงเอากระเป๋าเสื้อผ้าทั้งสองใบออกมา หิ้วนำกลับไปทีประตูรั้วซึ่งหญิงสาวเปิดไว้ให้ เธอชูตะเกียงขึ้นสูงเพื่อส่องทาง

เรือนพักข้าราชการหลังนี้มีขนาดใหญ่สักเท่าไรนัก พื้นยกไว้สูงชั้นล่างมีตสนิท จึงมองไม่เห็นอะไรทั้งสิ้น ชั้นบนหน้าบันไดเป็นระเบียบแคบๆ วางเปล่า มีเพียงกระถางพลูด่างวางทิ้งอยู่ที่มุมวาระเบียง ถัดเข้าไปภายในเป็นห้องอเนกประสงค์ซึ่งโล่งพอกัน มีเก้าอี้ไม้สองตัวไม่เข้าชุดกันวางอยู่ชิดฝาห้อง...ตรงบริเวณที่อยู่ใต้หน้าต่างพอดี หน้าต่างบานนั้นปิดสนิท ทำให้ห้องมีกลิ่นอับชนิดที่รู้สึกได้ ระหว่างเก้าอี้มีโต๊ะไม้คั่นกลางบนโต๊ะมีตะเกียงลานอีกดวง ไขไฟไว้สูง จึงให้แสงสว่างเกือบทั่วทั้งห้อง พื้นไม้เซ็ดถูไว้สะอาดสะอ้าน

“กรีซอยู่กับสุนัขเพียงสองคนเท่านั้นหรือจ๊ะ” หญิงสาวเอ่ยถาม

เมื่อไม่เห็นใครอื่นอีก

“ขอรับ ตอนที่กระผมย้ายมาที่นี่แรกๆ สรรพากรอำเภอยังโสด เขาอยู่ที่นี้มาก่อนขอรับ พอเขาแต่งงานก็ย้ายไปอยู่แถวสถานีรถไฟแทนขอรับ”

ชายหนุ่มใช้เขนดันประตูห้องทางขวามือให้เปิดออกกว้าง แล้ววางกระเป๋าทั้งสองใบแอบไว้ชิดข้างฝา หลีกทางให้ ‘คุณหญิง’ เข้าไปก่อน

ไอรินก้าวเพียงสองก้าวเข้าไปภายใน แสงตะเกียงส่องสว่างพอให้เห็นได้โดยรอบ

“ห้องนี้ห้องใครหรือ กริช”

“ห้องของกระผมเองขอรับ ห้องนี้มีเตียงนอนกว้างกว่าอีกห้อง คุณหญิงคงพอนอนได้”

เธอกวาดตาดูเครื่องเรือนซึ่งเขาพูดถึง เตียงไม้หลังเก่าคร่ำจวนสีที่ทาไว้ลอกออกเกือบหมดนั้นตั้งอยู่ชิดฝา เห็นความกว้างของมันแล้วก็ยิ้มอยู่ในหน้า ขนาดของเตียงพอนอนได้คนเดียวอย่างสบาย แต่สองคนอาจลำบากสักนิด พูกรู้ก็บางเสียดอกจะเห็นใจคนซึ่งใช้เป็นที่นอนอยู่ทุกเมื่อเชื่อกัน บนเตียงปูผ้าขาวไว้ตั้งเรียบ ผ้าฝืนั้นสะอาดสะอาด สีสออกนวล แสดงชัดถึงความเก่าของมัน มีหมอนอยู่เพียงใบเดียว เขาคงไม่รู้ว่าเธอจะมากันสองคน แต่ช่างเถอะ ย้ายไปกำลังป่วย ให้แก่ได้หนุนหมอนนอนหลับให้สบายคนเดียวพอแล้ว ปลายเตียงมีผ้าสักหลาดอยู่ผืนหนึ่ง พบไว้เรียบร้อย เหนือเตียงเป็นมุ้งซึ่งไว้กับตะขอซึ่งตอกติดอยู่กับฝาไม้

ห้องนี้มีกลิ่นอับเหมือนห้องตอนหน้า ก็ผู้ชายอยู่กันสองคน จะให้มีกลิ่นสะอาดสะอาดเหมือนมีผู้หญิงคอยดูแลได้อย่างไร

“นอนได้ลิจ๊ะ กริช ยิ่งเกรงใจที่มารบกวน”

ร่างสูงใหญ่ของเจ้าของบ้านพักก้าวเสียบกริบไปเปิดหน้าต่างด้านหนึ่งออกกว้างทั้งสองบาน ลมเย็นรำเพยเข้ามาภายใน พาเอากลิ่นอับให้จางหายไปได้มากทีเดียว

เขากลับมาทางคุณหญิงซึ่งยังคงยืนอยู่หน้าประตู ยิ้มเพื่อกลบเกลื่อนความขัดเขินในสภาพยากไร้ของสถานที่

“ห้องน้ำอยู่ชั้นล่างขอรับ ถ้าคุณหญิงจะอาบน้ำ”

พอดีกับนางไวกระยองกระแ่งตามมาทัน นางเยียมหน้าเข้ามาดูก่อนพาตัวตามเข้ามา นายสาวจึงถือโอกาสถาม

“ยายจะอาบน้ำไหมจ๊ะ”

ปาววัยชรายิ้มแห้งแล้ง

“ไม่ดีกว่าเจ้าคะ เย็นยิ่ง” ทำท่าลှ่นไปทั้งตัวประกอบด้วย

“ถ้าอย่างนั้นยายกินยาแล้วเข้านอนเลยนะจ๊ะ”

กริชแอบสูดลมหายใจยาวราวต้องการชิมซับเอาความอ่อนหวานและอ่อนโยนนั้นมาเก็บไว้กับตัวเสียทั้งหมด ‘คุณหญิง’ แสดงออกเช่นนั้นกับทุกคน ไม่เว้นแม้แต่ปาวในบ้าน

ตลอดเวลาที่เธอพูดกับยายไว เธอจួយโอกาสพิจารณาใบหน้านามแอร่มที่ทั้งโหยหา ทั้งฝันถึงทุกเมื่อเชื่อกันมาตลอดสองปี ผมสีน้ำตาลยังคงตัดไว้สั้น ดัดเป็นลอนอ่อนๆ หน้าผากนวลเนียน นัยน์ตาสีน้ำตาลหวานปานจะหยด จมูกโด่งน้อยๆ ตามเชื้อสายแม่ ปากอ้ม ผิวแก้มบางใส

ไม่เคยเข้าใจความรู้สึกนี้ของตัวเองอย่างแน่ชัด จนเมื่อถึงบ้านซึ่งอยู่อาศัยมานานปีเพื่อมารับงานที่นี่ จึงได้ตระหนัก...ว่าที่เขารู้ว่ากันว่าห่างตากี่ห่างใจนั้นไม่จริงเลย สำหรับเขา ยิ่งห่างตา ใจก็ยิ่งโหยหา จึงได้เข้าใจความรู้สึกของตัวเองอย่างถ่องแท้ก็เมื่ออยู่ห่างกันนี้แหละ

ถ้านี้มิใช่ความรักแล้วจะเป็นอะไรได้อีกเล่า ไม่เพียงเท่านั้น นี่มิใช่ความรักวาบวบอย่างชายหนุ่มหมายปองหญิงสาว รู้ว่าความรู้สึกที่มีให้เธอนั้นลึกซึ้งกว่านั้นมาก เป็นรักบนพื้นฐานของความผูกพันที่ยากจะอธิบาย หากก็สัมผัสได้ด้วยความรู้สึก รักและไฝหาทั้งที่รู้อยู่เต็มอกว่าฝ่าฝืนถึงอยู่เพียงฝ่ายเดียว คุณหญิงนั้นมองเห็นใครเสียที่ไหน ในเมื่อทั้งชีวิตมีเพียง ‘คุณราม’ ของเธอเพียงคนเดียวเท่านั้น

โลมไต่ใบหน้าหมดจดด้วยสายตาเรื่อยลงมาจนถึงลาดไหล่ละมุน ก็พอดีกับเธอละสายตาจากบ่าสูงวัยกลับมาทางเขาอย่างไม่ทันได้ตั้งตัว

กรีซหลบวูบ เบียงเบนสายตาไปทางคนป่วยเสียแทน

“จะเอาน้ำให้ยายกินยาได้จากไหนจ๊ะ กรีซ”

ชายหนุ่มผละจากหน้าต่างกลับมาที่ประตูห้องเมื่อสติกลับคืนมาอีกครั้ง

“กระผมลงไปเอาขึ้นมาให้ขอรับ ถึงเก็บน้ำฝนอยู่ข้างล่าง ที่ข้างเรือนขอรับ”

เธอยิ้มให้เขานิดหนึ่งแล้วพลิกทางให้ ตามองเลยออกไปทางเด็กหนุ่มซึ่งหยุดยืนอยู่เพียงภายนอกห้อง คิดจะกลับออกไปไต่ถามสารทุกข์สุกดิบ แต่สุษย์เลี้ยงหลบไปจากสายตาสีก่อน

สุษย์สงบเสงี่ยมและขี้อายมาแต่ไหนแต่ไร แม้กับคนซึ่งขอตัวมาเลี้ยงก็ยังอาย ไม่ใช่อายอย่างเดียว ยังเกรงใจอีกด้วย

กรีซจะออกพ้นประตูอยู่แล้วแต่คิดอะไรบางอย่างขึ้นได้ หันขวับไปทางเตียงนอนก็ได้เห็นอย่างที่คิดจริงๆ บนเตียงมีหมอนเพียงใบเดียว

“กระผมจะเอาหมอนมาให้คุณหญิงอีกใบขอรับ”

“มีหมอนสำรองหรือจ๊ะ”

ชายหนุ่มยิ้มขีตเขินก่อนสารภาพตามตรง “ไม่มีขอรับ กระผมจะเอาหมอนของชัชมาให้ขอรับ”

“อ้าว! อย่างนั้นหรือหรือ ถ้าอย่างนั้นไม่ต้องหรอกจ๊ะ นอนกันแบบนี้ได้”

มือบอบบางแตะแขนเขาเพียงแผ่วเบาด้วยซาบซึ่งใจ พอเขาได้ว่าหมอนที่มีอยู่เพียงใบเดียวนี่เป็นของใคร

“ถ้าต้องเอาของชัชมาอีกใบ แสดงว่าหมอนใบนั้นเป็นของกรีซใช่ไหมจ๊ะ”

นายธรรมการหนุ่มอ้อมๆ แอ้มๆ ตอบ

“ขอรับ”

ใจอยากให้สัมผัสแผ่วหวีรวาสัมผัสของกลีบดอกไม้นี้คงอยู่นานเท่านั้น หากนั่นก็เพียงใจปรารถนาไปเอง

“ฉันมาทำให้กรีซเดือดร้อนแท้ๆ เลยเทียว”

เขาค้านแทบจะเรียกว่าเสียงแข็งทีเดียว “ไม่เลยขอรับ”

ถ้าบอกตามความรู้สึกที่แท้จริงได้ก็คงบอกไปแล้วว่าใจร่ำร้องหาเวลานี้มานานเพียงไร

เสียงครืนครั้งหลังๆ ฟังดูหนักและดังกว่าครั้งแรก ไม่เพียงเท่านั้นยังก่อให้เกิดแรงสะเทือนจนรู้สึกได้ หญิงสาวย่นตัวลุกเมื่อมีเสียงลักษณะเดียวกันดังขึ้นเป็นระลอก คล้ายเสียงฟ้าร้อง แต่แน่ใจว่าไม่ใช่

“เสียงอะไรเจ้าคะ”

นางไวตื่นแล้วเช่นกัน

“ไม่รู้สิจ๊ะยาย ยายนอนต่อเถอะ เตียวฉันไปดูเอง”

เธอลงจากเตียง เดินเร็วไปที่หน้าต่าง ด้านซึ่งหันไปทางทะเล เข้มมองไกลออกไปทางนั้น เห็นแสงสีส้มเรืองเรืองที่ขอบฟ้า มีควันดำลอยอยู่ไกลลิบๆ

ใกล้สว่างแล้ว จึงพอเห็นบรรยากาศรอบบริเวณเรือนได้บ้าง อากาศกลางฤดูหนาวในยามรุ่งสางเช่นนี้เย็นขึ้นทีเดียว

เสียงครืนดังขึ้นอีกครั้ง คราวนี้ดังขึ้นเป็นระลอกติดๆ กัน เพียงครู่เดียวก็มีเสียงเครื่องยนต์ดังอยู่เหนือศีรษะ เมื่อชะโงกหน้าออกไปนอกหน้าต่างแล้วเห็นขึ้นดู เธอเห็นเครื่องบินทหารบินฝ่าก้อนเมฆผ่านไป

หญิงสาวแน่ใจว่ามีอะไรไม่ชอบมาพากลอย่างแน่นอน จึงถามไปที่เก้าอี้หน้าโต๊ะหนังสือ มีผ้าคลุมไหล่สีหม่นพาดอยู่ที่นั่น คำว่าได้ผ้าผืนนั้นมาคลุมแล้วเปิดประตูออกมาภายนอก

เจ้าของบ้านพักยืนอยู่ที่ระเบียง ประตูเรือนเปิดทิ้งไว้กว้าง จึงมอง

ออกไปเห็นเขาในทันที ชายหนุ่มอยู่ในชุดกางเกงแพร เก่าจนสีเดิมแทบไม่เหลือให้เห็น เสื้อผ้าปานคอกลม แขนยาวถึงศอก เก่าพอกัน

เธอสาวเท้าเร็วรี่เข้าไปหา ถ้ามเสียงสั้นเมื่อเสียงครืนดังขึ้นอีกครั้ง คราวนี้มีครั้งที่สองสามสี่ติดตามมา

“เสียงอะไรนะ กริช”

เขาหันมองตามเสียง เห็นร่างเล็กๆ นุ่งผ้ายาวเพียงแข้ง เสื้อคอกระเช้าขาวสะอาดมีผ้าคลุมไหล่ทับอีกชั้น นัยน์ตาสีน้ำตาลเบิกกว้าง

“ยังไม่ทราบขอรับ คุณหญิง เสียงเหมือนปืนกับระเบิด” เห็นใบหน้าหมดจดตื่นตระหนกก็อยากปลอบ

“กระผมจะไปที่ทำการอำเภอขอรับ ที่นั่นอาจมีข่าวอะไรบ้าง”

เธอก้าวออกมาสมทบที่ระเบียงด้วยสงสัยว่าเขายินดูอะไร แต่ก็ไม่เห็นสิ่งผิดปกติใดๆ แม้เสียงตึงตังโครมครามนั้นยังคงอยู่ รอบข้างยังมีตลิว แต่ก็ไม่ยอมมองเห็นหน้ากัน

สุชัยยืนอยู่ที่นั่นด้วย เด็กหนุ่มกำลังเขม่นมองอะไรบางอย่าง

“ยังไม่สว่างดีเลยนะ กริช”

ชายหนุ่มก้มลงยิ้มปลอบใจเมื่อเห็นสีหน้าวิตกกังวล ร่างน้อยมาหยุดยืนข้างเขา สองมือกุมผ้ากระชับไว้กับไหล่

เสียงถามแหบแห้งดังมาจากทางด้านหลัง

“เสียงอะไรเจ้าคะ” นางไวหน้าตาตื่น เรือนร่างผอมเกร็งมีผ้าห่มสักหลาดคลุมพระรุ้งพะรังมาหยุดยืนอยู่เพียงประตู

“ยังไม่รู้เลยจะย้าย กริชบอกว่าเสียงเหมือนเสียงปืนกับระเบิด” เธอทวนคำพูดของเขา

“คุณหญิงกับยายอย่าเพิ่งออกไปไหนนะขอรับ ให้กระผมกลับมาก่อน”

คนซึ่งในเวลานี้เธอยึดเอาเป็นหลักมั่นก้มลงบอกอย่างเป็นห่วง เป็นไย

“จ๊ะ”

หญิงสาวรับคำอย่างว่าง่าย หลีกทางให้เขากลับเข้าไปเปลี่ยนเสื้อผ้า เห็นสีหน้าของบ่าวสูงวัย ทั้งตระหนกตกใจ ทั้งซุบซิดเพราะพิษไข้ ก็ออกปากบอกรู้สึก

“ยายกลับไปนอนต่อเถอะจ๊ะ ฉันจะไปติดเตาต้มน้ำชงกาแฟให้กริช”

เธอแตะแขนเด็กหนุ่มซึ่งกำลังแหงนคอตั้งบาตูอะไรบางอย่างบนท้องฟ้า พอเขาหันมาก็เอาสองมือประกบกัน แหนบไว้กับข้างแก้ม แล้วเอียงค่อน้อยๆ เสริมด้วยคำพูดซ้ำๆ สุชัยนั้นพออ่านปากได้

“กลับไปนอนต่อเถอะสุชัย ยังไม่สว่างดีเลย”

เด็กหนุ่มส่ายหน้า ชี้ไปทางห้องข้างในซึ่งชายหนุ่มคนแก่้วยกว่าหายกลับเข้าไป กลับมาชี้ที่ตัวเอง แล้วชี้ต่อไปทางที่ตั้งของที่ทำการอำเภอ

ไอรินพอเอาได้ว่าสุชัยต้องการบอกระไร จึงพยักหน้ารับรู้...และเพื่อแสดงว่าเห็นดีด้วย ก่อนก้าวลงบันไดเพื่อไปเรือนครัวซึ่งเป็นเรือนหลังเล็กปลูกแยกจากหลังนี้

ภายในเรือนครัวยังคงมืดอยู่มาก แต่ก็ไม่เห็นความจำเป็นอันใดที่จะต้องจุดตะเกียง เวลานี้คิดอยู่เพียงว่าต้องต้มน้ำและชงกาแฟให้ทั้งสองหนุ่มโดยเร็วที่สุด ไอรินคืบถ่านใส่เตาแล้วจุดไฟ ใช้พัดใบตาลกระพือจนลูกติดได้ที่ คั่วกาน้ำไปเติมน้ำฝนจากถังเก็บน้ำข้างครัว เอากลับมาวางบนเตา กระพือพัดอีกครั้งเพื่อโหมไฟให้แรงขึ้น ก่อนหันไปหยิบกระป๋องกาแฟมาเปิดฝา

เมื่อเช้าวานพอกริชและสุชัยออกจากบ้านไปที่ทำการอำเภอแล้ว เธอพบจักรยานคันเก่าคร่ำว้างตั้งอยู่ใต้ถุนเรือน จึงถีบจักรยานไปที่ร้านของชำข้างสถานีรถไฟ ตั้งใจจะซื้อข้าวของมาทำอาหาร พอเห็นกาแฟกระป๋องเข้าก็ซื้อติดมือมาด้วย ไม่แน่ใจด้วยซ้ำว่ากริชดื่มกาแฟหรือไม่ แต่เมื่อเช้าที่เห็นว่าคุณนายของนายอำเภอทำข้าวต้มแล้วเอามาให้ รู้อีกด้วยว่าบ้านนั้นทำอาหารมาให้ที่นี้เสมอ จึงคิดว่าควรจัดอะไรเตรียมไว้ให้ทำกินกันเองบ้าง

อาหารเช้าที่ง่ายที่สุดน่าจะเป็นกาแฟหรือไมก์โอวัลติน แต่น่าเสียดายที่หาซื้อโอวัลตินจากที่นั่นไม่ได้

กำลังวุ่นวายกับการเร่งไฟให้ติดดียิ่งขึ้น จึงไม่ทันได้ยินเสียงฝีเท้า หนักๆ ขึ้นบันไดเรือนคร้ว รู้ตัวอีกทีก็เมื่อได้ยินเสียงทุ้มทุ้มนวลทางด้านหลัง

“คุณหญิงอย่าเพิ่งออกไปไหนนะขอรับ” เขาย้ำเตือนอีกครั้งด้วยความห่วงใย “ยังไม่ทราบว่ามีเรื่องอะไรกัน ประเดี๋ยวจะมีอันตรายได้”

เห็นชายหนุ่มเปลี่ยนเครื่องแต่งตัวเป็นเครื่องแบบสีทากก็เรียบร้อยแล้ว เธออดคิดไม่ได้ว่ากรีซดูเป็นหนุ่มใหญ่ที่เดียวเมื่อสวมเครื่องแบบ

“ฉันกำลังจะชงกาแฟให้ เมื่อวานซื้อกาแฟมาได้กระป๋องหนึ่ง”

กรีซยิ้มอย่างซาบซึ้งใจ คุณหญิงยังคงเป็นห่วงเขาไม่วางวาย เหมือนเช่นที่เคยเฝ้าสอดส่องดูแลความเป็นอยู่ของเขาเสมอเมื่อครั้งยังเล็ก

“เอาไว้สักครู่กระผมกลับมาดีกว่าขอรับ กระผมจะรีบกลับมาส่งข่าว”

เธอจึงได้แต่มองตามแผ่นหลังกว้างและร่างสูงลงจากเรือนคร้วไป

สายของวันนั้นกรีซกลับมาพร้อมด้วยข่าวร้าย

“คุณหญิงคงต้องเลื่อนวันไปสตุลแล้วขอรับ ทหารญี่ปุ่นยกพลขึ้นบกที่อ่าวประจวบกับที่อ่าวมะนาวเมื่อตอนตีสี่ขอรับ ที่อ่าวประจวบยึดสถานีตำรวจกับสถานีรถไฟได้แล้ว ที่อ่าวมะนาว ญี่ปุ่นพยายามเข้ายึดสนามบินกับกองรักษาการณ์ ที่เราได้ยินเมื่อเช้านั้นแหละขอรับ ทางเราตั้งรับเต็มที่ ก็เลยต่อสู้กันหลายแห่ง ทหารอากาศกองบินน้อยที่ห้ากำลังพลน้อยกว่าคนเท่านั้นเองขอรับ เห็นว่าฝ่ายญี่ปุ่นมีเป็นพัน”

“หมายความว่าอย่างไรกัน กรีซ”

“คงเท่ากับญี่ปุ่นประกาศสงครามกับเรานั่นแหละขอรับ ไม่เพียงแถวนี้เท่านั้นขอรับ ญี่ปุ่นยกพลขึ้นบกไล่ไปตลอดฝั่งอ่าวไทย ตั้งแต่สมุทรปราการ ไล่ลงไปจนถึงสงขลา ปัตตานี กระผมถึงได้คิดว่าคุณหญิงคงลงไปสตุลตอนนี้ไม่ได้แน่”

“กระผมคิดว่าคุณหญิงควรกลับพระนครให้เร็วที่สุดก่อนที่ญี่ปุ่นจะยึดทางรถไฟขอรับ”

ชายหนุ่มเตือนสติด้วยน้ำเสียงเครียวเคร่ง ไม่บ่อยครั้งนักหรอกที่เขาจำเป็นต้องใช้คำพูดลักษณะนี้กับเธอ

หญิงสาวผงกศีรษะรับรู้และเห็นจริงตามนั้น หากสีหน้าก็ยังสะท้อนชัดถึงความวุ่นวายใจ ผิดหวังนั้นแน่ละ ก็ในเมื่อต้นต้นมาถึงที่นี่ด้วยความหวังเต็มเปี่ยม ว่าเมื่อโอกาสจะได้ขึ้นไปบนเกาะตะรุเตาเพื่อพบสามีนั้นมีน้อยเต็มที แต่ก็ขอให้ได้ไปเห็นสภาพสถานที่ซึ่งเขาถูกคุมขังอยู่สักนิดก็ยิ่งดี ขอให้ได้รู้ว่าเขามีความเป็นอยู่อย่างไร ลำบากลำบากหรือไม่แค่นั้น และขอให้ได้ฝากเลื้อ กางเกง และเสื้อกันหนาวซึ่งเตรียมมาให้เขาไปกับคนที่ไว้ใจได้ เท่านั้นก็พอแล้ว

แต่ในความหวังพังทลายลงหมดสิ้น หลายเดือนที่เดียวที่เธอตัดเย็บเสื้อผ้าเตรียมมาให้สามี หลังขาดหลังแข็งเย็บเสื้อกางเกงเหล่านั้นทั้งวันทั้งคืนอย่างตั้งอกตั้งใจ จดปลายเข็มลงบนเนื้อผ้าแต่ละครั้งอย่างสุขใจ ว่า

ทั้งหมดนั้นจะไปถึงคุณราม เขาจะได้ใช้ ที่เคยถักเสื่อกันหนาวให้เขาเอาติดไปด้วยครึ่งหลังสุดก็สองปีมาแล้ว เคยสงสัยอยู่เหมือนกันว่าเขาจะมีโอกาสได้สวมใส่บ้างไหม หรือว่าที่นั่นมีชุดนักโทษให้ แต่ช่างเถอะ เพียงแค่คิดว่าได้ทำอะไรให้เขาบ้าง เท่านั้นก็อึดอัดใจและพอเรียกความรู้สึกอบอุ่นเมื่อมีเขาอยู่ชุดใดสักกลับคืนมาได้บ้างแล้ว

กรีซเองก็ดูออก เข้าใจความรู้สึกได้ดี จึงหาวิธีทางปลอมโยนเท่าที่จะคิดได้

“ให้เรื่องสงบแล้วคุณหญิงค่อยมาใหม่ดีกว่าขอรับ ถึงอย่างไรคุณอัมพริกคงยังอยู่สตูลอีกนาน”

ไอรีนยิ้มแห้งแล้ง ยิ้มอย่างจะบอกขอใบ้ผู้ให้ความหวัง สิ่งนี้มีใช่หรือที่ประทับประคองชีวิตของเธอมานาน นับแต่คุณรามเข้าร่วมกับกบฏบวรเดชและถูกจับกุมคุมขังนั่นเลยทีเดียว

กรีซแน่ใจว่าความผิดหวังครวนี้ของคุณหญิงคงรุนแรงกว่าความหวาดกลัวเรื่องสงคราม แม้จะได้ยินและรับรู้ถึงเสียงของการสู้รบ และแม้คำว่าสงครามจะฟังดูน่าประหวั่นพร่นพริ้ง แต่ก็ยังไม่เคยมีใครได้เห็นการสู้รบจริงๆ เลยสักครั้ง ยายไฉขนาดอายุมากที่สุดในที่นี้ และมีชีวิตอยู่เมื่อครั้งที่ฝรั่งเศสส่งกองเรือบุกขึ้นมาถึงปากแม่น้ำเจ้าพระยาที่ไม่เคยเห็นแก่ได้ยินแต่เสียงระเบิดและเสียงยิงต่อสู้เหมือนครวนี้เช่นกัน

ด้วยเหตุนั้น เรื่องของสงครามจึงเป็นเรื่องที่ยังไกลตัว แม้ในเวลานี้จะรู้ว่าเกิดขึ้นจริงๆ แล้วก็ตาม

“กำลังคิดว่าคงต้องเป็นอย่างนั้นแหละ กรีซ”

เธอจำต้องยอมรับความจริง นับแต่สามีต้องโทษ นี่ก็เข้าไปร่วมแปดปีแล้ว เธอรับภาระทุกสิ่งทุกอย่างจากเขามาแบกไว้แต่เพียงผู้เดียวทั้งบ้าน ทั้งสวนสองฝั่งคลอง ทั้งห้องแถวของคุณหญิงละออผู้ล่วงลับ ทั้งผู้คนในบ้านนับสิบชีวิต แม้แต่น้องสาวของสามีก็ตกมาเป็นภาระของเธอ คุณหญิงไฉนนั้นช่วยเหลือตัวเองไม่ได้เลย ก็เฝ้าอยู่แต่กับบ้านมาตลอดชีวิต

ก็ว่าได้ ที่จริงมีใช้ว่ามีใครทำออกไปไหนหรอก แต่เป็นหล่อนเองที่ไม่ชอบออกนอกบ้าน สาเหตุนั้นก็มามากมาย เท่าที่เคยได้ยินก็ว่าร้อนบ้าง ไม่ชอบแดดบ้าง ไปไหนที่มีคนมากๆ ก็เวียนศีรษะเสียอีก โลกของหล่อนจึงอยู่ในขอบเขตที่จำกัดเต็มที

ด้วยเหตุนั้น เด็กสาวซึ่งเคยแต่อยู่ภายใต้การปกครองของผู้ใหญ่ เริ่มจากบิดา พอเข้าเรียนประจำก็มีนางชีชาวฝรั่งเศสเป็นผู้ดูแล ออกจากโรงเรียนก็มาอยู่บ้านสามี มีเขาทำหน้าที่ไม่ต่างอะไรกับผู้ปกครองอีกคน ชีวิตก่อนหน้านั้นจึงไม่เคยให้มีอะไรต้องคิด ไม่เคยต้องตัดสินใจอะไรด้วยตัวเอง ไม่เคยมีภาระรับผิดชอบทรัพย์สินหรือชีวิตของใคร พอเขาต้องโทษ ชีวิตพลิกกลับบนลงล่าง ต้องเติบโตเป็นผู้ใหญ่เพียงชั่วข้ามคืน กลายเป็นที่พึ่งของผู้คน ซึ่งส่วนใหญ่มีอายุมากกว่าและเห็นโลกมานานกว่าเสียด้วยซ้ำ

“ยายยังป่วย ไม่รู้ว่าจะเดินทางได้ไหม” เธอเปรยเหมือนรำพึง

อาการไข้ของนางไวต์ขึ้นบ้างแล้ว แต่ความชราทำให้ฟื้นตัวได้ไม่รวดเร็วเหมือนคนหนุ่มสาว

กรีซคิดเรื่องนั้นไว้ก่อนหน้า

“ให้ยายอยู่ที่นั่นกับซัยไปก่อนดีกว่าขอรับ ที่นี้คงยังไม่มีอะไรให้ต้องเป็นห่วงเพราะไม่ใช่จุดยุทธศาสตร์ กระทบจะพาคุณหญิงกลับกรุงเทพฯ ขอรับ”

“ไม่ต้องหรอกจ๊ะ ฉันกลับคนเดียวได้ ถ้ากรีซไปพระนครแล้วงานทางนี้ละจ๊ะ กรีซจะทำงานไปในเวลาแบบนี้ได้อย่างไรกัน”

เรื่องนี้นายธรรมการหนุ่มก็วางแผนไว้แล้วเช่นกัน เมื่อครูก่อนกลับมาส่งข่าวเรื่องสงครามก็ได้ไปตรวจดูสภาพความเป็นไปที่โรงเรียนเห็นเด็กๆ พวกกันตื่นตื่นจนไม่เป็นอันทำอะไร เด็กหลายคนไม่มาโรงเรียน พ่อแม่คงเก็บตัวไว้กับบ้านด้วยไม่รู้ว่าเกิดอะไรขึ้น เมื่อเขาไปถึง ครูซึ่งในเวลานี้มีสี่คนแล้วกำลังจับกลุ่มปรึกษากันอย่างหน้าดำคร่ำเครียดว่าควรทำ

อย่างไรต่อไป เขาจึงมอบหมายให้ครูพรหมซึ่งมีอาวุโสที่สุดในนั้นเป็นผู้ตัดสินใจในระหว่างที่ไม่อยู่ ถ้าสถานการณ์เลวร้ายลงกว่านี้ หรือถ้าญี่ปุ่นเคลื่อนกองทัพมาถึงชะอำ ก็ให้นักเรียนหยุดเรียนและปิดโรงเรียนจนกว่าเขาจะกลับ กะว่าเมื่อขึ้นไปพระนครแล้วก็จะถือโอกาสสอบถามถึงระเบียบการและวิธีปฏิบัติในเวลาเช่นนี้ด้วย

“กระผมจัดการเรื่องนั้นเรียบร้อยแล้วขอรับ”

นางไวซึ่งนั่งฟังอยู่ห่างๆ เสริมขึ้นด้วยความเป็นห่วงเป็นใยนายสาว

“ให้พ่อกรีซไปด้วยดีแล้วแหละเจ้าคะ เวลาอย่างนี้คุณจะนั่งรถไฟไปคนเดียวได้อย่างไรกัน”

นางเองก็อยากกลับไปด้วย แต่เห็นจริงตามที่ชายหนุ่มว่า นางอายุมากแล้ว แม้อาการไข้จะดีขึ้นแล้ว แต่ถ้ากลับไปด้วยในเวลาอย่างนี้ก็รังแต่จะเป็นภาระของนายเสียเปล่าๆ ว่าไปแล้วอยู่ที่นี้ก็สบายดี ชะอำอากาศปลอดโปร่ง เงียบสงบ แถมเห็นเด็กหนุ่มอยู่กันตามลำพังเพียงสองคน อาหารการกินหรือก็ตามมีตามเกิด ให้คิดว่าอาจพอช่วยดูแลเรื่องที่อยู่อาศัยและข้าวปลาอาหารได้ในระหว่างนี้ ในเมื่อที่บ้านริมคลองสาทรนั้น ‘คุณหญิง’ แทบไม่ยอมให้นางแตะต้องงานอะไรอีกแล้ว

‘ย้ายแก่แล้ว อยู่เฉยๆ เถอะจ๊ะ’ เธอเคยบอกกึ่งล้ออย่างนั้น

นางไวนั้นทำงานมาตลอดชีวิต จะให้อยู่เฉยๆ ได้อย่างไรกัน ถ้าอยู่ที่นี้คงทำประโยชน์อะไรได้บ้างไม่มากนักน้อย

“กรีซแน่ใจนะจ๊ะว่าจะไม่เดือดร้อน”

ถึงกระนั้น คุณหญิงวัยสาวก็ยังอดเกรงใจเสียมิได้ กรีซนั้นหาใช่เด็กในบ้านของสามีเหมือนก่อนอีกแล้ว เวลานี้เขาเติบโตใหญ่เป็นชายหนุ่มมีการศึกษาดี มีหน้าที่การงานที่มีเกียรติ

“คุณหญิงวางใจเถิดขอรับ”

สรุปเรื่องนั้นแล้วเขาชี้ให้เห็นถึงความรุ่งเรืองของสถานการณ์

“ญี่ปุ่นกำลังเคลื่อนกองทัพเข้าพระนครขอรับ เกรงกันว่าถ้าญี่ปุ่น

ยึดทางเดินรถไฟ คุณหญิงจะติดอยู่ที่นี้ เราต้องไปกันวันนี้เลยขอรับ มีรถไฟเที่ยวจากชุมพรอีกเที่ยว มาถึงบ่ายนี้ขอรับ”

“ถ้ากรีซเห็นว่าอย่างนั้น...ก็ได้จ๊ะ”

การเป็นเมียนายทหารซึ่งผ่านอะไรมาแล้วมากมายทำให้ตัดสินใจได้รวดเร็ว และเมื่อตัดสินใจแล้วก็ไม่หันกลับไปพิรีพรีใดๆ อีก

เมื่อได้คำตอบรับ นายธรรมการหนุ่มขยับลุกจากเก้าอี้ทันควัน

“ถ้าคุณหญิงไม่ว่าอะไร กระผมจะไปจองตั๋วรถไฟเดี๋ยวนี้เลยขอรับ”

เธอลุกตาม จะทำอะไรก็คงต้องรีบทำ เวลากระชั้นอย่างนี้

“ฉันจะไปเก็บเสื้อผ้า ให้ฉันจัดกระเป๋าให้ใหม่จะกรีซ”

ได้ยินข้อเสนออันนั้น กรีซซาบซึ่งใจเสียนัก เพียงแค่คุณหญิงตัดเย็บเสื้อกางเกงมาให้เขาและสัყคนละสองชุดก็ตื่นตันจนลั่นเหลือแล้ว รู้ว่าเธอลงเย็บเสื้อผ้าเหล่านั้นด้วยตัวเอง เสื้อกางเกงซึ่งเธอเตรียมมาให้สามีก็คงเย็บด้วยตัวเองเช่นกัน นั่นก็หลายชุดพออยู่แล้ว ยิ่งเสื้อกันหนาวอีกคงไม่ได้หลับได้นอนเลยกระมัง

“กระผมกลับมาจัดเองได้ขอรับ คุณหญิงอย่าต้องลำบากเลย”

กรีซตัดสินใจถีบจักรยานไปสถานีรถไฟเพื่อจองตั๋วแทนที่จะเดิน ในเมื่อมีเวลาไม่มากนัก ปกติเขาไม่ค่อยได้ใช้จักรยานซึ่งสรรพากรอำเภอทิ้งไว้ก่อนย้ายออกไปสักเท่าไร มันจึงถูกทิ้งอยู่ที่ใต้ถุนบ้านจนขึ้นสนิมเกือบทั้งคันแล้ว

พอคล้อยหลังเจ้าของบ้านพัก นางไวก็มานั่งกอดเข้าเจ้าจุกดูนายสาวพับเสื้อและผ้าชิ้นซึ่งติดตัวมาเพียงไม่กี่ชุดลงกระเป๋าตาละห้อย แม้จะเห็นว่านี่เป็นวิธีที่ดีที่สุด แต่ก็ยังไม่วายทั้งอาลัยทั้งเป็นห่วงหญิงสาวซึ่งตัวมีส่วนเลี้ยงดูมาแต่เล็กแต่น้อย ก็ปีมาแล้วที่ไม่เคยแยกจากกัน นอกจากเวลาที่เธอต้องไปอยู่โรงเรียนประจำ หลังจากนั้น ไปไหนก็หอบหิ้วกันไป คุณหญิงย้ายไปอยู่บ้านสามี นางก็ติดตามไปอยู่ด้วย

“ฉันไม่ได้ทอดทิ้งยายหรอกนะจ๊ะ ไปดูทางพระนครเสียก่อนว่าเป็นอย่างไรบ้าง ถ้าที่นั่นไม่หนักแล้ว ฉันจะกลับมารับยายจ๊ะ”

มือเหี่ยวย่น... ร้อนระอุด้วยพิษไข้ซึ่งยังคงมีอยู่... วางทาบลงบนหลังมือที่กำลังจะปิดกระเปาะ คำพูดซึ่งอ่อนหวานเสมอทำให้นางไวอดคิดไม่ได้ว่าอย่างนี้ที่เล่าให้คุณผู้สามีจึงได้หวนเหินเสียนัก ก็ดูเอาเถอะ นางเคยเห็นกับตา ผู้ชายไม่ว่าหน้าไหนมองคุณหญิงของท่านนานเกินไปก็จะได้เห็นปฏิกริยาไม่ชอบบอกชอบใจเป็นผลตอบกลับแทบจะทันทีทันควัน

ไอรีนมีเสื้อผ้าของตัวเองติดตัวมาเพียงไม่กี่ชิ้น ส่วนที่เหลือเป็นเสื้อผ้ากางเกง และเสื้อกันหนาวซึ่งเตรียมมาให้สามี นอกเหนือจากนั้นก็ยังมีเสื้อผ้ากางเกงซึ่งเธอติดมาให้กรีซและลูซัย เมื่อเอาเสื้อผ้าพวกนั้นออกหมดกระเปาะจึงว่างเลยทีเดียว

“คุณเจ้าขา อย่าห่วงบ่าวเลยเจ้าคะ บ่าวแก่แล้ว อีกไม่กี่ปีก็ตาย บ่าวอยู่ที่นี้ดีแล้วละเจ้าคะ จะได้ไม่ไปเป็นภาระของคุณอีกคน”

นางรู้เห็นและเข้าใจภาระของนายสาวได้ดีกว่าใคร แม้ลึกๆ จะสังหรณ์ใจอย่างไรชอบกล สังหรณ์ใจว่าบางทีอาจไม่มีโอกาสได้เห็น ‘คุณ’ ของนางอีก ทำใจให้คิดอยู่แต่ว่าคงเป็นเพราะสภาพสงครามซึ่งฟังกูน่ากลัว อีกทั้งสถานการณ์อย่างนี้ไม่มีใครบอกได้ว่าจะจบสิ้นลงเมื่อไร และจะมีผลต่อผู้คนอย่างไร ถ้าจากกันในเวลาปกติเหมือนครั้งที่หญิงสาวไปเข้าโรงเรียนประจำ นางคงไม่รู้รู้สึกเช่นนี้

“ถ้ากรุงเทพฯ ไม่มีอะไรหนักแล้ว ฉันจะกลับมารับยายนะจ๊ะ” ไอรีนย้ำประโยคนั้นอีกครั้ง ไม่รู้เลยว่าวันนั้นจะมาถึง

เธอเคยคิด... เมื่อสงครามสงบแล้ว... ว่าถ้ารู้อะไรล่วงหน้า เธอจะทิ้งยายไว้ที่ชะอำไหม

เสียงปิ่นและเสียงระเบิดเจียบไปนานแล้ว เจียบจนชวนให้สงสัยว่าเกิดอะไรขึ้น การสู้รบสิ้นสุดลงแล้วกระนั้นหรือ คำตอบมาเองเมื่อขึ้น

รถไฟแล้วเห็นทหารต่างชาติต่างภาษาปะปนอยู่กับผู้โดยสาร ทหารเหล่านั้นดูมีระเบียบวินัยดี ไม่มีใครแสดงกริยาอาการรุ่มร่ามกับผู้โดยสารคนใด คงเป็นเพราะมีนายทหารระดับผู้บังคับบัญชาควบคุมอยู่อีกต่อ

ทั้งหมดที่เห็นชวนให้สงสัยว่าหมายความว่าอย่างไร ทำไมทหารญี่ปุ่นจึงขึ้นลงรถไฟในเครื่องแบบได้เหมือนเป็นเรื่องปกติธรรมดาเช่นนี้ อดสงสัยต่อไปไม่ได้ว่าถ้าคุณรามมาเห็นจะคิดอย่างไร ในเมื่อถ้าว่ากันถึงเรื่องรักชาติรักแผ่นดินแล้วสามีเธอไม่น้อยหน้าใครเหมือนกัน ก็ดูเอาเถอะ เพราะความรักชาติ และเทิดทูนองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนี่แหละ เขาจึงต้องถูก ‘ปล่อยเกาะ’ อย่างนี้

จากสายตาของเพื่อนร่วมโดยสารก็พอดูออกว่าผู้คนพากันมองทหารญี่ปุ่นเหล่านั้นด้วยความรู้สึกที่แตกต่างกันไป บางคนหวาดระแวง บางคนเพียงสงสัยเหมือนเช่นเธอ บางคนอยากรู้ อยากเห็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กเล็กๆ ที่จ้องอย่างเอาเป็นเอาตาย ไม่เกรงใจด้วยว่าฝ่ายนั้นจะคิดอย่างไร

ในสถานการณ์แวดล้อมซึ่งไม่ค่อยน่าไว้วางใจนี้ สิ่งเดียวที่ช่วยให้เชื่อมั่นว่าถึงอย่างไรก็ตามไม่ต้องคิดต้องตัดสินใจอยู่คนเดียวมีเพียงชายหนุ่มที่มาจากด้วย ชายหนุ่มผู้ไม่ยอมอยู่ห่างเธอแม้ชั่วขณะจิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเสื้อผ้ากางเกงเครื่องแบบสีทากที่เขาคงใจสวมขึ้นรถไฟเป็นเสมือนยันต์คุ้มกัน ทำให้ทหารญี่ปุ่นได้แต่เมียงมอง ไม่มีสักคนที่กล้าเข้าไปใกล้

กรีซจงใจสวมเครื่องแบบซึ่งใส่ไปทำงานมาตั้งแต่เช้า แรกๆ เป็นเพราะไม่อยากเสียเวลาเปลี่ยนเมื่อต้องรีบขึ้นรถไฟกลับพระนครในบ่ายวันเดียวกัน นายอำเภออรุณเองก็เห็นดีด้วย หากแต่มองไปอีกแบบ

‘ถ้าทหารฝ่ายไหนเขาเห็นก็คงเกรงใจบ้างดอก อยากรู้ก็เครื่องแบบด้วยกัน’ เกมมองไปในแง่ นั้น

กรีซเองก็เพิ่งเห็นจริงตามที่ว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อสังเกตเห็นว่าทหารญี่ปุ่นบางคนแอบมองคุณหญิงอย่างสนอกสนใจ ส่วนใหญ่ไม่กล้า

มองตรงๆ แต่ทุกครั้งที่เขากวาดตาดู จะมีใครคนใดคนหนึ่งกำลังมองเธออยู่ทุกครั้ง เธอได้ไม่ยากกว่าเป็นเพราะรูปร่างหน้าตาที่ค่อนข้างดี หูหญิงตะวันตกของเธอแน่นอน ทหารญี่ปุ่นคงสงสัยว่าเป็นผู้หญิงชาติไหน ทั้ง สีมม สีตา สีผิว เธอเหมือนแม่มากกว่าพ่อ

เขาไม่รู้หรือว่าคุณหญิงสังเกตเห็นหรือไม่ว่าตัวเป็นจุดสนใจของใครๆ เพียงไร หรือถ้าเห็น เธอก็ไม่แสดงออกให้รู้เลยแม้แต่น้อย

สภาพสงครามเป็นเช่นไรนั้นเห็นได้ชัดเมื่อถึงพระนคร ถนนหนทางจากสถานีรถไฟไปบ้านริมคลองสาทรนั้นว่างเปล่า รถลากนานๆ จะผ่านมาให้เห็นสักคัน รถม้า รถจักรยาน รถยนต์แทบไม่มีให้เห็น มีก็แต่รถรางซึ่งยังวิ่งตามปกติ แต่ก็ร้างผู้โดยสารเสียจนแทบจะมีแต่รถว่างๆ เสี่ยงกระดิ่งจากรถรางดังกึ่งๆ เหมือนจะเป็นสิ่งเดียวที่คุ้นเคยและพอสร้างความมีชีวิตชีวาให้แก่เมืองหลวงซึ่งเงียบเหงาไปถนัดใจนี้ได้บ้าง

กริชยังคิดว่าโชคดีที่ได้รถกูปคันนี้ คนขับมาจอดคอยผู้โดยสารก่อนรถไฟเทียบชานชาลาเพียงไม่นาน

“รัฐบาลเขาประกาศว่าให้อยู่ในความสงบ ก็เลยไม่มีใครกล้าออกจากบ้านกัน” คนขับรถสูงวัยเล่าเมื่อผู้โดยสารทั้งคู่ขึ้นนั่งเรียบร้อย “ดีนะคุณที่วันนี้โรงเรียนปิด”

นั่นแหละกริชจึงคิดขึ้นได้ว่าทางพระนครจะมีงานฉลองรัฐธรรมนูญที่เขาติดหนึกและสวนอัมพร โรงเรียนจึงหยุดเรียนตั้งแต่วันนี้เรื่อยไปจนถึงวันที่สิบสี่ ที่จริงก่อนมาจากชะอำ เขาน่าจะสั่งครูพรหมให้ปิดโรงเรียนไปเสียเลย แล้วค่อยไปเปิดในวันเดียวกันกับที่นี่ เพราะถึงวันนั้นก็น่าจะรู้แล้วว่าสถานการณ์จะเป็นเช่นไรต่อไป แต่ในเวลานั้นไม่ทันได้คิด

เพียงไม่นานรถม้าก็สวนกับกองทหารญี่ปุ่นซึ่งกำลังเดินเรียงแถวเหมือนสวนสนาม มีชาวบ้านที่พอจะกล้าหน่อออกมายืนดูอยู่สองข้างทาง คนขับรถช่างพูดช่างเจรจาเสียบไปถนัดใจ จนทหารกองนั้นผ่านไป แกจึง

เล่าต่อ

“เห็นเขาว่าทหารญี่ปุ่นพวกนี้มาขึ้นที่บางปู คุณมาจากชุมพรใช่ไหม แลวนั้นมีบ้างรึยัง”

กริชหันมองหญิงสาวซึ่งนั่งอยู่ข้างๆ แวบหนึ่ง เห็นเพียงแก้มนวลบางจนเห็นริ้วเส้นเลือด เธอกำลังมองออกไปภายนอก เขาก็เป็นฝ่ายตอบคำถามเสียเอง

“มาจากชะอำครับลุง ที่นั่นยังไม่เห็นมี”

ปรายตาไปทางซ้ายมืออีกครั้ง หญิงสาวก็ยังคงเหม่อมองข้างทาง รถกูปมีหลังคาคันนี้มีขนาดที่นั่งผู้โดยสารไม่กว้างนัก เมื่อนั่งเคียงจนไหล่แทบจะชนกันแบบนี้ บางครั้งบางครั้งจึงได้รู้สึกถึงสัมผัสจากผิวหนังละไมผ่านแขนของตัว หากทว่าในสภาพการณ์เช่นนี้ไม่มีเวลาให้แก่ความรู้สึกอ่อนไหวใดๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณหญิงดูจะหนักใจกับสิ่งที่เห็นพอควรทีเดียว กริชเห็นเธอถอนใจหลายครั้งแล้ว

หน้าบ้านริมคลองสาทรดูแปลกตาไปเมื่อมีรถทหารสองคันจอดอยู่ภายนอกประตูใหญ่...แทบจะเรียกได้ว่าขวางประตูเลยทีเดียว ไม่เพียงเท่านั้นยังมีทหารรูปร่างเตี้ยล่ำในเครื่องแบบยืนคุมเชิงอยู่สองคนด้วย

ไอรินขยับนั่งตรง จ้องมองอย่างงุนงง

“อะไรกัน ทหารมาทำอะไรที่บ้าน”

คนขับรถกูปชักบังเหียนให้ม้าเข้าหยุดข้างทาง แต่เสียงใสๆ จากข้างหลังเร่งเร้า

“เข้าไปข้างในเลยจ๊ะลุง”

เขาเหลียวหลังมามอง แล้วขยาดตาดูทหารญี่ปุ่นซึ่งยืนอยู่ข้างรถยนต์หนึ่งในสองคันอย่างไม่ค่อยไว้ใจสักเท่าไรนัก

“จะดีหรือคุณ”

“เข้าไปเถอะจ๊ะ นี่เป็นบ้านของฉันเอง”

ประโยคหลังนั้นแฝงแววถือสิทธิ์ครอบครองเต็มเปี่ยม นี่เป็นบ้านของคุณราม เธอตระหนักมาตลอดว่ากำลังดูแลบ้านช่องไว้ให้เขา เป็นครั้งแรกที่มีความรู้สึกหวงแหนสมบัติของสามีอย่างแท้จริงเยี่ยงนี้ ในความหวงนั้น ยังไม่เคยมีครั้งใดที่ลืกล้ำเท่าครั้งนี้มาก่อน ที่จริงจะลงที่หน้าบ้านแล้วเดินเข้าไปเองก็ยอมได้ เคยทำอย่างนั้นออกบ่อยไป หากแต่คราวนี้ต้องการแสดงให้ทหารต่างด้าวได้เห็นที่บ้านนี้มีเจ้าของ ถือสิทธิ์อะไรมาจอดรถวางประตูอยู่เช่นนี้

สิบสามปีมาแล้ว นับแต่แต่งงานแล้วย้ายมาอยู่ในบ้านหลังนี้ ยังไม่มีครั้งไหนเลยที่จะรู้สึกรุนแรงขนาดนี้ คุณรามทำพินัยกรรมไว้ก่อนที่เขาจะเข้าร่วมกับฝ่ายพระองค์เจ้าบวรเดช ในพินัยกรรมระบุไว้กับบ้านและสวนทั้งสองฝั่งคลองให้เธอแต่เพียงผู้เดียว คุณวิไลผู้เป็นน้องสาวเขานั้นได้ห้องแถวของคุณหญิงละอองไปทั้งสองหลัง หากแต่ไอรินยังคิดเสมอว่าตัวเพียงดูแลทรัพย์สินไว้ให้เขาและน้องสาวเขาเท่านั้นเอง ยิ่งในเวลาที่เขา ยังมีชีวิตอยู่ เธอจึงไม่เคยสนใจข้อความในพินัยกรรมนั้น เช่นเดียวกับคุณวิไล แม้จะรู้ว่ารายได้จากห้องแถวที่ให้คนเช่าทั้งหมดเป็นของตัว แต่ก็ยังคงปล่อยให้พี่สะใภ้เป็นคนจัดการอยู่เหมือนเดิม ไม่เคยสนใจจะถามถึงรายได้ส่วนนั้นเลยด้วยซ้ำ

“เข้าไปเถอะจะ ไม่เป็นไรหรอก”

ถ้อยคำที่สิ่งนั้นอ่อนลงเมื่อคิดได้ว่าเสียงพูดเมื่อครู่ออกจะกระด้างเกินไป ไร้ความผิดของคนซบถกบเสียดที่ไหนที่เหตุการณ์เป็นแบบนี้... ที่ทหารต่างชาติบุกกรุกเข้ามาในบ้านโดยพลการอย่างนี้

หากแต่รถม้ารับจ้างก็เข้าไปในบริเวณบ้านได้ไม่ไกล มีรถยนต์อีกคันจอดขวางทางลาดชันเขินต์ซึ่งนำไปยังตัวตึก

ในเวลานั้นเริ่มโพล้เพล้แล้ว แม้จะยังไม่ถึงกับมืด หากก็มีคนเปิดไฟฟ้านบนตัวตึกไว้สว่างไสว ประตูด้านหน้าเปิดอยู่กว้าง มีทหารญี่ปุ่นอีกสองนายยืนคุมอยู่ที่ทางขึ้นบันได

ไอรินใจหายวาบเมื่อคิดถึงน้องสามี คุณวิไลอยู่บนตึกหลังใหญ่กับบ่าวรุ่นสาวของหล่อนอีกคนเท่านั้นเอง เวลานี้หล่อนจะเป็นอย่างไรบ้าง

พอบ่าววัยหนุ่มซึ่งเคยเป็นคนสนิทของสามีวิ่งอ้อมตึกตรงรี่เข้ามารับกระเป่าของเธอไปเสียจากกริช เธอจึงได้ถามถึง

“คุณวิไลละ สมบุญ”

“อยู่ที่เรือนไม้ขอรับ”

ถึงกระนั้นก็ยังไม่วายเป็นห่วง น้องสาวสามีนั้นขวัญอ่อนเพียงไร เธอรู้ดี มีอะไรผิดแผกไปจากชีวิตประจำวันทีไร คุณวิไลพวาททำอะไรไม่ถูกที่นั่น

“คุณวิไลไม่เป็นไรใช่ไหม ไม่มีใครทำอะไรคุณวิไลใช่ไหม”

“ไม่ขอรับคุณ”

บ่าวสูงวัยที่สุดในบ้านตามมาทัน ร่างผอมเกร็งกระยองกระแยงเหมือนต้องเดินทางมาไกล พอถึงตัวผู้เป็นนายก็รีบรายงานก่อนอื่นใดหมด

“เขามากันหลังเที่ยงไม่นานขอรับคุณหญิง” แกปรายตาไปทางทหารสองนายที่เชิงบันได แน่ใจว่าอยู่ไกลเกินกว่าจะได้ยิน หรือถ้าได้ยินก็คงฟังไม่รู้เรื่อง

“มากันหลายคันเลยขอรับ คันอื่นไปกันหมดแล้ว เหลืออยู่เท่าที่เห็นนี่แหละขอรับ มาถึงก็บอกว่าขอเข้าบ้านชั่วคราว”

ประโยคหลังสุดยิ่งเบาลงอีกเมื่อเดินตามกันมาจนเกือบถึงเชิงบันได และเห็นผู้ชายร่างเล็กในชุดเสื้อเชิ้ตสีขาว กางเกงสีเทา กำลังก้าวเร็วๆ ลงมารับพร้อมกับผู้ชายในชุดนายทหารญี่ปุ่นตามออกมาด้วย

“หมอสุซูกิเป็นคนพามาขอรับ”

ไอรินยกมือไหว้หมอพันซึ่งรู้จักมานาน เขามาเปิดร้านทำฟันอยู่ที่ตึกแถวบนถนนสาทรนี้เอง หมอสุซูกิอยู่เมืองไทยมานานสิบปีแล้ว อยู่มานานจนพูดภาษาไทยได้ดี สำเนียงไม่ผิดเพี้ยนไปจากคนไทยพูดสักเท่าไรนักถ้าไม่ตั้งใจจับผิด

“คนที่นี้บอกว่าคุณหญิงลงไปได้ กว่าจะกลับก็อีกหลายวัน” นายแพทย์สูงวัยเป็นฝ่ายเอ่ยทักทายก่อน... ด้วยถ้อยคำซึ่งพยายามให้เป็นกันเองที่สุดเท่าที่จะทำได้ ยิ้มจืดเจือมนบเนิบหน้าบอกให้รู้ว่าเขาเองก็อึดอัดใจไม่น้อย

คุณหญิงวัยสาวมองผ่านร่างอวบตัวม้วนขึ้นไปบนตึก เห็นว่านายทหารผู้นั้นยังคงยืนเหมือนดูเชิงอยู่เพียงประตุ สีน้หน้าที่มองตรงมาเรียบเฉย พอสบตากัน รอยยิ้มน้อยๆ ปรากฏขึ้นที่มุมปาก

คำบอกเล่าของคนซบทรกฏบเมื่อครู่แว่วมาอีกครั้ง

“รัฐบาลเขาดกลงเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่นแล้ว เห็นว่าญี่ปุ่นเขาขอแค่ให้เราเป็นทางผ่านไปมลายูเท่านั้นดอก”

นั่นหมายความว่าอย่างไร หมายความว่าฝ่ายเราเป็นฝ่ายพ่ายสงครามอย่างนั้นหรือ หรือว่ารัฐบาลยอมเข้าอยู่ฝ่ายเดียวกับญี่ปุ่นแล้ว ถ้าเป็นเช่นนั้นจะหมายความว่าฝ่ายไทยกลายเป็นประเทศคู่สงครามของอังกฤษหรือเปล่า

เมื่อคิดไปในแง่นั้น ไอรินอดคิดถึงแม่ไม่ได้ แม้จะแทบไม่รู้จักแม่เลยก็เถอะ แต่ท่านก็เป็นผู้หญิงอังกฤษ คุณงามของเธอก็เติบโตและเรียนหนังสือจบจากอังกฤษ จึงให้มีความรู้สึกผูกพันกับประเทศนั้นอย่างแนบแน่น ความรู้สึกนั้นก็ก่อให้เกิดความขุ่นเคืองอยู่ลึกๆ ที่เหมือนถูกกำหนดให้กลายเป็นศัตรูกับอีกครั้งหนึ่งของตัวเองไปเสียแล้ว

“สมบุญ ช่วยเอากระเป๋าชองฉันทันไปที่เรือนด้วยเถอะจ๊ะ” เสียงสั่งบ่าวคนใกล้ชิดของสามีก็พลอยเครียดเคร่งตามไปด้วย สายตายังไม่ละจาก ‘ผู้บุกรุก’ ซึ่งออกมายืนเหมือนต้อนรับก็ไม่ใช่ ช่มชู้ก็ไม่เชิง

ต่อด้วยอีกประโยคเพื่อบอกเป็นนัยๆ ให้ผู้ซึ่งตามติดมาข้างหลังได้รู้ถึงความต้องการ

“ของกริชด้วยนะจ๊ะ”

กริชเข้าใจว่าหญิงสาวต้องการอะไร ผู้หญิงตัวเล็กๆ เพียงคนเดียว

จะปล่อยให้ไปเจรจากับทหารต่างชาติตามลำพังได้อย่างไรกัน แม้นายทหารผู้นั้นจะไม่แสดงท่าทีข่มขู่คุกคามใดๆ เลยก็ตาม

ส่งกระเป๋ากับใบเล็กของตัวให้คนสูงวัยกว่าพลางยิ้มให้นิดหนึ่ง สถานการณ์ระดับชั้นเช่นนี้ทำให้ไม่มีเวลาทักทายกันอย่างเป็นเรื่องเป็นราว เขาและสมบุญเติบโตมาในบ้านหลังนี้ด้วยกัน สนิทสนมกันมานานพอดู

“เป็นห่วงบ้านค่ะ ก็เลยต้องรีบกลับ”

ไอรินชี้แจงเพียงเท่านั้น ไม่เห็นความจำเป็นอันใดจะต้องขยายความอะไรอีก เพียงแค่นี้ก็คงรู้ได้เองว่าทำไมจึงทำให้ต้องเป็นห่วงบ้านขนาดต้องรีบกลับแบบนี้ ก็เห็นๆ อยู่ว่าอะไรเป็นอะไร และเมื่อนายแพทย์สูงวัยนำความยุ่งยากมาให้แบบนี้ ก็ไม่มีกะจิตกะใจจะไต่ถามทุกข์สุข

เดินนำขึ้นบันไดมาหยุดยืนตรงหน้านายทหารซึ่งพอเห็นใกล้ๆ ก็ได้รู้ว่ายังหนุ่มอยู่มาก

หมอลูซุกก็พิมพ์อะไรบางอย่างเป็นภาษาที่เธอไม่สนใจจะฟัง ถึงพยายามฟังก็ไม่เข้าใจอยู่ดี นายทหารผู้นั้นทำเสียงอือๆ สองสามครั้งในลำคอ แล้วโค้งให้นิดหนึ่งด้วยท่าที่แข็งขัน

“นี่คือนายพันตรีชากาโมโต้ครับคุณหญิง เป็นนายทหารคุมกองสื่อสาร”

ไอรินยึดตัวตรง ไม่คิดจะไหว้ ไม่คิดจะก้มตัวตอบ มิใช่เพราะต้องการแสดงว่าไม่ลงให้ แต่เป็นเพราะเครื่องแบบที่อีกฝ่ายสวมใส่ ประกอบกับเป็นคนต่างชาติต่างวัฒนธรรม จึงไม่แน่ใจว่าควรทักทายด้วยวิธีใดจึงจะเหมาะสมที่สุด

ฝ่ายนั้นกลับมองไปอีกแบบ ไม่ได้รู้สึกขำใจนักหรือที่เห็นผู้หญิงตัวเล็กๆ รูปร่างหน้าตาละม้ายคล้ายหญิงตะวันตก แต่ดูหมัดจดและอ่อนหวานมากกว่าแข็งกร้าวอย่างหญิงไทยจะมองตอบด้วยท่าที่เฉยเมยเช่นนั้น ร่างน้อยๆ ดูเหมือนจะพยายามยัดให้สูงขึ้นอีกนิดอย่างไว้ตัว ว่าไปแล้วก็ออกจะชื่นชมกับอากัปกริยาเรียบเฉย สงบนิ่ง แต่ไม่โยโส ไม่ตีโพยตีพาย

สีหน้าไม่ส่อเค้าว่าตื่นตระหนกแม้เพียงน้อยนิด ผิดกับผู้หญิงอีกคนที่พอเข้ามาถึงก็พลุนปลั่งลงจากตึกไปโดยไม่ยอมพูดจาอะไรด้วย ปล่อยให้หน้าหน้าที่ของผู้ชายสูงอายุซึ่งเวลานี้ยืนกุมเชิงอยู่ข้างหลังหญิงสาวผู้เป็นเจ้าของบ้านเป็นคนมารับหน้า แต่ดูเหมือนคนคนนี้ก็ไม่มีอยู่ในฐานะจะตัดสินใจอะไรได้อีกเหมือนกัน ได้แต่บอกว่า ‘คุณหญิง’ ผู้เป็นเจ้าของบ้านนั้นไม่อยู่ จึงไม่มีใครกล้าตัดสินใจอะไรแทน แต่เมื่อเขายืนยันว่าจะอยู่ที่นี้ให้ได้ ผู้ชายคนนั้นก็ขอโทรศัพท์ไปหาใครก็ไม่รู้ แล้วบอกว่าให้คอยอยู่ก่อน คนที่โทรศัพท์ไปหาจะมาเจรจาแทน

แต่แล้วก็ได้เรื่องอีก คอยอยู่นานจนจะมืดค่ำแล้วก็ไม่เห็นว่ามีใครมาเจรจาด้วย จนคนซึ่งเป็นเจ้าของบ้านตัวจริงมาถึงก่อนนี้แหละ

นายพันตรีหนุ่มพิจารณาใบหน้าหวานละมุนอย่างชื่นชม พยายามนึกเปรียบเทียบว่าเหมือนอะไร เพียงครู่เดียวก็นึกได้ เหมือนดอกซากุระ...ดอกซากุระสีขาวสะอาดเพ็งแยมกลีบ สวยพิศุทธ์จนตะลึงลานเลยทีเดียว รูปถ่ายคู่กับสามีซึ่งเขว่นเด่นเป็นสง่าอยู่บนผนังของโถงด้านหน้านั้นว่างมาแล้ว ตัวจริงยิ่งงามอ่อนช้อยเสียยิ่งกว่า บุคลิกที่ดูไว้ตัวอยู่ในที่นั้นก็ไม่ใช่ชดเชิน เป็นเพียงการวางตัวห่างเหินในฐานะเจ้าของบ้านเมื่อเห็นคนแปลกหน้าบุกรุกเข้ามาโดยไม่ได้รับเชิญมากกว่า เป็นท่าที่ดูเชิงว่าอีกฝ่ายจะเอาอย่างไร

ท่วงทีน่ายำเกรงนั้นทำเอาเขาเองต้องเป็นฝ่ายลงให้ และจำต้องกล่าวคำลูเกโทษซึ่งไม่ได้เตรียมมาล่วงหน้า

“ต้องขอโทษ...คุณหญิง...ที่เราบุกรุกเข้ามาที่นี่แบบนี้”

เจ้าของบ้านสาวไม่ตอบรับหรือปฏิเสธคำขอโทษนั้น ด้วยเห็นว่าไม่จำเป็น จะยกโทษให้หรือไม่ั้นจะแปลกอะไร ก็ในเมื่อเขาเข้ามาถึงในบ้านแล้วอย่างนี้

“เชิญผู้พันข้างใน” เอ่ยปากเชิญอย่างเป็นทางการ แล้วเดินผ่านหน้าเขา นำเข้าไปภายในห้องโถง

“คนที่นี้บอกว่าคุณหญิงลงไปทางตอนใต้ของประเทศ” เสียงถามจากข้างหลังนั้นสุภาพ ฟังดูเกือบเหมือนอ่อนโยนเสียด้วยซ้ำ

“ค่ะ”

เธอตอบเพียงเท่านั้น มือผายไปที่เก้าอี้บุหนวมตัวหนึ่ง เค้าได้ว่าเขาคงนั่งคอยอยู่ที่นั่นก่อนหน้าแล้ว เพราะบนโต๊ะตัวเล็กข้างเก้าอี้มีหมวกนายทหารใบหนึ่งวางสงบอยู่ คอยให้เขาลงนั่งก่อนที่ตัวจะเลือกนั่งเก้าอี้ฝั่งตรงข้าม

เมื่อนั่งประจันหน้ากันเช่นนี้ และภายใต้แสงไฟส่องสว่างอย่างนี้ จึงได้เห็นความจริงๆ แล้วนายทหารยศพันตรีผู้นี้ดูหนุ่มกว่าที่เห็นเมื่อครู่มากทีเดียว ใบหน้านั้นแม้จะคล้ำเกรียมไปบ้าง หากก็ดูออกว่าผิวพรรณแต่งตั้งส่อเค้าว่าปกติคงขาวจัดทีเดียว นัยน์ตาคู๋ยาวรีอ่อนโยน ออกจะชวนฝันเสียด้วยซ้ำ หากใช้ดวงตาสังขังหรือดูดั้นแบบทหารบางคนที่เห็นบนรถไฟไม่

“กองทหารของผมเพิ่งมาถึง” เขาว่า “ยังหาที่พักกันไม่ได้ ก็เลยจะขอเช่าที่นี้ชั่วคราว คงเพียงไม่กี่วันหรอกครับ อาจจะเป็นอาทิത്യเดียวหรืออย่างมากที่สุดก็สองอาทิത്യ คุณหญิงคงไม่ขัดข้อง”

เขาตีขลุ่ยแล้วหยุดคิดหนึ่งเพื่อหยั่งเชิง เมื่อเห็นอีกฝ่ายยังคงนั่งฟังเงียบๆ จึงได้ว่าสลับไป

“คำตอบแทนแล้วแต่คุณหญิงจะเรียกรื้อ เพราะเรามากันอย่างกะทันหัน ผมจึงจะไม่ตอรองอะไร”

“ดิฉันไม่เคยให้ใครเช่าบ้าน ไม่เคยคิดจะให้ใครเช่า” เสียงใสสงบราบเรียบ “ก็เลยไม่เคยทราบหรอกว่าควรคิดค่าเช่าอย่างไร”

นายทหารหนุ่มเอียงตัวไปทางหมอกซุกซุก ทั้งคู่ตอบโต้กันไปมาครู่หนึ่ง แล้วข้อเสนอค่าเช่าต่ออาทิത്യก็มาจากนายแพทย์ผู้นั้น เป็นอัตราค่าเช่าซึ่งสูงจนเธอก็คาดไม่ถึง

เห็นนัยน์ตาสีน้ำตาลใสเบิกกว้างแสดงชัดถึงความแปลกใจ นายทหารหนุ่มจึงยืนยันความตั้งใจ

“ผมรับรองว่าจะไม่ทำให้คุณหญิงต้องเดือดร้อน คนที่มาพักที่นี่จะมีแต่ นายทหารเป็นส่วนใหญ่”

จะให้ไอรีนตอบว่าอย่างไรได้อีก ค่าเช่าสูงลิ่วนั้นมีใช้สิ่งดึงดูดใจนักหรือ แต่เธอเหมือนถูกมัดมือชก จะปฏิเสธอย่างนั้นหรือ ทางออกทางเดียวในเวลานี้คือสร้างข้อเรียกร้องเพื่อความปลอดภัยของผู้คนในบ้านให้มากที่สุด และเพื่อให้เขาตระหนักว่าถึงอย่างไรเธอก็ไม่ได้เต็มใจให้เช่าสักเท่าไรนักหรือ

“ทางเลือกของดิฉันคงไม่มีใช้ไหมคะ”

ริมฝีปากเรื่อสีโลหิตของอีกฝ่ายขยับจะโต้ตอบ แต่เข้าไป

“ดิฉันขอเพียงให้คุณจำกัดขอบเขตทหารของคุณเพียงหน้าบ้านกับตัวตึกนี้เท่านั้น ทางด้านหลังนับจากเรือนบัว หมายถึงเรือนไม้ด้านข้างนะค่ะ เรื่อยไปจนถึงทำน้ำ ขอให้ยังคงเป็นที่อยู่ของเรา กรุณาอย่าให้ทหารของคุณเข้าไปวุ่นวายเพราะเรามีผู้หญิงอยู่หลายคน”

นายทหารหนุ่มโค้งศีรษะให้อย่างสุภาพ

“ผมรับรองความปลอดภัยของคนของคุณหญิงด้วยตัวเอง”

๕

สาวใหญ่บนระเบียบกำลังผุดลุกผุดนั่งเมื่อคนเพิ่งมาถึงชั้นบันไดเรือน พอเห็นชัดๆ ว่าเป็นใคร หล่อนลุกจากม้านั่งตอกติดอยู่กับราวระเบียบ ถลาเข้าคว้าข้อมือมากุมไว้ราวจะเอาเป็นหลักยึด

ไอรีนรู้สึกได้ไม่ยากว่ามีมือเล็กๆ นี้กำลังสั่นระริก แม่เสียงพูดก็สั่นไม่แพ้กัน

“ได้พบพี่รามไหม แม่ไอรีน”

คุณหญิงวัยสาวสายหน้า เดินนำน้องสามี่ซึ่งอายุมากกว่าอยู่หลายปีกลับมานั่งด้วยกันบนพื้นไม้

“ไม่ได้พบหรือค่ะ เกิดเรื่องขึ้นเสียก่อน”

เป็นที่รู้กันโดยไม่ต้องขยายความต่อว่าเรื่องนี้คือเรื่องอะไร

“อยู่ดีๆ หมอชูชุกก็มาบอกให้เปิดประตูบ้านให้ทหารเข้ามา ฉันไม่รู้ว่าจะควรทำอะไร ให้นายเบรื่องโทรศัพท์ไปตามนพพรนานแล้ว นี่ก็ยังไม่เห็นมา”

วิไลเล่าให้ฟังเหมือนฟ้อง นพพรซึ่งหล่อนเอยถึงคือญาติห่างๆ ทาง

ฝ่ายบิดา ในเวลานี้มียศนายร้อยตำรวจเอก

“พื้นพรพรวงต้องอยู่เวรกระมังคะ เห็นเขาว่าพวกนายทหารกับนายตำรวจถูกเรียกเข้าประจำการหมด พื้นพรพรวงก็คงยังเลี้ยงออกมาไม่ได้”

เขาที่ว่าคือคนขับรถกูบอีกนั่นแหละ

“แล้วตกลงหล่อจนเจรจากับเขารึยัง” เขาคราวนี้หมายถึงใครก็เป็นทีเข้าใจกัน

“ตกลงแล้วคะคุณพี่ ก็คงต้องให้เขาอยู่กันไปละคะ จะไปขัดได้อย่างไร เขาตกลงว่าจะเช่าอยู่กันแต่ข้างหน้ากับตึกใหญ่ คุณพี่ย้ายมานอนเสียที่นี้ก็ได้แล้วกันนะคะ ดิฉันจะจัดห้องของยายไว้ให้”

เรือนไม้เล็กๆ หลังนี้มีห้องนอนอยู่เพียงสองห้อง ห้องใหญ่กว่าเคยเป็นห้องนอนของคุณหญิงละออ...มารดาของราม ไอรินใช้ห้องนั้นมานานหลายปีแล้ว เมื่อก่อนห้องข้างเคียงเคยเป็นห้องของคุณกนก...ญาติผู้น้องของคุณหญิงละออ พอคุณหญิงสิ้น คุณกนกก็ย้ายไปอยู่ลำลูกกา กับน้องชาย ห้องนั้นจึงทิ้งว่างอยู่นาน จนรามถูกจับกุมคุมขัง เธอจึงให้บ่าวเก่าแก่ย้ายเข้ามาอยู่เป็นเพื่อน

“คุณพี่จะนอนห้องนั้นได้ไหมคะ”

หากก็ยังไม่แน่ใจสักเท่าไรนัก ห้องนอนทางขวามีขนาดเล็ก น้องสาวคุณรามเคยมีห้องส่วนตัวขนาดใหญ่สมฐานะ เรียกว่าหล่อนครอบครองตึกทั้งหลังเลยก็ได้ หล่อนจะคิดอย่างไรที่เธอเสนอไปเช่นนั้น

“หรือคุณพี่นอนห้องดิฉันก็ได้คะ ดิฉันจะย้ายไปนอนห้องนั้นเอง”

“ไม่ต้อง...ไม่ต้อง” คนสูงวัยกว่าโบกมือไปมา “ฉันนอนห้องนั้นได้แล้วแม่ไวล่ะ ไม่ได้กลับมาด้วยหรือรี”

“ยายคงต้องอยู่ชะอำไปก่อนคะ พอไปถึงที่นั่นยายก็ป่วยคะคุณพี่ ดิฉันคิดว่าให้อยู่ที่นั่นไปก่อน คงปลอดภัยกว่าที่นี้ด้วย ยิ่งแกไม่แข็งแรงอยู่อย่างนี้”

พอเอ่ยถึงชะอำ ก็นึกขึ้นได้ว่ามีใครคนหนึ่งตามมาด้วย ชะง่อมอง

ฝ่าความมืดลงไปเบื้องล่าง เห็นร่างสูงยืนตะคุ่มๆ รีรออยู่ข้างพุ่มมะลิราวต้องการพิทักษ์รักษาคุณหญิงของเขาทุกชั่วขณะจิต จึงส่งเสียงเรียก

“กรีซ ขึ้นมาบนนี้หน่อยเถอะ”

กรีซก้าวขึ้นบันไดไม้มาอย่างเงียบกริบ ประนมมือไหว้คนซึ่งเป็นน้องสาวของผู้มีพระคุณก่อนค้อมตัวลงนั่งคุกเข่าไม่ไกลจากเชิงบันไดสักเท่าไรนัก ไม่คิดจะให้ใกล้ผู้หญิงทั้งคู่มากไปกว่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวลากลางคืนเช่นนี้

“นอนห้องข้างนอกนี้ได้ไหม กรีซ”

วิไลนิ่งซึ้งไปทันที แม่ชายหนุ่มจะเป็นญาติห่างๆ ทางฝ่ายบิดา มีตำแหน่งหน้าที่ทางราชการเป็นเรื่องเป็นราว แต่หล่อนก็ยังไม่ลืมว่าเขาเติบโตมาในฐานะ ‘เด็กในบ้าน’ ที่สำคัญเป็นผู้ชายวัยหนุ่ม จะให้มานอนเฝ้าหน้าห้องได้อย่างไร

หากแต่คนซึ่งถือว่ามีอำนาจสูงสุดในฐานะเจ้าของบ้านไม่สนใจสีหน้าและท่าทีไม่สบอารมณ์นั้น พอรู้หรือกว่าน้องสามมีคิดอย่างไร ในเวลาเช่นนี้ เรื่องของความเหมาะสมลดความสำคัญลงจนหมดสิ้นแล้ว ความปลอดภัยควรมาก่อนอื่นใดหมด จะให้มีแต่ผู้หญิงอยู่บนบนเรือนหลังนี้ในท่ามกลางทหารต่างชาติซึ่งอาจออกมาเดินเล่นผ่านทั่วบริเวณบ้านได้อย่างไรกัน แม้จะได้รับคำมั่นแล้วก็ตาม หากก็ยังไม่วางใจสักเท่าไรนัก

“ขอรับ”

เมื่อชายหนุ่มรับคำเป็นมั่นเป็นเหมาะแล้ว เธอกลับมาหยั่งเสียงคนซึ่งนั่งอยู่ข้างๆ อีกครั้ง

“ให้เวียงนอนกับแม่หนานะคะคุณพี่”

ในเมื่อเวียงเป็นบ่าวใกล้ชิดของคุณวิไล เธอจึงไม่ยากก้าวกายจนเกินไปนัก

“ก็ดีเหมือนกัน”

ในเวลานี้หล่อนยอมรับการตัดสินใจของพี่สะใภ้ซึ่งอ่อนวัยกว่าร่วม

สิบปีได้ทุกอย่าง ก็มีใครที่หล่อนจะเอาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวได้อีก นพพร นะหรือ สุดจิต...เมียเขา...แทบจะไม่ยอมให้มาบ้านนี้อีกแล้ว แกรมห้องนอนซึ่งหล่อนเองจะย้ายเข้าไปใช้อาศัยนอนชั่วคราวนั้นมีขนาดเล็ก วิไลมองไม่เห็นว่าจะนอนกันสองคนได้อย่างไร

ยังมีบ่าวรุ่นสาวอีกคนที่น่าเป็นห่วงความปลอดภัย พอเห็นนายธรรมการหนุ่มคลานเข้าถอยหลัง ทำท่าจะกลับลงจากระเบียงไปปฏิบัติตามคำสั่งแรก ไอรินจึงสั่งการไปอีกเรื่อง

“ช่วยบอกรำพึงด้วยเถอะ กริช ว่าให้มานอนในห้องฉันจนกว่าพวกญี่ปุ่นเขาจะไม่ไปกันหมด บอกให้ขนเสื้อผ้ามาไว้ที่นี้ด้วยเลย”

รำพึงบ่นอยู่ในวัยเดียวกับเธอ หน้าตาหมดจดกว่าเวียงซึ่งอายุมากกว่าและไม่สะดุดตาเท่า ไม่สะดุดตาทั้งเรือนร่างและหน้าตา จึงน่าเป็นห่วงน้อยกว่า

ชายหนุ่มรับคำสั่งแล้วถอยหลังลงจากเรือนไปทางเดิม

ไอรินหันกลับมาทางน้องสามีอีกครั้งเมื่อรู้สึกถึงมือเล็กๆ...หนุ่มวอลอย่างคนไม่เคยงานหนัก...ค่อยคลายออกเมื่อบางใจที่มีผู้เข้ามาจัดการปัญหาทั้งหมดแล้ว

“เสื้อผ้าคุณพี่ยังอยู่บนตึกหรือคะ”

“ไม่ได้เอามาสักตัวเดียว แม่ไอรินช่วยให้ใครไปเอามาให้ที่เถอะ ตัวไหนก็ได้ ฉันใส่ได้ทั้งนั้น”

หล่อนรู้ว่าในสถานการณ์เช่นนี้จำเป็นต้องลดความพิถีพิถันในเรื่องการแต่งกายลง แม้จะอยู่แต่ภายในบ้าน หากวิไลไม่เคยยอมให้น้ำใครในเรื่องการแต่งตัว

“คะ ดิฉันจัดการเอง”

เธอขยับจะลุก แต่คนสูงวัยกว่าคว้ามือเอาไว้เสียอีก แต่ไหนแต่ไรมาไม่เคยใกล้ชิดสนิทสนมกันถึงขั้นนี้ แต่ในเวลาเช่นนี้ให้มีความรู้สึกว่าภรรยาของพี่ชายคนเดียวเท่านั้นที่เอาเป็นที่พึ่งได้

“ตกลงจะให้เขาเช่าแน่รี”

คุณหญิงวัยสาวจึงกลับนั่งราบลงตามเดิม

“ก็คงต้องอย่างนั้นแหละคะ เราไม่มีทางเลือกเป็นอย่างอื่นนี่คะ คุณพี่”

“เขาจะอยู่นานแค่ไหนกัน”

“นายพันญี่ปุ่นเขาว่าจะขอเช่าสักอาทิตย์ หรืออย่างนานที่สุดก็ไม่เกินสองอาทิตย์คะ คงไม่เป็นไรหรอกคะคุณพี่ เขาอยู่ไม่นาน”

เธอวางมือลงซ้อนบนหลังมือเล็กๆ นุ่มนิ่มนั้นเพื่อปลอบใจ ที่สำคัญที่สุดในเวลานี้คือทุกคนต้องอยู่ในความสงบ เรื่องราวจะได้ไม่ยุ่งเหยิงไปยิ่งกว่านี้

นพพรเพิ่งมาถึงเมื่อไอรินลงจากเรือนไม้ ตั้งใจว่าจะไปขนย้ายเสื้อผ้าให้น้องสาวคุณรามด้วยตัวเอง แต่ประตูด้านหลังของตัวตึกปิดเสียแล้ว ที่จริงจะเปิดเข้าไปก็ได้ในเมื่อประตูหลังไม่เคยลงกลอน แต่เมื่อคิดว่าตกลงให้คนอื่นเช่าแล้วอย่างนี้ จะเข้าไปโดยพลการคงไม่ดีแน่ จึงอ้อมไปหน้าบ้านเพื่อดูว่าประตูด้านนั้นยังเปิดอยู่หรือไม่

บนทางลาดซีเมนต์หน้าบ้านมีคนกลุ่มหนึ่งยืนทำอะไรกันอยู่ ดูวุ่นวายทีเดียว ความมืดทำให้เห็นได้ไม่ชัดเจนสักเท่าไรนัก ประตูใหญ่เข้าบ้านเปิดกว้างอยู่บานหนึ่ง อีกบานปิดไปแล้ว เห็นเปรี๊ยะยืนอยู่หน้าตัวตึกกำลังมองไปทางนั้น บริเวณที่บ่าวสูงวัยยืนมีแสงไฟจากเหนือประตูส่องลงมาถึง จึงสืบเท้าเข้าไปใต้ถุน

“มีเรื่องอะไรกันหรือจ๊ะลุง”

“คุณนพพรขอรับ ญี่ปุ่นไม่ยอมให้คุณนพพรเข้าบ้าน”

“อ้าว! อย่างนั้นหรือ”

หญิงสาวกำลังจะออกเดินต่อไปทางนั้นก็พอดีได้ยินเสียงพูดคุยจากบันไดตึก เสียงหัวเราะของผู้ชายสองคนฟังดูเครียดเคร่งและเร่งร้อน

เพียงไม่นานร่างสันทัดของนายพันตรีซึ่งยังคงอยู่ในชุดเครื่องแบบ ยังคงสวมกางเกงสีกากีอยู่เหมือนเดิม แต่เสื้อไม่ใช่เสื้อเครื่องแบบสีเดียวกับกางเกงอย่างที่เห็นเมื่อเย็น คราวนี้เป็นเสื้อเชิ้ตสีขาว

เขาโค้งให้ผู้เป็นเจ้าของบ้านนิตหนึ่งแล้วทำท่าจะเดินผ่านไปทางบริเวณที่กำลังร่วนวาย

“ญาติของสามีดิจันเองค่ะ”

ไอรีนบอกเป็นภาษาไทยทั้งๆ ที่รู้ว่าฝ่ายนั้นไม่เข้าใจ เห็นเขาชะงัก นิตหนึ่ง จึงย้ำประโยคเดิมอีกครั้ง คราวนี้ลองใช้ภาษาอังกฤษ ด้วยคิดว่า น่าจะเป็นกลางมากกว่า

“เขาเป็นน้องชายของสามีดิจันเองค่ะ เป็นนายตำรวจ” เสริม ประโยคหลังเข้าไปด้วย คิดว่าอาจมีความหมายอะไรบ้าง ก็รัฐบาลไทย ประกาศเป็น ‘พันธมิตร’ กับญี่ปุ่นแล้วนี่นา

นายทหารกองสื่อสารของสมเด็จพระจักรพรรดิหันมาทางเธอเพียง แวบเดียว แต่ชั่วแวบนั้นก็เห็นได้เห็นใบหน้าคล้ำเข้มเคร่งขรึมทีเดียว

และโดยไม่คาดฝัน เขาตอบกลับเป็นภาษาเดียวกัน

“ครับ...ผมจะให้ทหารของผมปล่อยเขาเข้ามา”

แม้ลำเนียงภาษาอังกฤษของนายทหารหนุ่มจะฟังดูคล้ายภาษาญี่ปุ่น มากกว่า แต่เขาก็พูดได้ถูกต้องและเธอก็เข้าใจชัดเจนทุกคำ

หยันไตคู่อ่อนโยนวางวามภายใต้แสงไฟเพียงน้อยนิตเมื่อตาสบกัน ก่อนที่เขาจะผลจากไป

ความร่วนวายหน้าบ้านกลายเป็นความสงบไปในพริบตาเมื่อทหารได้ บังคับบัญชาของเขาถอยออกห่างจากอีกสองคนแล้วเขายืนเรียงแถวกัน พริบ

คล้อยหลังนายทหารหนุ่ม ไอรีนถามคนซึ่งยืนเยื้องไปทางด้านหลัง ด้วยเสียงเบา

“หมอกลับไปแล้วหรือรับคุณ”

“หมอกลับไปแล้วหรือรับคุณ”

“พี่นพพร มานานแล้วหรือจ๊ะ”

“เพิ่งถึงนี่แหละขอรับ พวกนั้นไม่ยอมให้เข้าบ้านทำเดี่ยว ดีที่พ่อกรีซ มาทัน ก็เลยช่วยยั้งๆ ไว้ขอรับ ไม่อย่างนั้นคุณนพพรคงถูกพวกทหารไล่ ออกพ้นบ้านไปแล้วแน่ๆ”

‘พวกทหาร’ ที่บ่าวสูงวัยเอ่ยถึงกำลังส่งเสียงไฮ้ๆ กันให้ขรม เพียง ไม่นานก็รู้เรื่อง ร่างลำสันในเครื่องแบบนายตำรวจยศจ้อยเอ็กเดินตาม นายทหารญี่ปุ่นมาได้ด้วยดี

“ผมต้องขอโทษด้วยที่ทำให้คุณยุ่งยาก”

คำพูดและน้ำเสียงเป็นงานเป็นการนั้นไอรีนไม่แน่ใจว่าเขาพูดกับใคร แต่ด้วยภาษาอังกฤษที่เขาใช้อีกครั้ง เธอจึงเหมาเอาเองว่าคงต้องการบอก เธอ

“ไม่เป็นไรหรอกค่ะ ทหารของคุณยังไม่รู้ แต่ถ้ามีคนรู้จักคนอื่นมา อีก ดิจันควรทำอย่างไร”

“ผมจะสั่งคนของผมไว้ คุณหญิงไม่ต้องห่วง เรื่องแบบนี้จะไม่เกิดขึ้นอีก”

เขายืนย่นขันแข็ง โค้งให้เร็วๆ ตามแบบฉบับอีกครั้ง ก่อนผลจาก ไปทางบันไดขึ้นตึก มีทหารยศต่ำกว่าสองนายตามหลังไปด้วย

ไอรีนประนมมือไหว้ญาติผู้น้องของสามีอย่างนอบน้อม นพพรยังคงอยู่ในเครื่องแบบ หน้าตาอิดโรย เห็นได้ชัดแม้มีแสงเพียงน้อยนิต

“ต้องขอโทษด้วยค่ะพี่นพพร พี่ต้องมาเจอเรื่องแบบนี้เข้า”

“ไม่เป็นไรหรอก วิไลบอกไปก่อนแล้วว่าญี่ปุ่นมา เขาจะเข้ายึดบ้าน พี่ก็ร้อนใจ แต่ปลื้มตัวมาได้เลย เพิ่งจะออกเวรนี้แหละ”

“ดิจันก็คิดอย่างนั้นเหมือนกันค่ะ คิดว่าพี่นพพรคงมาในทันทีไม่ได้”

“ตกลงว่าอย่างไร ญี่ปุ่นเข้ายึดบ้านแล้วกระนั้นรี”

หญิงสาวหัวเราะเสียงขึ้น

“ไม่ถึงขนาดนั้นหรอกค่ะพี่ เขาเพียงขอเช่าชั่วคราวเท่านั้นเอง เห็นบอกว่าไม่เกินสองอาทิตย์”

ในเวลาเช่นนี้ไม่มีอะไรช่วยปลอบใจได้ดีไปกว่าพยายามมองทุกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้เห็นแต่ในด้านดี

นพพรผงกศีรษะรับรู้

“ก็ยังดีที่เขาแค่ขอเช่า บางแห่งเขาเช่ายึดเลยทีเดียว”

นัยน์ตาสีน้ำตาลภายใต้กรอบขนตาหนาเป็นแผงเบิกกว้าง

“ขนาดนั้นเลยหรือคะพี่”

“ก็นั่นละ เขามากันกะทันหัน ก็เลยไม่มีที่ทำกร นี่บางกลุ่มเข้ายึดโรงเรียนเลยก็มี ยิ่งโรงเรียนปิดอยู่อย่างนี้ ทหารเข้าไปดูกันได้สบายชอบใจตรงไหน ก็ขนย้ายเข้าไปอยู่เลย ที่ทำการราชการบางแห่งก็ถูกยึดไปแล้วเหมือนกัน เห็นว่ากองทัพอากาศของเขากำลังจะเข้ายึดสนามม้านางเลิ้งอีกแห่ง”

ทั้งสี่คนยืนจับกลุ่มกันหน้าตึกนั่นเอง สายตานายตำรวจหนุ่มมองขึ้นไปบนตัวตึกเมื่อมีแสงไฟติดสว่างขึ้นในห้องทางตอนใน รู้ด้วยความคุ้นเคยกับบ้านหลังนี้ว่าห้องนั้นแต่ก่อนเคยเป็นห้องทำงานส่วนตัวของญาติผู้ใหญ่ซึ่งในเวลานี้คงยังถูกคุมขังอยู่ที่อ่าวอุโละอุดัง

“วิไลไปไหนละนี่” ลตสายตากลับลงมาที่ใบหน้างามแจ่มจรัสอีกครั้งใจเล่นไปจดจ่ออยู่กับคนที่ตัวเพ็งเอ๋ยถึง

“คุณพี่อยู่ที่เรือนเล็กค่ะ เชิญพี่นพพรที่นั่นเถอะคะ ดิฉันจะขึ้นไปเอาเสื้อผ้าให้คุณพี่ก่อนที่เขาจะปิดประตูหน้าเสียอีก”

คุณหญิงวัยสาวละสายตาจากนายตำรวจไปยังชายหนุ่มซึ่งยังคงยืนสงบเงียบคอยคำสั่งอยู่ใกล้ๆ

“กรีซ ช่วยไปเป็นเพื่อนหน่อยเถอะ”

คิดว่าตัวเป็นหญิง จะเข้าไปภายในตึกตามลำพังคงไม่ดีแน่ ในเมื่อเวลานี้บนตึกมีแต่ นายทหารต่างชาติ อย่างไรก็ตามก็ไม่มีใครสักคนไปด้วย

และคนนั้นควรเป็นผู้ชาย จะให้เป็รื่องช่วยไปขนเสื้อผ้าผู้หญิง แกก็เป็นผู้ใหญ่แล้ว จึงไม่เห็นใครเหมาะไปกว่านี้

“เอาวิทยุของพี่รามออกมาด้วยนะ แม่ไอริน จะได้คอยตามข่าวจากรัฐบาล” นพพรแนะนำ

“ค่ะพี่นพพร”

ประตูด้านหน้าของตึกยังคงเปิดทิ้งไว้กว้างทั้งสองบาน ไฟเพดานในห้องโถงตอนหน้าสว่างไสว อุปกรณ์สื่อสารสองสามประเภทเพิ่งถูกขนมาวางไว้ระเกะระกะบนพื้นห้อง บนโต๊ะรับแขกตัวเตี้ยมีแผนที่ที่กองสุมอยู่หลายแผ่น บริเวณนั้นไม่มีใครแม้แต่คนเดียว

แม้ตัวจะเป็นเจ้าของบ้าน แต่ในเวลานี้ เมื่อตกลงกันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ไอรินจึงให้ตะขิดตะขวงใจที่จะขึ้นไปชั้นบนตามอำเภอใจ หรือแม้แต่เข้ามาในบริเวณนั้นก็เถอะ สมควรได้รับอนุญาตจาก ‘ผู้เช่า’ เสียก่อน

หากไม่ต้องล้งเลือนานว่าจะทำอะไรดี ร่างสันทัดในชุดเครื่องแบบเดินเร็วรีออกมาจากห้องด้านใน มือมันกระดากแข็งแผ่นใหญ่ไปด้วย

เขาชะงักเมื่อเห็นชายหนุ่มหญิงสาวยืนคว้างอยู่หน้าห้องโถง รอยยิ้มแผ่วจางปรากฏขึ้นที่มุมปากเมื่อสบกับนัยน์ตาสีน้ำตาลแพรวพราว หากเพียงแวบเดียวก็เลื่อนหายไปเมื่อมองเลยไปทางคนซึ่งหยุดยืนเยื้องไปทางด้านหลังของหญิงสาว สีหน้ากลับเป็นเคร่งเครียดดังเดิม

“ผู้พี่คะ ดิฉันต้องขอความกรุณา เสื้อผ้าของน้องสามิติดิฉันยังอยู่ชั้นบน ดิฉันขอขึ้นไปขนเอาไปให้เธอพอได้มีใส่สักอาทิตย์เถอะนะคะ”

เมื่อสื่อสารกันได้ด้วยภาษาอังกฤษโดยไม่ต้องผ่านล่ามอย่างหมอพันวัยกลางคน ก็ช่วยให้อะไรๆ ง่ายขึ้นมากทีเดียว

“เชิญ...คุณหญิง”

เขาขยับนิคหนึ่งท่าที่เหมือนหลีกเลี่ยงให้ ทั้งๆ ที่บันได้ขึ้นชั้นบนอยู่อีกด้าน ตามองตามเมื่อร่างแน่นน้อยเดินไปทางนั้น แปลกใจที่เห็นชายหนุ่ม

ผู้ตามติดไม่ยอมห่างหยุดอยู่เพียงเชิงบันได ปล่อยให้หญิงสาวขึ้นชั้นบนไป แต่ผู้เดียว

ไอรีนขึ้นบันไดไปได้เพียงไม่กี่ขั้นก็คิดถึงคำถามของญาติสามีเมื่อครู่ ‘แล้วนี่พวกญี่ปุ่นเขาจะใช้ห้องข้างบนหรือข้างล่างละนี่’

นั่นสิ เธอไม่เคยคิดถึงเรื่องนั้นมาก่อน ก็เคยมีใครมาขอเช่าบ้าน อย่างนี้บ้างเล่า ชั้นล่างนั้นแม่จะมีหลายห้อง แต่ก็ไม่มีห้องใดพอใช้เป็นห้องนอนได้เลยในเมื่อไม่มีเตียง

ชั้นบนมีห้องซึ่งจัดเป็นห้องนอนได้มากกว่าสี่ห้อง แต่ฝั่งหนึ่งปิดใส่กุญแจเอาไว้มานานปี เป็นห้องชุดซึ่งเธอเคยอยู่อาศัยร่วมกับสามีเมื่อครั้งที่แต่งงานกันใหม่ๆ แต่หลังจากคุณหญิงละออสิ้น เธอย้ายมาอยู่เรือนไม้หลังเล็กชั่วคราวระหว่างงานศพและงานทำบุญทำสังฆกรรมให้ท่านก่อนจะย้ายหีบศพท่านไปวัด เหตุก็เพราะเวลานั้นตะขิดตะขวงใจที่จะนอนอยู่เหนือหีบศพของมารดาสามีผู้ซึ่งเธอให้ความเคารพนับถือ จากนั้นก็มีเรื่องมีราวระหว่างคุณรามกับผู้หญิงอีกคน เหตุการณ์คราวนั้นยกแสงใจเสียจนยากจะลืมเลือน ทำให้เธอไม่อยากแม้แต่จะเข้าไปเห็นห้องหอนั้นอีก จนเมื่อคุณรามเข้าร่วมกับฝ่ายกบฏและถูกจับ เธอปิดตายฝั่งนั้นของชั้นบนเลยที่เดียว นานๆ หรอกจึงจะเปิดให้รำพึงเข้าไปทำความสะอาดเสียสักครั้ง

แม่อนงค์ผู้เป็นมารดาเลี้ยงเคยชี้ให้เห็นในเรื่องซึ่งเธอไม่เคยคิดไปถึง

‘ถ้าเจ้าคุณท่านทำอย่างที่คุณชายไหนๆ ก็ทำกัน ท่านจะมีเมียหลายคน ท่านก็คงทำได้ แต่พอท่านแต่งงานกับคุณ ท่านไม่มีใครอีก คุณก็เลยคุ้นเคยแต่กับเรื่องตัวเองเมียเดียว พอท่านพลาดไปนิด คุณถึงยอมรับไม่ได้ อยากรู้เล่าคะ ถ้าคุณเคยชินว่าเจ้าคุณมีเมียหลายคนเสียแต่แรก คุณคงไม่เอาเรื่องนั้นเรื่องเดียวมาฝังไว้ในใจไม่ยอมลืมนั่นดอก’

จริงของแม่อนงค์ ไอรีนไม่เคยมองไปในแง่นั้นมาก่อน แต่ตอนนี้

อาจสายไปแล้วก็ได้ที่จะแก้ตัว ที่จะบอกคุณรามว่าเธอลืมนั่นแล้ว จะไม่เก็บเอามาสรางเป็นกำแพงกันเธอจากเขาอีกแล้ว เหตุนี้ด้วยกรรมที่ทำให้เธออยากมีโอกาสได้พบสามีอีกสักครั้ง

อีกฝั่งของชั้นบนนั้นคุณวิไลถือครอบครองมานานหลายปี ก่อนที่ไอรีนจะย้ายมาอยู่ในบ้านหลังนี้เสียด้วยซ้ำ ฝั่งนั้นมีห้องนอนสองห้อง รวมทั้งห้องกลางอีกห้อง มีห้องน้ำเป็นส่วนตัว เธอไม่แน่ใจว่าจะยอมให้ทหารญี่ปุ่นขึ้นไปใช้เป็นห้องนอนดีหรือไม่ แต่คิดว่าคงไม่เสียหลายถ้าจะถามให้รู้เรื่องไปเสียเลย

“ผู้พันคะ ผู้พันกับ...” ใบหน้าเจิดจรัสมองตรงไปข้างหลังเขา นึกหาคำพูดในภาษาอังกฤษที่เหมาะสมเพื่อจะใช้เรียกทหารได้บังคับบัญชาของเขาไม่ออกในทันที จึงเลือกใช้คำซึ่งคิดว่าเป็นกลางกว่า

“...คนของคุณ...จะนอนกันที่ชั้นบนไหมคะ มีห้องฝั่งหนึ่งซึ่งใส่กุญแจไว้ ดิฉันจะได้เปิดให้”

ซากาโมโตะเหลียวไปข้างหลังแวบหนึ่ง เห็นนายร้อยโทซึ่งเมื่อครู่กำลังติดตั้งวิทยุสื่อสารเดินตามออกมาด้วยเพื่อรายงานความคืบหน้าของงานที่สั่งให้ทำ

“ผมยังไม่คิดถึงเรื่องนั้นเลยคุณหญิง คิดว่าคงนอนกันข้างล่างได้”

นั่นคือความจริงที่สุด จนถึงขณะนี้แล้วเขาก็ยังไม่มีแม้เวลาคิดถึงเรื่องที่หลับที่นอน นับแต่เดินทางมาถึงพระนครก็มัวแต่่วนวายนกับการเตรียมรับกองทหารซึ่งแยกย้ายกันเดินทางมา ตัองหาที่ตั้งกองบัญชาการอย่างถาวรให้ได้ก่อนทหารเหล่านั้นมาถึง แต่เมื่อยังหาที่เหมาะสมไม่ได้ในทันที จึงจำต้องใช้ที่ตั้งชั่วคราวแบบนี้ไปก่อน จากนั้นก็ต้องตรวจสอบและติดตั้งเครื่องรับส่งวิทยุซึ่งเพิ่งมาถึง มืงานต้องทำมากมาย ยุ่งเสียจนลืมนำด้วยซ้ำว่าบรรดานายทหารได้บังคับบัญชาที่มาถึงแล้วจะนอนกันตรงไหน จะนอนกันอย่างไร นี่แม้แต่อาหารก็ยังไม่มีการได้รับประทานเลยสักคน

ไอรินกวาดตาดูเท่าที่เห็น ชั้นล่างนี้มีหลายห้อง พอจัดให้เป็นที่พักนอนกันได้เพียงเลื่อนเครื่องเรือนไปชิดฝา แต่คงต้องนอนกันกับพื้น เธอเองก็เคยลงมาอนที่ห้องหนังสือของสามีอยู่สองสามคืนช่วงงานศพมารดาของเขา แต่คราวนั้นรามลั้งให้บ่าวยกฟูกทั้งหลังลงมาปูให้ภรรยาได้นอน คราวนี้เธอควรทำอะไรถ้าทหารญี่ปุ่นยืนยันว่าจะจัดห้องชั้นล่างเป็นที่นอน ควรจัดเตรียมที่นอนและเครื่องนอนให้หรือไม่ เขามีกันก็ คนยังไม่รู้ด้วยซ้ำ

นายพันตรีหนุ่มพิจารณาจากสีหน้าแสดงความว่าุ่นใจนั้นก็พอเอา
ได้

“เรามีเครื่องนอนเตรียมมาครับคุณหญิง เอาออกมาปูนอนบนพื้นห้องที่ไหนก็ได้ คุณหญิงอย่าห่วงเลย ผมเลือกที่นี่เพราะมีทหารอยู่หลายคน จึงต้องใช้สถานที่ใหญ่หน่อย มีที่จอดรถกว้างหน่อย เท่านั้นเอง”

ไอรินผงกศีรษะรับรู้ หมุนตัวกลับขึ้นบันได

เหนือบันไดมีโคมไฟห้อยลงมาจากเพดาน ให้แสงสว่างครอบคลุมไปจนถึงโถงโล่งๆ ที่แบ่งชั้นบนออกเป็นสองฝั่ง บันไดหันเข้าหาบริเวณซึ่งเป็นที่อยู่ของคุณวิไล

เธอเข้าไปรวบรวมเสื้อผ้าและชิ้นจากหีบได้หลายชุด มองหาที่ใส่ก็เห็นตะกร้าหวายมีผ้าซึ่งยังไม่ได้ตัดเย็บซ้อนกันอยู่หลายผืน จึงคว้าเอามาใช้ไปก่อน แล้วหอบกลับลงมาส่งให้ชายหนุ่มซึ่งยังคงยืนคอยอยู่ที่เชิงบันไดชั้นล่าง

“ฉันจะกลับขึ้นไปเอาวิทยุนะจ๊ะกริช”

“ให้กระผมช่วยไหมขอรับ”

วิทยุเครื่องนั้นมีขนาดใหญ่ที่เดียว เขาเคยเห็นเมื่อครั้งที่ ‘คุณท่าน’ ซ้อมมาใหม่ๆ ไม่แน่ใจว่าจะหนักแค่ไหน

“ไม่ต้องหรอก กริช ฉันยกไหว ไม่นหนักเท่าไรหรอก”

กริชมองตามร่างบอบบางซึ่งกลับขึ้นไปชั้นบนอีกครั้ง พอรู้มาบ้างว่า

เพราะเหตุใดคุณหญิงจึงปิดตายทุกห้องทางฝั่งนั้นแม้เขาจะเคยขึ้นไปชั้นบนเพียงครั้งเดียวเท่านั้นก็ตาม

เสียงเดินแผ่วเบาทางด้านหลังทำให้ต้องหันไปดู สบตากู่อ่อนโยนในกรอบดวงตาวารีเข้าพอดี

...ออกจะแน่ใจว่าเห็นแววเข้าอกเข้าใจฉายาว่าบออยู่ที่นั่น

ระเบียงเรือนมืดผิดปกติเมื่อไอรินเดินนำกริชกลับมาถึง แปลกใจว่าทำไมคุณวิไลจึงดับดวงไฟซึ่งติดอยู่กับเพดานระเบียงเสีย พอก้าวขึ้นบันไดเห็นร่างของชายหนุ่มหญิงสาวนั่งเคียงกันบนม้านั่งริมราวระเบียงก็ให้หน้าใจ

เธอเคยสงสัยในท่าทีของคุณวิไลและพื้นพพรที่แสดงออกต่อกัน แรกๆ คิดว่าคงเป็นความสนิทสนมฉันญาติ แต่เห็นบ่อยครั้งเข้าก็ชักไม่แน่ใจ เคยคิดจะถามคุณราม แต่ก็คิดว่าไม่ใช่ธุระวงการอะไรของตัว ประกอบกับในเวลานั้นยังเป็นเด็ก นั่นเป็นเรื่องของผู้ใหญ่ จึงได้เฉยเสีย ได้แต่เฝ้าดูอยู่ห่างๆ

ถ้าไม่เป็นเพราะญาติพี่น้องของคุณรามคนนี้มีภรรยาซึ่งเจ็บกระเสาะกระแสะ และมีลูกกำลังโตอีกคน เธอคงไม่ตั้งใจจะไรรักหนา แต่เมื่อเห็นสีหน้าอึมทึมของภรรยา นายร้อยหนุ่มผู้นี้ที่ไร ก็ให้ไม่สบายใจที่นั่น มีความรู้สึกที่ตัวร่วมรู้เห็นอะไรบางอย่างที่ไม่เหมาะสม แต่ก็ไม่ได้มีส่วนช่วยหยุดยั้ง

เมื่อคิดว่าจะต้องขึ้นเรือนไปเผชิญหน้ากับคู่หนุ่มสาว เธอจึงแส้ส่งเสียงนำขึ้นไปก่อนเป็นเชิงเตือนให้รู้กลายๆ

“กริชบอว่าฟังหรือยังว่าให้มานอนที่นี่”

สองร่างซึ่งเกือบจะแนบชิดกันอยู่แล้วนั้นแยกออกจากกันไฉนทันทีทันควัน